

VOLUMUL III
ex. I.

4000 Zambra 22

C.N.S.A.S.

DECLARATII SI ALTE DOCUMENTE REFERITOARE LA
REGIMUL DE DETENTIE APLICAT FOSTILOR
CONDAMNATI IN PROBLEMA LUCRETIU PATRASCANU.

O P I S

=====

- cu documentele aflate în dosar.

Nr. crt.	NUMELE și PRNUMELE	DATA	DENUMIREA DOCUMENTULUI	FILA
1.	CRACIUN GHEORGHE	1.11.1967	notă-raport	1-3
2.	FLESERU MIHAI	8.11.1967	informare	4-5
3.	BADILA VIOREL	3.11.1967	n o t ă	6-8
4.	ENOIU GHEORGHE	31.10.1967	n o t ă	9-16
5.	"	07.11.1967	"	17-19
6.	"	06.10.1967	"	20-23
7.	NENCIULESCU VICTOR	08.11.1967	notă raport	24-26
8.	LIBER IULIAN	07.10.1967	notă	27-28
9.	TIRIACHIU VASILE	11.11.1967	declarație	29-33
10.	KOLLER STEFAN	01.11.1967	raport	34-37
11.	BOGATEANU VICTOR	01.11.1967	informare	38-40
12.	SERBAN GHEORGHE	fără dată	"	41-43
13.	DRAGHICI CONSTANTIN	07.11.1967	raport	44-45
14.	BUCICOV VALERIAN	08.11.1967	informare	46-49
15.	SIRBU VALERIU	07.11.1967	declarația	50
16.	GYORGY ANTAL	fără dată	notă documentară	51-58
17.	PASTEUCA V.	27.10.1967	r e f e r a t	59
18.	PERLEA GHEORGHE	fără dată	informare	60-61
19.	COSMA NEAGU	29.10.1967	raport	62-63
20.	FLEANCU AUREL	29.07.1967	informare	64-66
21.	ZILBER HERBERT	31.11.1967	notă informativă	67-71
22.	"	10.11.1967	n o t ă	72-73
23.	"	05.11.1967	notă	74-75
24.	LENA CONSTANTE	10.12.1967	declarație	76-87
25.	DRAGOMIR GHEORGHE	09.11.1967	informare	88-90
26.	DRAGOMIR C.MIHAI	08.11.1967	informare	91-93
27.	GAVAN GHEORGHE	08.11.1967	raport informativ	94-96
28.	BETEA NICOLAE	fără dată	declarație	97-100
29.	"	30.10.1967	"	101-104
30.	IORGU SABIN	fără dată	n o t ă	105-106
31.	POLIFRONIE VIRGIL	17.11.1967	informare	107-111
32.	N O T A	fără dată	privind regim det.	112-113
33.	ARDELEANU FILIMON	05.11.1967	n o t ă	114-116
34.	FOAIA OBS.CLINICA	08.03.1956	CALMANOVICI	117
35.	N O T A	02.11.1967	priv.pe VICTOR RADU- LESCU POGONEANU	118-120

Nr. crt.	NUMELE și PRNUMELE	DATA	DENUMIREA DOCUMENTULUI	FIILA
36.	BANCILA DUMITRU	18.11.1967	notă explicativă	121-122
37.	N O T A	fără dată	privind regim detent. din SECTIA ZARCA	123-127
38.	N O T A	fără dată	privind.regim det. contrarevoluționari	128-137
39.	N O T A	fără dată	privind sit.arhivei	138-139
40.	N O T A	02.04.1967	ordinul 85/1 și nr. 115/1957.	140-141
41.	N O T A	fără dată	privind situația ar- hivei org. teh.oper.	142-143

Ofițer M.A.I.

Membru de partid.

NOTA - RAPORT

=====

Urmare discuțiilor purtate cu mine la partid, în ziua de 30.10.1967 ;

Raportez că am fost șeful Penitenciarului Aiud din toamna anului 1958 pînă în toamna anului 1964. La penitenciarul sus-amintit, erau deținuți C.R. (legionari) și D.C.(M.A.I).

Regimul de penitenciar pentru C.R. era regim celular, fără pachet, fără vorbitor, și fără drept de muncă, în celule erau paturi cu saltele și păaturi fără cearceafuri.

Regimul pentru C.R. era stabilit prin ordin, nu rețin de unde emana ordinul,adică de la Ministerul de Interne sau Direcția Generală a Penitenciarelor.-

În anii 1962 - 1963 am scos D.C. din munci interioare și exterioare, fiind transferați la alte penitenciare.

La Aiud, au fost întrebuințați la munci deținuți C.R. care au primit drepturi treptat la pachete, cărți poștale și vorbitor, iar în dormitoare aveau cearceafuri.-

Erau și unii deținuți care nu eșeau la munci, fie că erau bolnavi, bătrîni, sau recalcitranți, aceștia erau ținuți în spital sau secții de bolnavi cronici ca T.B.C., hepatici, ș.a.m.d. Cei recalcitranți erau ținuți în celule pe celular sau zarcă.-

Regimul cel mai aspru era aplicat la deținuții din zarcă, aceasta era o clădire izolată cu celule de aceeași mărime ca și cele din celular, cu scînduri pe jos, dar cu supraveghere mai bună și cu posibilități de control, aici deținuții luau mai greu legătura între ei, fiind lipsiți de posibilități de a comunica cu semne acustice sau cînd eșeau la plimbare.-

În toamna anului 1963, am primit din transfer, pe deținutul ZILBER, pentru care am primit și telefon de la tov. NEGREA VASILE, adjunct al ministrului Afacerilor Interne; ordinul telefonic suna aproximativ cam așa : " Am dat ordin să fie trimis ZILBER la Aiud, vezi că el trăncănește, punel izolat, sau cu un om de-al administrației (agent) " nu pot preciza dacă a spus la zarcă sau nu, dar loc de izolare la Aiud nu era mai potrivit ca la zarcă.

ZILBER a fost mult timp cu un om în celulă, căruia i-a vorbit multe despre trecutul lui, despre procesul PATRASCANU și unii tovarăși din conducere; ceea ce vorbea el, mie mi se părea grav și depășeau posibilitățile mele de verificare, am raportat primele note tov. NEGREA, care după cum îmi amintesc, mi-a spus că "el a mai vorbit astfel și pe unde a mai fost", ceea ce pentru mine a echivalat cu aceia că lucrurile sînt cunoscute.

Raportez că ZILBER pentru mine și tovarășii mei de muncă, era considerat dușman, așa cum era etichetat ca trădător spion și deținut care poate dăuna dacă vine în contact cu masa de deținuți și am mai avut în vedere că el fiind evreu între legionari, nu poate aduce aport spre exemplu în munca culturală educativă și că ceea ce vorbea el, nu era bine să fie cunoscut de legionari.

În anul 1964 am primit de la Rîmnicul Sărat, pe foștii general și colonel EREMIA și ARDELEANU, pe LUCA VASILE, IACOB ALEXANDRU, foști membrii de partid și pe CONSTANTIN ALEXANDRU fost ministru legionar, și aceștia au fost cazați în celulele de la zarcă.-

Tot în anul 1964 am primit la Aiud deținuți foști național țărăniști, liberali și social democrați, care au fost cazați în diferite locuri în celulele de pe celular Zarcă, Secția V-a, sau la munci în fabrică sau în afară.-

Raportez că alimentația pentru cei de la munci, era mai consistentă, ei aveau și pachete de la familie și cei care lucrau în agricultură, foloseau pentru hrană roșii, ardei, etc.-

Rațiile de alimente erau reglementate prin ordinele care emanau de la Direcția Generală a Penitenciarelor, cu aprobarea ministerului.-

- 3 -

Cu ocazia vizitelor ce se făceau la Aiud din partea unor tovarăși, ca general DUMITRU ION, general RUSU EMANOIL, colonel ENOIU și alții, se purtau discuții despre unii deținuți, dar nu-mi amintesc să fi discutat ceva aparte despre ZILBER sau alții din cei enumerați.-

Cu ocazia punerii în aplicare a unor decrete, veneau ofițeri de la minister și regiuni, pentru a sta de vorbă cu unii din deținuții care se eliberau, nu pot preciza dacă a stat cineva de vorbă cu fostul deținut ZILBER, cu ocazia eliberării.

1 noiembrie 1967

(ss) Crăciun

I N F O R M A R E
=====

Raportează Mr. FLESERU MIHAI, comandantul Penitenciarului Sibiu.

În activitatea mea ca ofițer al M.A.I. am exercitat și funcția de comandant al Penitenciarului Miercurea Ciuc, în perioada iunie 1956 - noiembrie 1957.-

În acel timp în Penitenciarul M. Ciuc, își executau pedeapsa privativă de libertate, deținute femei, condamnate pentru infracțiuni comise contra securității statului, printre care și numita ELENA CONSTANTE.

Deținuta ELENA CONSTANTE, era condamnată în procesul cazului PATRASCANU la 12 ani detențiune. Separațiunea se aplica în camere pe infracțiuni (legionari separat de cele cu activitate de spionaj, separat cele condamnate pentru acte diversioniste, etc.

Deținuta ELENA CONSTANTE era separată de toate celelalte deținute, singură în cameră (așa am găsit-o la luarea comenzii, așa a rămas la plecarea mea).

Precizez că printre deținutele femei în acel timp, erau în Penitenciarul M.Ciuc și deținuta NINA DOMBROVSKI, condamnată pentru activitate subversivă (folosirea de mine explozive, pentru aruncarea în aer a unor instituții), deținuta FAINA ELENA, condamnată 20 ani detențiune pentru activitate teroristă, conștind în faptul că a tras cu mitraliera împotriva organelor noastre, în munții Făgărașului și alte deținute, dar care nu erau izolate individual.-

Despre soția lui PATRASCANU îmi amintesc faptul că se discuta că ar fi executat parte din pedeapsă la M.Ciuc, dar a fost ridicată și dusă la alt penitenciar, personal nu cunosc acest caz.

Cu ocazia raportului săptămânal pe care eu în calitate de comandant îl țineam, printre alte deținute, raporta și deținuta

.//..

ELENA CONSTANTE periodic, că ea nu știe pentru ce este izolată și cerea să fie introdusă în camere cu alte deținute, sau să fie introduse în cameră cu ea alte deținute, că nu mai poate suporta singurătatea în care se află (afla) de 8 ani de zile și că n-a făcut nici o crimă, zicea ea că a fost doar prietenă de familie cu PATRASCANU, dar nu cunoaște activitatea lui.-

Precizez deținerea în cameră separată a deținutei ELENA CONSTANTE, izolată de restul deținuților, se făcea pe baza dispozițiilor date de organele M.A.I.-

Regimul, respectiv dreptul la hrană, cazarmament, echipament, asistență medicală și plimbare se aplica în conformitate cu regulamentele, ordinele și normele în vigoare și deținutei ELENA CONSTANTE, întregul program zilnic de la deșteptare la stingere, identic cu dreptul și obligațiile tuturor deținuților, cu regim de detenție, dar individual.-

În acea perioadă deținuților existenți în penitenciare, dreptul la vorbitor, pachet, cărți poștale, țigări și bani, fără restricții, se aplica numai deținuților condamnați pentru infracțiuni de drept comun, iar deținuților pentru activitate contra securității statului, aceste drepturi se aplicau numai pe baza aprobării organelor superioare M.A.I. În legătură cu aceasta, cunosc faptul că fostul general DOMBROVSKI, a adus fiicei lui, cu aprobarea fostului adjunct M.A.I. general locot. PINTILIE, medicamente (deținutei NINA DOMBROVSKI), alte cazuri nu-mi amintesc de aprobări pentru vorbitor, pachet, cărți poștale, țigări sau bani.-

Mai precizez că în acea perioadă cu deținuții existenți pentru infracțiuni contra securității statului, nu se desfășura nici o activitate cultural-educativă, prevăzută în instrucțiuni, dar pentru această categorie de deținuți, erau restricții, iar cu deținuții de drept comun se desfășura activitate cultural-educativă și anume : munca cu cartea, gazeta de perete, conferințe, etc.-

La Miercurea Ciuc, în acea perioadă nu erau folosite la muncă deținutele cu fapte contra securității statului.-

București 8 noiembrie 1967

(ss) Maior Fleșeru Mihai

3.11.67

6

6

N O T A

=====

Subsemnatul BADILA VIOREL, fost ofițer activ la M.A.I. din 1953, 23 August pînă la 1 martie 1960, declar următoarele :

Am fost încadrat la Regiunea M.A.I., cînd s-a unificat M.A.I. cu M.S.S. am fost repartizat ca lucrător operativ la Penitenciarul Văcărești; spre sfîrșitul anului 1953, am fost trimis la Scoala de calificare M.A.I. Deva, după terminarea cursurilor în toamnă în 1954, am fost numit șeful biroului "D" la Penitenciarul Aiud, unde am lucrat pînă în anul 1956, iar pentru cîteva luni pînă în primăvara anului 1957 am fost numit șeful biroului "D" la Regiunea Cluj, după care am revenit iarăși la Penitenciarul Aiud, ca șeful biroului "D" - datorită faptului că aveam doi copii și nu aveam locuință în orașul Cluj ; iar din anul 1958 pînă în 1960 la 1 martie, am fost numit șeful biroului "K" la Regiunea M.A.I. Cluj.-

Referitor la activitatea din Penitenciarul Aiud, în legătură cu întrebările : Cine cunoștea despre munca noastră, cine ne conducea, cui eram subordonați și relațiile cu conducerea penitenciarului, declar următoarele :

Despre muncă cunoștea, ne conducea și eram subordonați, Serviciului "D" M.A.I. București. Raionul M.A.I. Aiud ne plătea salariul și ne distribuia echipamentul militar, iar conducerii penitenciarului nu eram subordonați.

Materialele informative, acțiunile respective deschise erau aprobate de Serviciul "D" București, și în ultimul timp și de Regiunea M.A.I. Cluj, deci din anul 1956 ai căror șefi de direcție aveam pe tov. Cpt. LEBER IULIAN și tov. colonel TIRIACHIN VASILE și mai înainte a mai fost un tovarăș colonel, care nu îmi aduc aminte numele. Iar din partea Regiunii M.A.I. Cluj, tovarășul maior MORARU care răspundea de activitatea biroului "D" de la Penitenciarul Aiud.-

Din discuțiile avute cu privire la regimul de detenție, în special la Secția "zarcă", ce fel de deținuți erau internați,

cine dădea ordine să fie în această secție internați și ce cunosc despre lotul PATRASCANU, relatez următoarele :

Secția Zarcă era o secție mai mică ca capacitate, era izolată de celular și aici erau internați deținuți considerați șefi în organizația legionară, fostelor partide : P.N.T., P.N.L., lotul PATRASCANU și alți care veneau cu ordine scrise pe linia Direcției Generale a Penitenciarelor, fie din partea Serviciului "D" București, să fie izolați să nu ia legătura cu celularul sau alte secții sau alții care necesita unele combinații pe linie informativă și unii care erau recalcitranti și cu condamnare mare.

Regimul de alimentație era același ca la deținuții din celular, plimbarea de asemenea, în celule erau internați 1-2-3 maximum 4, pe când la celular, erau camerele mai mari și erau internați mai mulți într-o cameră, iar din lotul PATRASCANU era 1-2 internați într-o celulă. Pe fiecare etaj, era un cabinet medical care le făcea tratamente, iar când erau mai gravi bolnavi erau în infirmerie sau duși în diferite spitale.-

Menționez că personal pe majoritatea deținuților din secția Zarcă, i-am găsit acolo în special cei din lotul PATRASCANU și răspundea de această secție din partea biroului "D" locțiitorul Lt. ARION ION și Lt. maior SERBAN IANCU, Lt. Kerecheș.

Când am luat în primire ca șef al biroului "D", mi s-a spus din partea tov. Cpt. LEBER IULIAN, care răspundea din partea Serviciului "D" București ca lotul PATRASCANU este internat la zarcă, că sînt recenți condamnați, cu condamnări mari, că organele de securitate mai au probleme de anchetat cu acest lot și ar putea dacă ar fi internați la celular, să anunțe despre unele știri din afară.-

Cunosc că veneau ofițeri de securitate de la diferite direcții din București, cu delegație și ancheta unii deținuți din acest lot, delegații care erau semnate de comandantul penitenciarului și rămîneau la dosarul personal la evidență. Se poate controla. La Biroul "D" veneau să le dau relații, ce fel de deținuți sînt, cum se comportă ca să cunoască ce metode să întrebuițeze în anchetele respective.- De asemenea știu că au fost ridicați de organele de securitate în vederea unor anchete la M.A.I. București, sau alte regiuni, cazul ZILBER, CALMANOVICI și altele care care se aveau la organele de securitate timp mai îndelungat.-

A stat de vorbă cu ei mai de multe ori, tovarășul colonel TIRIACHIN VASILE, LEBER IULIAN, BRATU CONSTANTIN, maiorul GHETU PETRE și alții, de asemenea eu personal am stat de mai multe ori de vorbă cu ei, prin natura sarcinilor serviciului și a funcției pe care o aveam, însă precizez că nu am avut nici un agent recrutat în rîndul lor, relatez din cadrul biroului "D" al Penitenciarului Aiud, nu cunosc alte organe.-

La întrebarea pusă ce cunosc despre deținutul C.R. CALMANOVICI din lotul PATRASCANU, informez următoarele :

Deținutul CALMANOVICI era internat la Secția zarcă, a declarat greva foamei, odată pe motiv că nu este vinovat și dorește să ajungă la organele superioare să declare. A stat de vorbă cu el comandantul penitenciarului colonel COLER STEFAN și eu personal lămurindu-l că noi vom raporta organelor în drept, această dorință a lui, însă nu a ascultat, nu a renunțat imediat. Conducerea penitenciarului i-a luat declarație scrisă, a anunțat procuratura, a chemat doctorul și i s-a dat regim pentru cei care declară greva foamei(cafea, lapte și alte medicamente) a anunțat Direcția Generală a Penitenciarelor, iar eu personal am anunțat Serviciul "D" București și într-adevăr el a fost dus la București la organele de securitate, unde a stat mai mult timp. Conform regulamentului, cînd a încetat greva foamei, i s-a luat declarație, această obligație din partea conducerii penitenciarului era pentru toți deținuții care declarau greva foamei.-

Stiu că după ce s-a reîntors de la anchetă după un timp, iarăși a declarat greva foamei, a fost internat în infirmerie, s-a procedat așa după cum am arătat mai sus, a încetat greva foamei și după un timp a decedat. A venit medicul legist, nu cunosc ce diagnostic i-a dat.-

Menționez că același regim îl aveau la fel toți deținuții care declarau greva foamei și se proceda conform regulamentului.-

Aceasta îmi este nota cerută de tov. colonel ARDELEANU și tov. GALL la sediul C.C. al P.C.R.-

3 noiembrie 1967

(ss) Bădilă Viorel

31 oct.1967

N O T A
=====

Cu privire la ceea ce cunosc despre cazul LUCRETIU PATRASCANU și al elementelor implicate în acest caz.

Am fost încadrat în Direcția de anchete din M.A.I. la 1 august 1949 și am lucrat în cadrul fostului Serv.II (legionari, bande, organizații subversive, culte și secte) pînă în jurul datei de 1 aprilie 1952, cînd am fost detașat să lucrez într-un grup de anchetă la arestul din Calea Plevnei. De la 1 aprilie 1952 și pînă în vara anului 1953 iulie sau august, am anchetat pe IACOB ALEXANDRU fost adjunct al ministrului de finanțe.-

În urma unor discuții avute cu consilierul sovietic Gușeev, col.Butica Francisc și lt.col.Chirtu Gheorghe, cu privire la faptul dacă Iacob a fost sau nu agent al aparatului de represiune burghezo-moșieresc, eu situîndu-mă în baza verificărilor efectuate pe poziția că nu a fost și nu se va putea dovedi aceasta, ca să nu exercit o influență negativă și asupra celorlalți care lucrau în această problemă, am fost trimis în concediu de odihnă, apoi trecut să lucrez la alte probleme și în locul meu a fost adus mr.ABRAMOVICI MARCU, care a lucrat cu IACOB pînă la trimiterea lui în justiție în vara anului 1954.

În luna octombrie sau noiembrie 1953, am fost trimis la Școala pregătitoare pentru a merge în U.R.S.S.(învățam limba rusă și limba română) și la 1 aprilie 1954 am plecat la Moscova unde am stat în continuare pînă la 16 aprilie 1955 cînd am venit în țară.La 1 mai 1955 mi-am început activitatea la serviciul unde lucrasem pînă la 1 aprilie 1952.-

Despre ancheta în ~~perioa~~ problema PATRASCANU am aflat în perioada 1 aprilie 1952 - iulie sau august 1953 de la ofițerii care lucrau în ea. Unii erau din Direcția de anchete,

.//..

alții fuseseră aduși din alte direcții și se constituise un grup special sub conducerea colonelului SOLTUTIU IOAN, despre care nu auzisem nimic pînă atunci.

Se discuta între lucrători că unii din ei ar fi fost foarte frămîntați de stilul de muncă al colonelului SOLTUTIU care-și raliase pe lt.col.MORARU GHERAN și mr.VINATORU VICTOR, în susținerea unor idei fanteziste.

Cei nemulțumiți erau lt.col.STAICU TEODOR și lt.col. ANGHEL MIRCEA, care pînă la urmă au și fost scoși din acel grup.

Lt.col.VEISS LUDOVIC făcea mare caz de felul cum reușește el prin inteligența pe care pretindea că ar poseda-o, să-l ancheteze pe COFLER REMUS. Ne arăta că lui COFLER i se ducea hrana pe tavă (ceea ce nu se practica la arest) și că în general se discuta printre anchetatorii din acel grup că acesta (Cofler) nu ar fi în deplinătatea facultăților mintale.-

Am auzit că tot în acea perioadă ar fi venit cineva din conducerea partidului în incinta unității și ar fi stat de vorbă cu Pătrășcanu .Se discuta că ar fi fost tov. CHIVU STOICA și tov. PIRVULESCU CONSTANTIN. Personal nu am văzut pe nimeni.

Pe Pătrășcanu nu l-am văzut niciodată în arest, îl văzusem imediat după 23 August 1944 cînd lua cuvîntul la adunările publice.-

În general în acea problemă se lucra conspirativ și nimeni din direcție în afara grupului de anchetatori nu avea voie să știe sau să vadă ceva.-

În această perioadă eu am invitat pe GRIGORE RIPEANU actualul decan al facultății de drept ca să-i cer relații despre IACOB ALEXANDRU. Grigore Rîpeanu fusese acuzator public la tribunalul poporului din Cluj în 1945 - 1946 și în momentul cînd a fost invitat, era consilier în Ministerul justiției.-

Fiind văzut împreună cu mine cînd îl conduceam la ieșire (în actualul sediu al C.C. al P.C.R) de colonelul SOLTUTIU ION și-au dat mîna, au discutat amîndoi, apoi s-au despărțit, eu am continuat să-l conduc pînă la poartă.-

Imediat am fost chemat de col.SOLTUTIU și m-a întrebat ce am cu tov.RIPEANU și dacă posed ceva materiale compromițătoare

despre el. I-am raportat că nu am absolut nimic și că l-am invitat să-mi dea unele relații despre IACOB ALEXANDRU din timpul când lucra la Cluj.

Col.SOLTUTIU a afirmat că RIPEANU ar fi un foarte bun procuror în cazul PATRASCANU și că el se va interesa de el. Cert este că la foarte scurt timp, n-a trecut cred nici o lună, și tov.RIPEANU a fost făcut colonel și a fost chemat și lucra cu tov.SOLTUTIU. Cred că a mai fost cineva din justiție, care lucra, aceasta cu mai mult de un an înainte de a se judeca procesul. Era poate primul caz unde se proceda în acest fel, eu alte cazuri nu cunosc. Cred că tov.Rîpeanu a fost făcut militar și chemat să lucreze în acest caz la intervenția colonelului SOLTUTIU.

În acea perioadă, nu-mi mai amintesc să fi aflat altceva despre ancheta în cazul PATRASCANU.-

Cert este că eu nu am efectuat nici o lucrare și nu am stat atunci cu nimeni din acea problemă de vorbă, mă refer la arestați. Nu știu câți au fost, dar știu că mulți din ei erau încarcerați în arest sub denumirea de "consemn 1,2,3..." nu sub numele lor real.-

Despre procesul Pătrășcanu am aflat din ziare în timp ce mă aflam în U.R.S.S. ! După 1 mai 1955 când mi-am reluat activitatea în direcție, am aflat și chiar am fost de față când lt.col. Anghel Mircea și Lt.col.Staicu Tudor afirmau că lt.col.Moraru Gheran și mr.Vinătoru Victor ar trebui să dea decorațiile primite pentru ancheta în cazul Pătrășcanu, înapoi deoarece li s-ar fi reținut celor arestați în sarcină și fapte ireale. I-am spus acest fapt col.Butica și el mi-a spus că lt.col.Anghel și ar fi flecar, iar cazul Pătrășcanu este cunoscut de conducere.-

Am mai aflat ceva despre cazul Pătrășcanu în anii 1959 sau 1960 când a fost arestat fugarul Pascu Nicolae fost în conducerea Partidului Național Tărănist - Maniu.

Pascu Nicolae se afla fugar din anul 1947 și se ascundea la diferite gazde clandestine din București în comuna Bîlcuiești pînă la arestare când a fost găsit la o concubină a sa Roșescu din strada Hagi Ghiță. La perchezițiile făcute la locurile unde a stat ascuns s-au găsit foarte multe materiale, unele din ele cu conținut profund dușmănos ca :

- Un proiect de cod penal și pentru judecarea și repri-
marea comuniștilor după schimbarea regimului, legi speciale
-cum le denumeau ei-cele mai multe cu conținut și caracter
profund dușmănos, toate erau întocmite de el și frații lui Pascu
Ion și Pascu Iuliu toți juriști.

Intre aceste materiale s-a găsit și unele scrieri ale
lui Pascu Nicolae despre relațiile lui cu Pătrășcanu în care
se descriau momente și discuții avute de ei în timpul dinainte
de a deveni fugar și după ce a devenit fugar.

Imi amintesc că în aceste scrieri erau menționate unele
momente defavorabile lui Pătrășcanu din punct de vedere a com -
portării pe care ar fi trebuit să o aibe el ca ministru al jus-
tiției.

Cred că Pascu a și fost anchetat de anchetatorul său
despre relațiile avute cu Pătrășcanu.-

Pe atunci eu eram șef de serviciu și conduceam activitatea
lucrătorilor ce anchetau în problema Pascu și știu că s-au
bătut la mașină aceste materiale și le-am predat colonelului
Butica, iar la rîndul său le-a dat mai departe tov.general lt.
Negrea și de acolo mai departe. Nu știu unde au mers.

În baza ordinului colonelului Butica, am dus un exemplar
din aceste materiale tov. WALTER ROMAN care pe atunci lucra în
sediul casei "Scînteiei" la Editura politică. Stie și tovarăul
Negrea despre ele și col.Butica, de la dînsul primise ordin.

Personal nu cunosc ca vreunul din aceste exemplare să
se fi mai întors la noi.

Am auzit în acel timp că se preconiza să se editeze o
carte despre cazul PATRASCANU și că în acel scop urma să fie
folosite și aceste materiale. Cred că am auzit de la tov.Negrea
sau de la tov.Butica despre ideia editării cărții.

Cazul ZILBERT HERBERT - BELU: În prima jumătate a anului
1963, ZILBERT H. a fost adus din penitenciarul unde-și executa
pedeapsa la arestul M.A.I. din Calea Plevnei(pe atunci mai
era un arest și în Uranus).

Nu-mi pot aminti dacă a fost adus de fosta Dir.III-a, sau
în baza unor cereri făcute de el către organele de partid sau
către conducerea M.A.I. Stiu că era încarcerat la dispoziția
serviciului condus de colonelul DUMITRESCU NICOLAE.

În acel timp eu răspundeam de activitatea serviciului condus de Mr.Moldovan Iosif și de activitatea Bir.operății, însă știu sigur că am primit ordin de la tov.NEGREA și de la tov.BUTICA să văd ce-i cu ZILBERT care făcea greutăți în arest. Parcă îmi amintesc că ar fi fost și un refuz de hrană sau ar fi încălcat regulamentul arestului.-

Am întrebat pe colonelul DUMITRESCU și pe Mr.Vînătoru ce-i cu acest Zilber Herbert și ei mi-au raportat că el susține că ar fi nevinovat și că acesta este cunoscut ca mare provocator că într-o zi spune una, iar în altă zi alta.Am stat de vorbă și eu cu el și a susținut și față de mine că nu a fost ~~vinovat~~ de faptele ce i s-au reținut în sarcină cu ocazia condamnării.

I-am spus că el să arate sincer tot ce este adevărat și ce nu este, însă să nu încerce să denatureze realitățile.I-am raportat ulterior col.Butica Francisc ce am aflat cu ocazia discuției cu Zilber. A mers și el și a stat de vorbă cu Zilber.

În același timp eu îmi amintesc dar nu cu certitudine, că sta de vorbă cu el și un ofițer din cadrul fostei Dir.a III-a despre unele probleme din penitenciar, unde se pare că el fusese o perioadă agent.-

Au stat apoi de vorbă cu el în continuare, colonelul DUMITRESCU, mr.Vînătoru, col.Butica și cred că și tov.NEGREA, dar iarăși nu sînt sigur.-

În final mr.VINATORU a susținut că Zilber umblă cu provocări și că el nu are de relatat probleme deosebite, el chiar argumenta vinovăția lui Zilber, dealtfel el îl anchetase cînd fusese trimis în judecată.-

Am raportat din nou tov.NEGREA și tov. Butica despre Zilber, care făcea greutăți în arest și că el susține că nu este vinovat, că legăturile cu unii reprezentanți ai S.U.A. și Angliei le-a luat în baza unor indicații primite de la conducerea de partid și că la unele din întîlniri spunea el, că ar fi participat chiar GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ și tov.BODNARAS, că el susține că va muri nevinovat în pușcărie.

Am întrebat cei cu acest caz, că eu nu cunosc dosarul.-

Tov.NEGREA și tov.BUTICA mi-au spus că Zilber nu are dreptate și să fie retrimis la penitenciar, unde să continue

./../.

executarea pedepsei. Mi s-a indicat ca să stau de vorbă cu el și să-i atrag atenția să nu mai umble cu irealități, că ceea ce susține el este ireal. Să-i spun că el a desfășurat activitate dușmănoasă încă din trecut și că sentința de condamnare în cazul său este legală și temeinică.

Am stat de vorbă cu el împreună cu tov. Vînătoru și col. Dumitrescu însă nu sînt sigur absolut de participarea lor, dar eu știu că am stat de vorbă cu el, i-am spus cele ce mi s-a indicat și i-am comunicat că va fi trimis la penitenciar.

ZILBER HERBERT a protestat în continuare că el este nevinovat, iar eu am raportat de poziția lui.

În aceeași perioadă cred că mai sta de vorbă cu el și lucrătorii de la Dir. III-a despre unele elemente din penitenciar.-

Am dat ordin să se facă forme pentru trimiterea lui la penitenciar și a fost trimis la Jilava, urmînd ca de acolo să fie trimis la penitenciarul de unde venise, ceea ce s-a și făcut.-

Cum a ajuns Zilber la Aiud, eu nu cunosc, normal ar fi fost să meargă la Gherla de unde venise.-

În acest caz pot cunoaște mai bine lucrurile general RUSU EMANOIL și colonelul CRACIUN pentru că ei dirijase atît intrările cît și ieșirile din Penitenciarul Aiud. Generalul Rusu Emanoil se ocupa împreună cu Serv. K și de lucrarea elementelor condamnate pentru infracțiuni politice din toate penitenciarele și în special de cele din Penitenciarul Aiud (Serv. K nu se ocupa de acestea) Gherla, Dej și Botoșani.

De cazul Zilber Herbert s-au ocupat atît în penitenciar cît și după ieșirea lui din penitenciar

Cu Zilber Herbert după ce a fost trimis la penitenciar de la arestul din Plevnei, sînt aproape sigur că nu am mai stat de vorbă.-

Zilber a fost grațiat prin ultimul decret (411) și eu n-am mai mers la niciun penitenciar cu acea ocazie. Au fost la penitenciare tovarășii din Direcția III-a sub conducerea generalului maior Rusu Emanoil.-

Știu că Zilbert a fost lucrat informativ în penitenciar deoarece cînd mi-au venit fișele pentru întocmirea decretelor, el apărea cu manifestări dușmănoase. În ce constau manifestările

dușmănoase, cu cine l-au lucrat, în baza cărui ordin a fost dus la Aiud și lucrat pot să știe precis generalul RUSU EMANOIL și colonelul CRACIUN GHEORGHE.

La celelalte penitenciare trimiteam echipe pentru întocmirea fișelor pentru grațiere, la Aiud nu se trimitea deoarece acolo toți ofițerii erau ofițeri de securitate și le întocmeau ei.-

Am mai venit în contact cu numele lui Zilbert Herbert cu circa 8-9 luni de zile în urmă când a venit în Direcția ~~de~~ anchete un dosar de la Direcția III-a despre un cetățean ce locuiește pe strada Roma (?) nu apăreau și unele fapte ale lui Zilbert - mai precis participase și el la unele discuții.-

Cu acea ocazie sau altădată a venit un lucrător din Direcția III-a care mi-a spus că el a stat de multe ori de vorbă cu Zilbert și că a stat și cu ocazia punerii lui în libertate dacă îmi amintesc bine, îmi spunea că a stat de vorbă cu el și în 1963 când a fost în arestul din Calea Plevnei.-

Sînt foarte nebuloase în memoria mea aceste date și ~~mi-i~~ teamă să nu le confund, fiindcă unele le știu din dosarul respectiv, altele din discuția cu lucrătorul din Direcția III-a de care nu-mi amintesc ca persoană dar poate fi stabilit, iar altele pot fi din discuția avută cu tov. general Răduică cu cîteva luni în urmă.-

Este cert faptul că eu nu am primit de la nimeni vreo dispoziție specială în legătură cu Zilbert Herbert și că eu nu am încercat niciodată să-l recrutez în vreun scop în primul rînd că nu mi s-a dat de nimeni această misiune, al doilea că eu l-aș fi putut recruta ca agent de cameră dar de felul cum mi-a fost prezentat de toți tovarășii care-l cunoșteau, nu puteam să-mi pun această problemă. Se poate să se fi încercat de cineva recrutarea sa pentru munca în penitenciar sau la punerea în libertate pentru afară și aceasta trebuie verificată prin generalul Rusu Emanoil și tov. care erau atunci în subordinea sa și prin colonelul Crăciun Gheorghe.

Este adevărat că după discuția avută cu Zilbert ultima dată când i-am raportat tov. Negrea că acesta susține că este nevinovat și spune că Gheorghiu-Dej și tov. Bodnaraș Emil cunosc că el este nevinovat, tov. Negrea a zis că acum acesta în penitenciar va spune la toți "provocările" lui la care eu am spus că pîmă acum el a putut spune orice fiindcă este de mult în pușcărie.

Cred că a spus că ar trebui să fie izolat ca să nu mai pălăvrăgească față de toți deținuții, însă mie nu mi-a dat niciun ordin în acest sens și nu știu cum a ajuns el la Aiud.

Se întâmpla în unele cazuri ca pe unii deținuți care cunoșteau multe secrete de stat să-i izoleze de ceilalți ca să nu difuzeze cele ce cunoșteau.

Cunosc alte cazuri, unele le-am propus și eu, dar în cazul Zilber nu știu să se fi dat un asemenea ordin.-

Rog să fiu chemat dacă se găsesc alte puncte de sprijin ca eu să-mi pot aminti bine fiindcă mai mult eu nu-mi amintesc, deși am făcut toate eforturile.-

Cred că prin vederea acelui dosar de la Direcția III-a, prin discutarea cu generalul Rusu Emanoil, colonelul Dumitrescu Nicolae, maiorul Vînătoru Victor, colonelul Crăciun Gheorghe, ofițerii de la !Direcția III-a(D.I) care au fost la Aiud la eliberarea deținuților din decretul 411, ofițerul care a venit cu acel dosar acum câteva luni de zile, col.în rezervă Butica Francisc și general lt.Negrea Vasile, se poate elucida complet această problemă.-

Enoi Gheorghe

31 octombrie 1967

N O T A

=====

- completare -

A) Dacă am fost la Penitenciarul Aiud la sfârșitul lunii iulie sau începutul lunii august 1964 ?

1.-Da acum, în urma amănuntelor date, susțin că am fost.Mi-am amintit întotdeauna că am discutat cu IACOB ALEXANDRU și ceilalți la expoziția organizată de col. Crăciun Gheorghe, dar nu-mi aminteam când a fost și nu-mi aminteam pe ceilalți deținuți care au fost împreună cu Iacob A. în afară de Ardeleanu de care îmi aminteam de asemenea precis.-

A fost și Zilbert Herbert cu siguranță.

2.-Nu-mi amintesc de loc dacă am stat sau nu cu el de vorbă în cameră după ce l-am văzut în curte, însă îmi amintesc de unele discuții despre care am fost întrebat însă nu le pot fixa locul.Că le-am avut la Aiud sau la arestul din Calea Plevnei aceasta nu o pot preciza, dar îmi amintesc că el vorbea ceva de rudele pe care le are : frate, soră că nu știe dacă mai trăiesc, etc.

La Aiud n-am avut de la nimeni nici o misiune să stau de vorbă cu el. Rezultă că totuși am stat, iar aceasta a fost ori o inițiativă a mea, ori a colonelului Crăciun sau a locțiitorilor săi.-

Cum nu-mi amintesc unde a avut loc acea convorbire, tot așa nu-mi amintesc dacă a mai participat cineva la ea sau nu.-

Nu am avut nici o însărcinare de la nimeni să-i propun să plece în străinătate.Dacă am discutat cu el, se poate să-l fi întrebat dacă are intenția să plece după ce va fi pus în libertate, ca să-i propun acest lucru este exclus cu desăvârșire fiindcă nu a fost vorba niciodată de așa ceva, mie nu mi-a spus nimeni să-i cer să plece.-

B) Cu cine am discutat despre cazul ZILBERT HERBERT ?

1. Cu tov. general lt.NEGREA VASILE în luna aprilie sau mai a.c. L-am întrebat dacă nu-și amintește cum am ajuns eu

./../..

să stau de vorbă cu el, fiindcă m-a întrebat tov. general Răduică și eu nu-mi amintesc. Dînsul mi-a spus că nu știe și că eu să arăt tot ce știu. Mi-a spus tot atunci ca o observație: Dar tu nu ai anchetat în cazul Pătrășcanu. Eu i-am confirmat dar, i-am spus că am stat odată de vorbă cu el cînd a fost în arest.-

A fost foarte rezervat și mi-a spus în special că eu să arăt ce știu. Cred că și atunci a zis că Zilbert este un om nesincer și că probabil a făcut vre-o reclamație.-

2. Am discutat despre acest caz cu colonelul Crăciun prin luna septembrie sau începutul lui octombrie. Deși refuzasem să-i permit să vină la locul unde mă aflam eu, după venirea col. Ciobanu, totuși a venit. Nu știu cine a deschis discuția, dar știu că am discutat despre Zilbert.

Col. Crăciun mi-a spus că el a primit un telefon de la tov. NEGREA să-l primească la Aiud și că acest caz este lămurit. Eu am făcut atunci observația că am impresia că Zilbert s-ar fi plîns că el ^apresupus că cineva ar fi avut intenția ca el să dispară.

Nu i-am explicat pe ce-mi întemeiez această impresie, dar eu mi-o formasem în urma discuțiilor avute cu tov. general Răduică și cu tov. ministru Onescu.-

Colonelul Crăciun mi-a spus că el a fost chemat la C.C. și că a lămurit această problemă că Zilbert putea să presupună orice, dar așa erau condițiile la Aiud.

Eu i-am spus că cine a dat ordin să fie dus la Aiud, adică tov. Negrea, dînsul să explice și să răspundă de ce l-a trimis acolo.-

Discuția s-a încheiat și n-am mai discutat pînă recent după chemarea mea de tovarășii din comisie.-

Intr-o zi cînd urcam către biroul unde lucrez eu la etajul III, col. Crăciun era pe sală. Am dat mîna și m-a întrebat ce mai fac. Eu i-am spus că prost. Fără nici o introducere, l-am întrebat: Spune-mi la ultimul decret generalul Rusu și cine de la Direcția III-a a mai fost la Aiud și cine a stat de vorbă cu Zilbert? Colonelul Crăciun foarte speriat mi-a spus că nu știe, nici dacă a fost și nici cine a stat de vorbă cu Zilbert H. Văzîndu-l așa speriat, i-am dat mîna respingător și am plecat.

De ce am făcut aceasta ?

Incontestabil că am făcut rău, dar eram așa cum sînt și astăzi interesat ca acest caz să se lămurească. Aș fi venit și v-ași fi raportat orice constatare mai ales acum cînd văd că s-au creiat situații care vă determină să puneți buna mea credință la îndoială.-

Vă rog tovarăși, credeți-mă că nu am nici un interes să ascund nimic din ceea ce știu și nu ascund nimic. Toate nepotrivirile provin de la faptul că nu-mi amintesc și ca orice mi-am adus aminte sau am aflat v-am spus. Exemplu cu cazul din prima seară cînd m-ați chemat, de asemenea cu cele aflate în legătură cu cele ce le-ar fi spus Gheorghe Gheorghiu-Dej tovarșilor general TANASE, tov. VOITINOVICI și BUCSAN.-

Doresc sincer ca acest caz să se lămurească odată fiindcă mi-e destul de greu ca după douăzeci și doi de ani de cînd sînt membru de partid timp de patru luni să fiu lipsit de posibilitatea de a participa la ședințe de partid.

Încă odată vă raportează cu toată răspunderea că nu am avut de la nimeni nici o indicație deosebită în legătură cu ZILBERT HERBERT în afară de faptul că să-i spun că nu are dreptate cînd susține că este nevinovat, așa cum am arătat detaliat în rapoartele anterioare și că toate discuțiile de la Aiud, au fost făcute de mine în împrejurările arătate, în toate fiind inițiativa mea fără să urmăresc vreun scop și cred că el le-a interpretat ceea ce a dus la situația de acum.-

Dacă aș reuși să-mi amintesc concret fiecare moment și discuție, aș spune-o imediat, fără nici o rezervă și n-ași menaja pe nimeni.-

Deși nu am vrut să discut cu nimeni după scoaterea mea de la Direcția de anchete, totuși am greșit, vă rog țineți seama că numai în dorința de a ajuta ca acest caz să se lămurească cît mai repede.-

7 noiembrie 1967

ENOIU GH.

N O T A
=====

În completarea la cele arătate de mine anterior în legătură cu ZILBERT HERBERT, în urma discuțiilor avute de către tovarășii din comisie, relatez :

Îmi amintesc că eu am avut cu el două întrevederi în timpul cît a fost în arestul din Calea Plevnei. Că a fost una sau două nu sînt sigur dar este cert că el susținea că nu este vinovat și eu am raportat colonelului Butica Fr. sau tov. general lt. Negrea că el susține că cele declarate la proces nu sînt reale.-

Eu l-am combătut și i-am spus că el caută să-și retracteze declarațiile. Nu cunoșteam dosarul și așa aș fi procedat în orice caz pînă la verificări. După ce am stat eu de vorbă cu el, au mai stat și alții, fiindcă eu am raportat despre poziția lui.

Raportez cu certitudine că eu l-am combătut și i-am spus că-și retractează declarațiile, cerîndu-i în discuția scurtă avută cu el, bineînțeles să și le mențină, dar am raportat.

Se poate și este normal ca el să fi tras concluzia că eu i-am cerut să-și mențină declarațiile date la proces și să nu revină asupra lor, fiindcă eu chiar aceasta am făcut. Așa am procedat fiindcă eu nu cunoșteam cazul său.-

După ce a fost anchetat știu că a fost dispoziție să fie trimis înapoi la penitenciar. După ce am stat eu de vorbă prima dată cu el și am raportat că susține, am mai stat de vorbă cu el colonelul Butica Fr.(?) maiorul Vînătoru și probabil și un alt anchetator și în urma concluziilor la care au ajuns ei, s-a hotărît să fie trimis la penitenciar.

Nu știu precis dacă nu a stat de vorbă cu el și un lucrător din Direcția III-a în acea perioadă.-

Îmi amintesc precis că eu i-am atras atenția să nu revină asupra declarațiilor făcute cu ocazia procesului(să le confirme cum arată el) că i-am spus că nu are dreptate în ceea ce susține că ar fi nevinovat și aceasta i-am spus-o în baza indicațiilor primite de la colonelul Butica Fr. sau generalul lt. Negrea V.

Stiu că mi s-a spus că Zilber este un mincinos și provocator și că el nu are dreptate, când susține că el și Pătrășcanu au fost nevinovați. Aceasta mi s-a spus, aceasta am transmis. (tov. Negrea sau tov. Butica).-

Dacă s-au făcut sau nu verificări atunci, în afară de discuțiile avute cu el de către anchetatori, eu nu știu.-

Nu-mi pot aminti deloc cum am ajuns eu să stau de vorbă prima dată cu el, probabil că nu din cauzele menționate în prima notă dată a stat la bază.-

Nu a fost vorba atunci de nici-o grațiere, mie nu mi s-a spus de către nimeni că s-ar avea în vedere așa ceva și nici eu nu am discutat cu el despre o eventuală grațiere sau să-i propun să-și confirme declarațiile de la proces în schimbul grațierii.

În timpul cât s-au făcut grațierile din 1964, cu ocazia eliberărilor au mers la penitenciare mulți lucrători din Direcția de anchete și din celelalte direcții operative și de la regiuni.

Am mers și eu de mai multe ori la Penitenciarele Botoșani Gherla, Aiud, Jilava. Înainte de întocmirea decretului se mergea pentru a se face fișe.-

! După ce apărea decretul se mergea pentru a prelucra pe cei care erau eliberați iar tovarășii de la direcțiile operative și de la regiuni mergeau și pentru a face recrutări sau pentru a prelua agentură din penitenciar.-

Prelucrarea consta în a le atrage atenția ca după eliberare să nu mai desfășoare activitate subversivă, să nu meargă afară și să arate că ar fi fost nevinovați, ca să solicite compătimirea celor care-i ascultă, unde-și vor stabili domiciliul, iar la unii în special la preoții catolici li s-a indicat și unde să se stabilească. (Ex. Schubert Iosif, Todea Aurel și alții care erau hirotonisiți clandestin ca episcopi).- În general să nu discute despre faptele pentru care au fost condamnați.-

Îmi amintesc că eu am fost în acea perioadă de mai multe ori la Aiud. Când am mers odată știu că tov. colonel Crăciun Gh. mi-a propus să văd o expoziție pe care o organizase în incinta penitenciarului. ! Am văzut-o și m-am reținut ~~xxx~~ să fac aprecieri deși dînsul și lucrătorii dînsului, aveau păreri foarte bune despre ea.-

Cu acea ocazie, în sala expoziției sau în curte, am văzut pe IACOB ALEXANDRU fost adjunct al ministrului finanțelor pînă

în 1952 pe care-l anchetasem o perioadă care nu m-a mai recunoscut. Împreună cu el mai erau încă 2-3 condamnați, dintre care îmi amintesc cu certitudine că unul era Ardeleanu Aurel, altul Irimia (?) și este posibil să fi fost și Zilbert H.

Acest grup de condamnați au criticat expoziția în discuțiile avute cu noi. Stiu că nu erau e acord cu felul cum erau prezentate unele fapte din activitatea organizației legionare.-

Este posibil ca chiar Zilbert să fi făcut aceste observații. ! Condiționez aceste lucruri de faptul că eu nu-mi amintesc cu precizie de el și de data când a avut loc acele relatate.-

S-au dus mai multe discuții cu acei deținuți în special de către tov. colonel Crăciun. Cred că erau prezenți și locuitorii dînsului. De ce am mers eu atunci la penitenciar și cu ce misiune?

Sigur că să controlez cum se efectuează eliberările, cum sînt puși în libertate și cum se asigură transportul fără să se creieze perturbații, cum sînt prelucrați la ieșire din penitenciar și cum se asigură înregistrarea locurilor unde se vor stabili în libertate pentru a fi lucrați informativ.-

După fiecare decret se întocmea un raport pentru conducerea M.A.I. de felul cum a fost aplicat. Acest raport se întocmea de Direcția de anchete împreună cu celelalte direcții, dar noi răspundeam efectiv.-

Relatez că erau duși la mai multe gări din jurul penitenciarului ca să nu se creieze aglomerația într-o singură gară.-

Dacă cu ocazia punerii lui în libertate am stat de vorbă cu ZILBERT HERBERT și în baza cărui ordin ?

Cert nu-mi amintesc nici acum dar în urma celor discutate cu tovarășii din comisie rezulta că am discutat cu el.-

Nu am avut de la nimeni o însărcinare specială să stau de vorbă cu el, aveam o însărcinare generală, să fie prelucrați toți cei care sînt puși în libertate.-

Sigur că i-am atras atenția să nu discute afară despre faptele sale. L-am întrebat unde se stabilește și din ce va trăi.

Probabil că l-am întrebat dacă are de gînd să emigreze în Israel. Nu-mi amintesc de această întrevvedere și de felul cum au decurs ~~cele~~ discuțiile, dar era firesc să discut cu el cele de mai sus.

De ce am stat de vorbă cu el și nu și cu alții, eu nu-mi amintesc, dar probabil că în urma faptului că l-am văzut acolo în curte sau mi-a propus tov.colonel Crăciun, nu pot deloc să-mi amintesc.-

Se pune întrebarea de ce n-am stat de vorbă cu Ardeleanu și cu Irimia (?). După logică, arăt că probabil cu aceștia nu am discutat fiindcă nu-i cunoșteam, pornind de la faptul că am vorbit cu Iacob pe care-l cunoșteam. Imi amintesc vag că unul dintre tov. col.Crăciun, col.Iacob sau col.Ivan mi-au spus că Ardeleanu sau Irimia (unul din ei doi) n-ar fi în deplinătatea facultăților mintale.-

Trebuie văzut că eu cu una din ocazii, am stat de vorbă la Gherla cu Schubert Todea, Grama, Hoag Rafael și alții și se pare că tot cu ocazia acelei deplasări.-

Eu am discutat cu Zilbert Herbert așa cum am arătat, astăzi eu nu mai pot reda decât conținutul discuțiilor în principiu fără să-mi amintesc ce a spus el, ce i-am spus eu, cuvînt cu cuvînt.

Raportez că eu nu i-am propus confirmarea declarațiilor făcute la proces în schimbul grațierii și nu i-am propus să plece în străinătate fiindcă nimeni nu-mi-a dat asemenea însărcinări.-

Zilbert probabil astăzi caută să arate că i s-a propus așa ceva în baza discuțiilor avute cu mine și cu alți tovarăși, dar în ceea ce mă privește susțin cu toată hotărîrea că sînt numai interpretări ale lui și că eu în afară de cele arătate nu cunosc altceva în legătură cu el.-

Încă odată vă rog să se vadă acel dosar care cred că ar putea aduce și el o contribuție la clarificarea acestui caz. -

6 noiembrie 1967

Colonel Enoiu Gheorghe

NOTA - RAPORT

=====

Subsemnatul lt.maj- NENCIULESCU VICTOR, ofițer inspector principal în M.A.I. - D.G.P. raportează următoarele :

După terminarea școlii de ofițer M.A.I., din anul 1960 pînă în anul 1964, am lucrat la Penitenciarul Aiud, în funcția de ofițer de serviciu.-

În acest penitenciar deținuții C.R. erau împărțiți pe mai multe secții, după gradul de pericolozitate ce-l prezentau, după funcțiile ce le deținuseră în partidele sau organizațiile din care făcuseră parte, precum și în conducerea statului burghezo-moșieresc, spioni, etc. Împărțirea pe secții mai era făcută și după originea socială avută la data arestării (separat muncitori de țărani și separat intelectualii).-

Separarea din punct de vedere al originii sociale era făcută în corpul de clădire celular unde erau închiși majoritatea deținuților. O parte însemnată din deținuții C.R. erau dispuși pe secția 5-a, care era împărțită în 3 părți : 1) deținuți alienați mintal 2) deținuți bolnavi (inapți), 3) Izolatorul de pedepse.-

Un alt corp de clădire unde erau dispuși deținuții, era secția zarcă, cu o capacitate de pînă la 200 deținuți. Aici erau introduși capii (conducătorii) organizațiilor legionare, printre care PATRASCU, PUSCASU, BRAHONSCHI, etc. Tot aici mai erau deținuți foștii conducători în statul burghezo-moșieresc român printre care GHICA și alți deținuți care fuseseră în funcții de miniștri . În ultima perioadă în zarcă au fost deținuți și V.LUCA, împreună cu lotul său (o parte din lot).

Deținuții din secția zarcă aveau un regim cît se poate de strict în sensul de a fi izolați între ei și de persoanele din afară secției.

În zarcă nu aveau acces decît ofițerii și patru subofițeri bine pregătiți ce făceau serviciul în tură, subofițerii avînd ordin de la comandantul unității tov. colonel Crăciun Gh. să nu discute cu deținuții decît strictul necesar legat de program. De regulă între camerele deținuților mai periculoși erau o cameră goală pentru a se preveni încercările deținuților de a

lu a legătura între ei. Camerele de la zarcă nu aveau lumină decât din afară, ferestrele fiind astupate cu scîndură iluminatul fiind făcut în continuare de la un loc electric ce se află în cameră.

Acești deținuți efectuau pe camere în curtea secției zilnic 15-20 minute plimbare bine supravegheată. Deservirea cu hrană a deținuților din zarcă, curățenia coridoarelor precu și bărbieritul, era executat de către 1-2 deținuți D.C. foști ofițeri M.A.I. care fuseseră condamnați pentru fapte mai puțin grave (accidente de circulație, neglijență etc.) dar și aceștia erau supravegheați în timpul activității lor.-

Pentru abaterile săvîrșite deținuții erau pedepsiți cu izolator pe secția 5-a pentru cei recalcitranti folosindu-se și cămașa de forță.-

Deținuții C.R. de la zarcă, primeau hrană normal de 3 ori pe zi, conform normelor de hrănire. Ei nu aveau dreptul la vorbitor, pachet, țigări, cărți poștale, sau bani. Nu primeau cărți sau ziare (inițial pentru că în anul 1953, o parte din ei au primit diferite cîrți exemplu Pătrășcanu și Pușcașu au primit chiar volume din operele lui Marx, Engels și Lenin, spre studiu aceasta din ordinul comandantului). Asistența medicală era asigurată pentru deținuții de la zarcă de către medicul șef al unității Dr. Balea Ioan în prezența neapărat a unui ofițer din unitate. Mai tîrziu, în anul 1963, s-a început o activitate mai variată cu deținuții C.R. în sensul că fiecare își scria activitatea lui reacționară pe scurt și acest material era citit în fața celorlalți deținuți pe secții (excepție făcînd cei de la zarcă); prin aceste metode reușindu-se să se creeze o atmosferă de critică în rîndul deținuților la adresa vechii orînduiri și a partidelor istorice. Bineînțeles că acest lucru se făcea organizat de către comandant, activitate supravegheată de el personal și de locțiitorii lui, urmărindu-se ca această acțiune să-și îndeplinească scopul precis fixat dinainte, acela de a fi demascată activitatea reacționară a organizației "Garda de fier" și a guvernului burghezo-moșieresc, urmărindu-se în final schimbarea mentalității deținuților C.R.

De reținut că deținuții vedeau (o parte din ei) o atitudine critică și autocritică față de activitatea lor reacționară din trecut.-

În anul 1963 spre sfârșit s-a ajuns ca fostul conducător legionar PATRASCU, să se autodemaște în fața legionarilor (acțiune organizată de comandant), discursul lui fiind ascultat de majoritatea deținuților în curtea interioară a penitenciarului (fără posibilitate de a se auzi din afara penitenciarului), unde au fost adunați, bineînțeles păziți, și cu participarea tuturor ofițerilor. Deținuții de la zarcă nu au fost scoși din camerele lor , în zarcă s-au introdus difuzoare și cu ajutorul unor stații de amplificare, au putut audia și ei discursul.

Trebuie să mai arăt că unii din deținuții C.R. au fost scoși în autoturisme și li s-au arătat construcțiile noi (blocuri, întreprinderi, etc.) din Aiud pentru a li se demonstra că societatea noastră a evoluat față de trecut. Printre cei care au fost scoși îmi amintesc de GHICA, PUSCASU și PATRASCU, pe ceilalți nu-i mai rețin după nume.-

La sfârșitul anului 1963 eu am plecat din penitenciar, fiind mutat la cerere la Penitenciarul Vlădeni, regiunea București și nu știu ce activități s-au mai desfășurat la Penitenciarul Aiud.

(ss) Lt.mj.Nenciulescu V.

8 noiembrie 1967

N O T A

=====

Subsemnatul LIBER M.IULIAN domiciliat în București, str.Sfinții Apostoli nr.77 Raionul Nicolae Bălcescu, fost ofițer M.A.I. pînă în anul 1961, prin prezenta informez următoarele :

Am lucrat în cadrul serviciului "D" cu munca de informații în rîndul deținuților contrarevoluționari.-

Intr-una din zilele anului 1954, pe cînd mă afluam în misiune la Penitenciarul Aiud, am primit ordin (nu-mi amintesc cum sau prin cine) să pregătesc cîteva celule la zarcă pentru niște noi condamnați dintr-un proces mare, Impreună cu grupa operativă și comandantul Penitenciarului, am luat măsuri pentru pregătirea celulelor din zarcă și din cîte îmi amintesc erau la parter în partea dreaptă cum intri în zarcă în cursul aceleiași zile, a venit o dubă cu cei condamnați, nefiind de față personal. Am aflat că sînt cei condamnați în procesul LUCRETIU PATRASCANU.-

Conform ordinelor primite de la organele superioare, fiecare component al lotului de condamnați a fost încarcerat singur în celulă pentru a fi strict izolați de restul deținuților cît și de membrii lotului însăși.-

Dintre cei aduși cu această ocazie, îmi amintesc de CALMANOVICI, ZILBER , H. BRAUNER și alții al căror nume îmi scapă.-

Dintre aceștia, CALMANOVICI în permanență își manifesta nevinovăția, Zilber povestea diverse întâmplări ce le-a petrecut în străinătate, iar H.Brauner cînta mereu diverse melodii clasice.-

Personal nu am primit vreo sarcină să urmăresc informativ acest grup ci numai să preîntîmpinăm eventuale legături ale acestora cu exteriorul. In acest scop la secția zarcă, în corpul de pază am efectuat de comun acord cu comandantul penitenciarului diverse mișcări în așa fel ca pe fiecare schimb să fie un membru de partid sau un informator din rîndul cadrelor de pază.-

.//..

- 2 -

Informațiile primite erau prelucrate și prezentate șefului serviciului "D" col. TIRIACHIU VASILE, care la rîndul său le prezenta tov. LADISLAU.

În perioada cît cunosc personal știu că cei din zarcă cît și ceilalți contrarevoluționari condamnați nu au beneficiat de pachete, scrisori sau vorbitor.-

Aceasta îmi este nota ce o dau și pe care o semnez propriu.

(ss) Liber Iulian

București 7 noiembrie 1967

11 noiembrie 1967

D E C L A R A T I E
=====

Subsemnatul TIRIACHIU VASILE m.p. din anul 1945, în prezent colonel în M.A.I., șeful biroului în cadrul U.M.0630 prin prezenta declar următoarele :

În anii 1953-1958 am fost șeful Serviciului "D" din M.A.I. care avea misiunea de a lucra informativ-operativ toți deținuții contrarevoluționari și de drept comun din închisori.

Am preluat comanda acestei unități în urma ordinului dat de către conducerea P.C.R. dar fiind că în acel an 1953 eram șeful sectorului cadre din exterior din cadrul Comitetului Central al P.C.R.

În urma indicațiilor primite și a ordinelor elaborate de către tov. ministru al M.A.I., respectiv tovarășul DRAGHICI ALEXANDRU personal, am organizat munca informativă-operativă în închisori și colonii de muncă de pe întreg teritoriul țării.

În permanență tovarășul Secretar al C.C. al P.C.R. în perioada când era ministru al M.A.I. m-a chemat la ordine și am raportat situația din închisori, dar de fiecare dată îmi atrăgea atenția asupra vîrfurilor legionare, P.N.T., P.N.L. și alte organizații subversive, să fie lucrate în mod activ cu agentură capabilă pentru a descoperi următoarele :

1.-Descoperirea și interceptarea canalelor de legătură dintre deținuți și elementele din exterior.

2.-Descoperirea elementelor nearestate și în acest scop să lucrez informativ grupări mai compacte de deținuți C.R.

3.-Toate vîrfurile și elementele conducătoare să fie izolate de masa de deținuți, pentru ca aceștia să nu desfășoare în detenție activitate organizată sau să organizeze evadări, acte de teroare, etc.-

.//..

4. Toate laturile de deținuți care au fost în anchetă la organele de cercetări penale (fosta Direcție a VIII-a din M.A.I.) să iau legătura cu aceste organe și să stabilesc care dintre aceste elemente sînt pretabile la recrutare ca agenți și care dintre ei mai au probleme nedeclarate în anchetă și care vor trebui lucrați informativ pe timpul detenției.-

În baza acestor ordine de multe ori și organele de cercetări penale, izolau deținuții în închisori în urma aprobării pe care dînsii au obținut-o pe linia lor și nouă numai ne comunicau că trebuiesc luate măsuri de izolare, totodată luau legătura și cu conducerea direcției penitenciare cărora le comunicau același ordin.-

Am expus pe scurt numai cîteva din aceste ordine pentru informare, deoarece în toate cazurile așa s-au procedat.-

Precizez că niciodată nu am fost chemat la conducerea ministerului pentru a primi ordine în legătură cu execuțiile, dacă eu aflu ceva numai de la agentură cunoșteam, dar nici odată nu am luat material informativ.-

După un scurt timp, adică la sfîrșitul anului 1953 și începutul anului 1954, (data precisă nu o pot declara), unitatea noastră a fost repartizată pe linie de comandă la unul din locțiitorii ministrului, respectiv la fostul general maior ADY LADISLAU - MURESANU.

În această perioadă cît am fost în subordinea directă ale fostului locțiitor de ministru Ady Ladislau, am condus activitatea Serviciului "D" în baza ordinelor raportate mai sus.-

Trebuie să menționez că Ady Ladislau nu avea suficientă încredere în mine din mai multe motive, dar pe care consider că nu este cazul să le relatez, iar dacă organul de partid îmi va cere acest lucru, imediat pot să raportez. În orice caz anunț numai unul pentru a putea să demonstreze poziția mea față de el de exemplu : În cursul anului 1954 m-a chemat la cabinet și mi-a ordonat textual : " Măi FİRİACHIULE, deținuții C.R. de la Penitenciarul Gherla, fac rebeliune în penitenciar și va trebui să organizăm paza în așa fel cu armament ca nici un deținut să nu mai rămînă - vom pune pușca mitralieră în ei să-i curățăm ".

Am întrebat pe Ady Ladislau bine dar aveți ordin în acest sens ?

El mi-a răspuns : îți dau eu ordinul acesta.

Nu am acest ordin în scris de la tov.ministru Drăghici, acest ordin al dumneavoastră eu nu-l execut.-

El s-a înfuriat, m-a înjurat, iar eu am ieșit afară din cabinet.-

De fapt situația aceasta era mai veche între mine și Ady Ladislau, de când eram la secția administrativ-politică din cadrul C.C. al P.C.R.

Cu privire la lotul Pătrășcanu am de declarat următoarele:

Prima dată când am fost la judecarea lotului în Stirbei Vodă, am văzut pe Lucrețiu Pătrășcanu și pe ceilalți din lot.-

După ce au fost judecați și condamnați au fost trimiși la Penitenciarul Aiud, majoritatea celor din acest lot, fără însă ca Lucrețiu Pătrășcanu să fie dus la Aiud, despre el personal numai cunosc absolut nimica.-

Conform ordinelor elaborate de conducerea ministerului și pe care le-am enunțat mai sus, am fost chemat de Ady Ladislau și mi-a ordonat să lucrez informativ acest lot de deținuți din lotul lui Pătrășcanu și în mod deosebit mi-a atras atenția asupra lui Ștefănescu....(zis Mosorel), un om în vîrstă de circa 70 ani, spunîndu-mi că acesta a fost rezidentul Serviciului de spionaj englez la noi în țară și că trebuie să dea rețeaua pe care nu a declarat-o la anchetă, mai mult mi-a spus că acesta are agenți în aproape toate țările din Balcani.-

- Să nu i-a legături cu exteriorul, să fie izolați de restul de deținuți la Aiud, și să se organizeze lucrarea lor informativă pentru a stabili dacă mai au legături nearestați în afară.

Normal că izolarea lor s-a făcut împreună cu conducerea Direcției penitenciare respectiv cu tov.(nu-mi reamintesc numele) care era prieten bun cu Ady Ladislau, și care înainte să fie numit director general la penitenciare, a lucrat în afară pe linie de T, împreună cu soția lui, care de asemenea s-a demascat ca elemente suspecte în exterior(a stat f. puțin ca director general 1953-1954).

La comanda Penitenciarului Aiud era colonel Koler Ștefan omul de bază al lui Ady Ladislau, cu care se cunoștea de mai mulți ani.-

Este adevărat că eu am dat ordinele pentru lucrarea lotului Pătrășcanu din punct de vedere informativ-operativ și personal am mers în control la Aiud și am studiat posibilitatea organizării informative la fața locului și acolo am aflat că a venit în mod conspirativ și tov. PINTILIE să vadă ce face legionarii. Cu această ocazie încă am făcut o glumă cu tov. colonel KOLER în sensul că tov. orașul știe că a venit tov. ministru PINTILIE la Aiud, pentru că soția unui ofițer de securitate care stătea la coadă la alimentara, l-a văzut și știe tot orașul iar de noi se ferește să nu știe nimeni că a venit la Aiud.-

În perioada cînd lotul lui Pătrășcanu a fost în penitenciarul Aiud, normal a fost să studieze și să organizeze lucrarea lor informativă, dar cînd am văzut că stăteau izolați la zarcă cîte unul sau cel mult doi, îmi era practic imposibil să-i lucrez informativ și după cîte îmi aduc aminte cred că am studiat și introducerea T.O. dar nu erau condiții nici pentru acest sistem de lucru.-

În permanență mă interesam de acest lot la fel cum mă interesam și de celelalte loturi, dar de fiecare dată ofițerii îmi raportau că foarte greu merge și atunci am dat indicații să fie lucrați barem cu agentură din rîndul cadrelor, pentru a ști ce face acești deținuți pentru că de fiecare dată eram întrebați ce fac legionarii, etc. în general ce discută deținuții C.R. pentru că ei desfășoară activitate și noi nu știm nimica.-

Tot în acea perioadă îmi aduc aminte că deținutul CALMA-NOVICI a luat legătura cu exteriorul fie printr-un medic de la penitenciar sau a scris un bilet pe care noi l-am interceptat, în orice caz acest deținut a declarat greva foamei în penitenciarul Aiud lucru care a fost raportat la conducere și pe linia Serviciului "D" și pe linia Direcției generale a penitenciarelor.-

Nu pot să precizez cît timp a stat acest deținut în greva foamei, dar cert este un lucru că după un timp el a refuzat să mai stea în greva foamei și a început să mănînce, dar după cîteva zile am fost informat că a decedat din cauză că a mîncat mîncare care nu era indicată după greva foamei și i-au fost perforate intestinele.-

Cu această ocazie, eu mă aflam la Aiud, adică după ce a decedat acest deținut și am spus ofițerilor mei că uite s-a

dus un element important din lot și dumneavoastră nu ați știut de cele ce se petrece.-

Cu acest caz s-a raportat conducerii ministerului , de fapt exista un ordin ca penit. să facă cunoscut în scris toate elementele de vîrf care declarau greva foamei sau au decedat.-

Personal eu nu am primit nici un ordin în mod expres în cazul lotului Pătrășcanu, ci el s-a încadrat în cel dat pentru toate loturile și vîrfurile conducătoare din închisori.-

Precizez că eu personal nu am avut agentură în rîndul deținuților acestora, lotul lui Pătrășcanu- iar dacă ofițeri operativi au făcut ceva pe lîngă ei, consider că era normal să facă pentru că aveau ordin în acest sens. Toate materialele care eventual s-au primit de la agentură trebuie să fie în dosarele de agenți, dacă în altă parte nu sînt sau trebuie identificați acei agenți care au lucrat și să ~~re~~constituie sarcinile pe care le-au avut și ce anume au stabilit ei.-

Personal eu nu am raportat la conducerea ministerului, respectiv lui Ady Ladislau sau chiar lui general maior Tănase Evghenie, care a răspuns de unitatea noastră un timp, absolut nimic în legătură cu lotul Pătrășcanu în mod special, nici verbal ci de fiecare dată raportam pe bază de notă-raport și atașam materialul informativ în copie-bătut la mașină.-

11 noiembrie 1967 (ss) TIRIACHIU VASILE

Mai menționez că în acel timp aveau dreptul să creeze agentură în penitenciare și alte direcții operative care lucrau informativ diferite loturi de deținuți și de regulă se ocupau acei ofițeri care au lucrat aceste loturi în exterior.-

Mai menționez că toți deținuții din acest lot, spuneau că ei sînt nevinovați, dar că stau la închisoare pentru că alții au ură pe ei. De fapt aceste afirmații erau făcute de către toți deținuții, realitatea este însă că eu fiind la proces și văzînd că completul de judecată îi acuză așa de grav, nu pot să spun că am privit acest lot, ca un lot neimportant, din contră el se încadra în totalitate în ordinele care erau date pentru toți deținuții.-

Col.de securitate
(ss) Tiriachiu Vasile

11.XI.1967

01.11.1967

334

R A P O R T

=====

Privind unele aspecte ale muncii din Penitenciarul
Aiud.

Am funcționat la Penitenciarul Aiud în calitate de comandant în perioada 01.01.1954 - 01.12.1958.

Ca locuitori pentru pază și regim au fost : maior DOROBANTU MIHAIL (azi pensionar M.A.I.), cpt.IOANITESCU ALEX. și lt.maj. DOGARU V.

Pentru asigurarea asistenței medicale prima dată a fost Dr.BOGATEANU VICTOR și pe urmă au mai funcționat și Dr.SERBAN GH. și Dr.MARINESCU, ajutați de rîndul lor de un număr de medici deținuți, ce au fost selecționați în acest scop.

Pe lîngă organele administrative ale penitenciarului, a mai existat și un birou "D" format din mai mulți lucrători ca: Cpt.BADILA VIOREL, lt.maj.Serban Iancu, lt.maj.GHETU și alții, birou care era în direcția subordonare a Serviciului "D" din M.A.I., iar ulterior după cît știu, a fost subordonat și Regiunii M.A.I. Cluj.

Sarcinile ce îmi reveneau în relațiile cu acest birou, au fost de a-i sprijini în anumite probleme pe care le solicitau, iar ei la rîndul lor să-mi facă cunoscut unele probleme ce interesează conducerea unității privind securitatea penitenciarului ca : tentative de evadare, revolte, acte de indisciplină și altele fără să cunosc conținutul muncii lor .Dealtfel ei erau controlați destul de des de colonelul TIRIACHIU.

În anul 1954 în Penitenciarul Aiud se aflau în executarea pedepsei deținuți contrarevoluționari de toate categoriile în care predominau deținuții legionari cît și un număr mic de deținuți de drept comun folosiți la munci în exteriorul unității (grădină și gară) și care erau cazați complet separat de deținuții C.R.

Repartizarea deținuților C.R. pe secții și camere de
./../..

regulă se făcea în colaborare cu biroul "D" fiind cazați în celularul mare (nou) cât și în secțiile I, II și zarcă, care erau clădiri vechi ale penitenciarului. La repartizarea lor s-a ținut seama de categoria penală și de gradul de periculozitate al acestora.-

Penitenciarul mai avea o clădire cu destinație de spital, unde erau tratați o serie de deținuți la nivelul posibilităților, iar acei care nu puteau fi tratați acolo, erau transferați cu aprobarea Direcției generale la Jilava.

Pe lângă Penitenciarul Aiud pînă în toamna anului 1953 a funcționat o unitate productivă cu profil metalurgie și lemnărie, care în urma unui incendiu, din ordin superior s-a sistat activitatea aproape un an.

În anul 1954, din ordinul fostului adjunct al M.A.I. Ady s-a trecut la o reprofilare a Penitenciarului Aiud, privind compoziția deținuților, rămînînd ca la Aiud să fie aduși toți deținuții legionari, iar celelalte categorii să fie transferați la alte penitenciare. Lucru ce s-a și executat. În afară de aceștia au mai rămas pentru executarea pedepsei o serie de elemente foste vîrfuri (criminal de război, legionari și alte elemente înrăite). Acești deținuți erau repartizați în secția denumită "zarcă" care era o clădire cu un etaj, avînd celule de 2 x 3 -3,50 m. Fiecare cameră avea un geam, sobă de tablă, fără apă curentă în camere. În aceste camere de regulă era repartizat un singur deținut sau doi și în cazuri mai rare patru. O perioadă de timp la secția zarcă nu au fost paturi decît rogojini și pături ulterior sau dat paturi cu saltele, fără lingerie de pat. Dealtfel și în restul secțiilor erau numai paturi cu saltele fără lingerie, cu excepția spitalului și a secției a II-a, acolo au fost bolnavi cronici și T.B.C. au fost lingerie de pat, cât și la deținuții care erau folosiți la muncă.-

Folosirea secției zarcă în scopul de mai sus, după părerea mea (că eu așa am găsit la preluarea comenzii unității) s-a făcut pentru că felul în care era dispusă față de celelalte clădiri, se preta cel mai bine la izolarea și supravegherea acestor elemente, unde se aplica un regim mai sever. În ceea ce privește hrana deținuților, toți deținuții care nu lucrau, beneficiau de aceeași normă de hrană, în afară de cei din spital sau bolnavii T.B.C. pentru care se gătea mîncare aparte, în cadrul normelor în vigoare.

După începerea din nou a lucrului în cadrul unității productive, unde erau folosiți circa 400 - 450 deținuți C.R. (nelegionari) sau organizat dormitoare complet separate în cadrul unității productive, neavînd nici o legătură cu restul deținuților din penitenciar. Ei se bucurau de un regim mai bun, privind cazarea, hrana, avea posibilitate să cumpere lunar de la chioșcul unității diferite produse pînă la 50 lei. De asemenea în cadrul acestora se desfășura diferite forme ale muncii cultural-educative în baza instrucțiunilor în vigoare. Menționez că în toată perioada cît am fost comandant, deținuții c.r. de toate categoriile din Penitenciarul Aiud, nu au avut drept la legături cu familiile lor (pachet, scrisori, vorbitor) și nici dreptul de cumpărături. Dealtfel ~~dreptu~~ regulamentul privind aplicarea regimului în penitenciar, preciza că aceste drepturi se acordă numai cu aprobarea M.A.I. La fel cu deținuții legionari sau alte categorii de deținuți care nu lucrau nu se desfășura nici muncă cultural-educativă.-

În ceea ce privește grupul de deținuți implicați în procesul PATRASCANU, Nu rețin exact data în anul 1955 au fost transferați pentru executarea pedepsei un grup de deținuți, printre care și deținutul BERMAN, ZILBERT, BETEA și CALMANOVICI. Tre-cînd la repartizarea lor pe secții, organele "D" dacă rețin bine, șeful biroului Cpt. BADILA a spus că are indicații ca aceștia să fie repartizați la zarcă, fiecare singur. Lucru ce am și făcut. La controalele ce le-am executat ulterior pe secție, aceștia și în special ZILBERT a protestat de ce sînt singuri în cameră, că mîncarea nu e bună, că de undă vin ei au mîncat ce au vrut. În permanență solicita cărți, ziare. Eu am căutat să-i liniștesc și să le solicit să respecte regulile cu privire la regimul de deținere (care era la fel ca a tuturor deținuților cazați la secția zarcă.)

Dintre ei numitul BETEA a reclamat și mie că e bolnav, după cît știu se afla în tratamentul medicului de unitate și ulterior a fost transferat cît rețin la Jilava, pentru spitalizare (menționez că ~~xxx~~ deținuții C.R. din Aiud cînd aveau nevoie pentru spitalizare, ce nu se putea face la Aiud, în baza aprobării Direcției generale erau transferați la Jilava).

Nu mult după sosirea acestor deținuți a fost în inspecție fostul Adjunct al M.A.I. ADY , împreună cu colonelul BADICA. Ady

./././.

a stat nu odată cu ei de vorbă. Nu rețin exact la prima sau a doua inspecție, mi-a ordonat ca lui BERMAN JAC să-i pun la dispoziție hîrtie și unelte de scris, întrucît vrea să lucreze la o serie de invenții ce interesează economia națională. Cu altă ocazie mi-a ordonat ca BERMAN JAC să fie scos în fabrică. Lucru ce am executat.

Nu rețin data, dar cred că după scoaterea la lucru a lui Berman, Calmanovici a declarat refuz de hrană.

Nu știu dacă a dat în scris sau numai verbal.

Cu toate insistențele depuse de mine, de medicul unității, cît și procurori care veneau pe linie de supraveghere, nu a vrut să renunțe la refuzul de hrană, spunînd că el este decis să pună capăt zilelor. Aceasta ca urmare a condamnării sale. Faptul că refuza hrana, era cunoscută și de organele "D". Nu rețin data decesului, dar după cît îmi amintesc, am anunțat procuratura militară Cluj, s-a făcut autopsia, iar decesul a fost înregistrat la Sfatul popular al orașului Aiud. Cazul a fost raportat și la Direcția generală a penitenciarelor. Toate documentele trebuie să se afle, trebuie să se afle în arhiva Penitenciarului Aiud sau în dosarul de penitenciare care în acea vreme se înainta la Serviciul "C".

Nu aș putea preciza dacă decesul a fost ca urmare a inaniției voluntare sau a avut și alte complicații. În general pot spune că acest grup pe timpul deținerii nu a produs nici un fel de greutăți, în afară de faptul că erau nemulțumiți de situația lor, că executau o pedeapsă nejustă, cum spuneau ei.

01.11.1967

colonel (ss) Koller Stefan

1 noiembrie 1967

I N F O R M A R E

=====

Subsemnatul Dr. BOGATEANU VICTOR, medic specialist boli interne la Spitalul finanțe bănci din București, domiciliat în Sos.Olteniței nr.91-93 bloc 6, sc.1, ap.3 declar următoarele :

Am funcționat în calitate de medic șef de unitate la Penitenciarul Aiud - formațiunea 0622 Aiud, de la 1 martie 1954- până la 31 martie 1958.

Împreună cu subsemnatul au mai funcționat în această unitate : Dr.SERBAN GHEORGHE, medic specialist O.R.L. și Dr. MARINESCU ION, medic specialist radiolog la Policlinica de copii Caraiman București.-

Referitor la regulamentul de funcționare a sectorului sanitar și al asistenței medicale în cadrul unității, medicii erau repartizați pe secții de către comandant și cu avizul biroului operativ - K -. În mod obișnuit medicii unității îngrijau în staționarul penitenciarului deținuții bolnavi din secția de care răspundeau, saloanele din spital fiind repartizate pe secții de detenție.-

Penitenciarul era împărțit în mai multe secții :

- Celularul cu 4 secții în care se aflau deținuții legionari .
- Secțiile V și VI cu deținuții foști membri ai partidelor istorice- P.N.T., P.N.L.
- Secția fabrică cu deținuții ce munceau.
- Secția zarcă unde erau deținute vîrfurile diferitelor organizații și partide, precum și foști membri ai guvernelor burgheze.

Condițiile din secția zarcă erau mult deosebite de ale celorlalte secții.

Deținuții erau izolați în celule cîte unul, uneori 2 persoane, dormeau pe rogojini așternute pe dușumea; tratamentul medicamentos era mult mai greu de executat și mai redus decît la ceilalți deținuți(controlul medicamentelor era mai greu

.//..

39

aprobat de comandant și biroul "K") bolnavii nu puteau fi internați în staționarul penitenciarului, ei erau internați pe loc cu unele îmbunătățiri de cazare : saltele în loc de rogojini. În această secție aveau acces numai comandantul, locțiitorul său pentru pază și regim, medicul și unul din tovarășii din biroul "K" de regulă șeful acestui birou lt. major apoi cpt. BADILA VIOREL.

Secția zarcă era o veche clădire, cu ziduri groase, reci, așezată în extremitatea nordină a penitenciarului.-

Ulterior condițiile de cazare au fost îmbunătățite și în această secție, prin aprobarea ca fiecare deținut să aibă dreptul la saltea, apoi și la pat cu saltea, fără drept de a avea însă și lenjerie, care se acorda numai bolnavilor internați pe loc. De asemenea ulterior s-a aprobat ca deținuții bolnavi din această secție să poată fi internați în staționarul penitenciarului într-o cameră destinată acestei secții, numai unul în cameră și numai cu aprobarea comandantului și șefului de birou K.

În legătură cu cazul CALMANOVICI pot relata că a fost în repetate refuzuri de hrană, susținând că este nevinovat și că este victima unei erori judiciare. În februarie- martie 1956 a intrat în refuz de hrană timp de 42-47 zile, în care timp cred că a fost alimentat artificial și forțat prin tub introdus în stomac, cu alimente lichide (cafea, probabil lapte cu griș). În această perioadă nu exista normă de hrănire a celor în refuz de hrană și nu exista ordinul ca celor ce declară că refuză alimentația artificială forțată să nu fie hrăniți.

Îmi amintesc că în ultima perioadă a refuzului de hrană Calmanovici a fost internat - cu aprobarea comandantului și a șefului Bir. K - în spital, nu sînt sigur dacă în timpul sau după încetarea refuzului de hrană a fost internat în spital, unde a primit îngrijiri medicale din partea dr. Serban Gheorghe, care în acea perioadă era repartizat și cu secția zarcă.

Îmi amintesc că după decesul lui Calmanovici s-a discutat că după încetarea refuzului său de hrană, a fost alimentat greșit, necorespunzător cu trecerea treptată și în timp la alimentație din ce în ce mai bogată pînă la alimentația normală, însă , nu-mi amintesc cu cine am discutat, cînd și în ce împrejurări. Tot ce este posibil că să fi discutat cu ceilalți medici în cadrul discuției asupra cauzei morții.

Relatez că-mi amintesc că în tot timpul refuzului de hrană și în timpul internării în spital, CALMANOVICI a fost în atenția deosebită a Biroului K, în special a rov. BADILA VIOREL.

În mod obișnuit și cred că și la Calmanovici s-a procedat la fel, cazurile de deces în penitenciar erau raportate securității regionale Cluj și procuraturii militare Cluj, care delega un medic legist pentru efectuarea unei autopsii și de multe ori a fost delegat tov.Dr. Terbanca de la Institutul anatomo-patologic din Cluj. În mod obișnuit actul medico-legal de la necropsie era atașat la foaia de observație a decedatului și cred că tot în felul acesta s-a procedat și la cazul Calmanovici.-

În legătură cu cazul BETEA NICOLAE știu că suferea de o nevrită probabil luetică, cu importanță funcțională a m. inferioare în special, cu mers talonat, sprijinit de pereți, tremurături generalizate și cred că și cu afecțiuni cu hepatică. Probabil că era [REDACTED] așa cum îmi amintesc că susținea numitul BETEA NICOLAE. A fost consultat de medic neuroprihiatru, însă nu-mi amintesc diagnosticul pus. Știu că a fost o discuție între BETEA NICOLAE și Dr.SERBAN GHEORGHE, însă nu-mi amintesc precis cauza diferendului, probabil motivul fiind neconcordanța de diagnostic dintre medic și pacient. Îmi amintesc că Betea N. susținea că "Deși s-a născut pe brazda cîmpului, a ajuns să-i scrie cuvîntările și cărțile lui LUCRETIU PATRASCANU". La timpul acela am interpretat această manifestare a lui Betea Nicolae ca o psihopatie și delir de gramdoare.-

În ce privește pe ZILBER HERBERT nu-mi amintesc decît că susținea nevinovăție, fără a putea preciza dacă a fost bolnav și dacă a primit sau nu tratament medicamentos.-

Știu că erau complet separați unul de altul, în camere despărțate între ele, unele la parter, altele la etaj, fără posibilitate a lua legătură între ei.-

1.XI.1967

(ss) Dr.Bogățeanu V.

F.D. 41

I N F O R M A R E
=====

Privind activitatea mea ca medic consultant la Penitenciarul AIUD în perioada 1955-1957.

După terminarea facultății de medicină umană București, am fost repartizat la Penitenciarul Aiud ca medic consultant.

Am început să lucrez atât în spitalul din interior cât și pe secții, împreună la început cu Dr. BOGATEANU VICTOR medicul șef, iar în anul următor și cu Dr. MARINESCU ION.-

Penitenciarul era împărțit în mai multe secții - celular, fabrică, spital, zarcă-de care răspundea din ~~partea~~ punct de vedere medico-sanitar unul din noi prin rotație, conform unui grafic. Era diferență între regimul de viață din secții în raport cu categoria de condamnare. Cei care lucrau în fabrică aveau dormitoare spațioase, loc de plimbare, posibilități de alimentație mai bune, educație-activitate cultural-educativă organizată. În general nu exista obstrucții în ceea ce privește tratamentul lor sau investigațiilor necesare precizării diagnosticului, chiar dacă era necesară aducerea lor în spital. Alimentația era corespunzătoare în general bine gătită, controlul bucătăriilor se făcea zilnic de către medici.-

Cei din blocul celular majoritatea legionari și simpatizanți, locuiau în camere -celule- cu dușumea pe jos, lumină electrică, încălzire centrală, cam sumară, dormeau pe paturi cu saltele obișnuit până la 3-4 indivizi în încăpere.

Se căuta ca să nu intre în contact unii cu alții (din alte încăperi) când li se serveau masa, când făceau plimbarea afară, duceau tinetele la W.C-uri. Pe fiecare etaj exista un cabinet medical deservit de un medic-sanitar deținut, unde se dădeau consultații periodice de către medicii oficiali. Controlul periodic lunar se făcea la toate încăperile.-

Alimentația consta mai mult în hidrocarbonate, mai puțin proteine și lipide, când s-au ivit cazuri de subalimentație cantitativă, la cererea noastră conducerea unității a aprobat

schimbarea regimului alimentar, pe o durată limitată (distrofii).

Spitalul era instalat în clădire separată și dispunea de secții de chirurgie, boli interne și secții de convalescență de asemenea secție T.B.C.

Regimul alimentar se acorda în funcție de afecțiunea pentru care se interna și uneori se mai prelungea o perioadă și în cadrul secțiilor.-

Secția zarcă era amplasată izolat de celelalte secții într-o clădire cu instalații de izolare perfectă. În general deținuții de aci erau din fostul regim antonescian, grupul PATRASCANU și cei mai recalcitranti - înrăiți. Cei mai mulți locuiau singuri în cameră cu rogojini pe jos, fără foc. În ultima perioadă li s-au introdus mai întâi saltele, apoi paturi din metal și surcele pentru a se încălzi seara la o sobă din tablă.- Alimentația deși caloric corespundea, era monotonă-glucidică și schimbarea, acordarea altor regimuri alimentare, se făcea cu multă greutate de către conducere la cererea noastră.

În general sufereau de distrofie prin lipsa proteinelor cu toate consecințele de ordin patologic ulterior al acestora.-

Acordarea unui regim alimentar necesita aprobările organelor superioare și de cele mai multe ori soseau cu întârziere.

De asemenea internarea în spital se făcea cu foarte multă greutate și numai în cazuri de extremă urgență, grave, din cauza aprobărilor. Acordarea asistenței medicale se făcea la nivelul acestei secții de către un medic deținut, consultațiile de către unul din noi. Rețetele pentru o anumită categorie de medicamente antibiotice, vitamine B.12, P.A.S., H.I.N. și uneori pentru această categorie de deținuți și celelalte medicamente se aprobau de conducerea penitenciarului. Această secție din cadrul penitenciarului Aiud era cea mai grea prin izolarea indivizilor, condițiile de viață din camere, regimul alimentar monoton, fix cantitativ, asistența medicală dirijată impusă de sus, în cantitatea de medicamente acordată, greutatea în investigațiile necesare dar mai ales faptul că majoritatea indivizilor erau în vârstă, resemnați, în condamnare mare.-

Din această categorie de deținuți am cunoscut mai în-deaproape boala lui Calmanovici, care a decedat în martie 1956. A fost internat pentru o distrofie gravă în urma unei greve a foamei. Prezenta edeme hipostatice instalate brusc, tulburări digestive,

cardiovasculare despre gravitatea cărora am avertizat atît bolnavul cît și conducerea unității. Alimentație prin sondă era insuficientă din cauză că bolnavul își mai provoca și vărsături. Cu tot tratamentul parenteral, perfuzii cu plasmă, ser glucopat, vitamine, extracte hepatice, calciterozie, analeptice, starea generală nu s-a ameliorat. Cînd situația a devenit gravă prin instalarea unei diarei incoercibile, bolnavul a consimțit să se alimenteze pe gură dar a fost prea tîrziu, din cauza marilor tulburări în echilibrul general. Decesul a survenit prin insuficiență cardiorespiratorie. !Coșerie. Tubul digestiv nu mai primea nici un aliment existent la îndemînă. Plasma, uscată, sîngele conservat ne-a fost pus la dispoziție de către centrul de hematologie Cluj iar fermenții gastro-duodeno-pancreatici de către farmacia din localitate prin tov. comandant al penitenciarului.-

Nu-mi amintesc să i se fi făcut autopsia acestui caz, poate că da.-

Bolnavul BETEA a fost internat în nenumărate rînduri atît în secție cît și în spital, suferea de o afecțiune hemopsihică generată de [REDACTED] reumatism cronic degenerativ. Era un nemulțumit veșnic împotriva regimului impus. Ca stare generală arăta în ultimul timp destul de bine, după aprobarea regimului alimentar de distrofie.-

Regimul de viață impus deținuților de la zarcă, era foarte strict atît alimentar, medical, de locuit, care genera cel mai mare număr de distrofii și afecțiuni greu de tratat, cu perspective forme limitate în viitor, considerate de noi ca fiind reglementate de un anumit regulament.-

De. Serban Gheorghe
ORL-ist Policlinica Reg. Triaj București

R A P O R T

=====

În anul 1955 am fost chemat de tov.BUCICOV și am anunțat de o misiune foarte grea, și dificilă de a face paza unui individ, pe nume CALMANOVICI, care era sub stare de arest eu am primit instrucțiuni de a face pază în jurul clădirii, să nu se apropie nimeni de clădire, decât persoanele autorizate care au voie să vină. Tov.Bucicov care făcea controlul și tov. PINTILIE; mai venea tov. general Tănase Evghenie și tov. Lupu .-

Tov.ANTON făcea înăuntru în camera individului, care sa apropiat mai mult de dînsul și a început să aibă încredere în el, pe urmă aceste discuții au fost puse pe pînză în loc de hîrtie, aceste fapte le cunosc de la tov.Anton, cînd am avut o discuție cu el, aci vreau să menționez că l-am văzut pe tov. Anton stînd de vorbă cu individul și scria pe o bucată de pînză dar eu nu am stat la geam să văd cît timp are să scrie și nici nu am întrebat pe tov. Anton ce a scris.-

Eu nu cunosc dacă tov.Anton a avut instrucțiuni primite de la tov.BUCICOV în privina acestor probleme.-

Nu cunosc dacă tov.Anton a avut instrucțiuni să discute cu individul ca să scoată materialul ce interesa securitatea statului.

Tov.Anton avea grijă de valiză lui cu obiecte personale și numai tov.Anton i le dădea cînd individul avea nevoie de rufărie, și altele.-

Acest material era dat tov.Bucicov cînd venea în control sau tov. pleca la București cu mașina care aducea alimente și mergea la direcție, unde raporta aceste fapte și preda materialul tov. Bucicov.-

Au mai venit acolo pentru a-l ancheta pe individ tovarășul PINTILIE, generalul TANASE, tov.LUPU și un tovarăș pe care nu l-am cunoscut.-

././..

După ce a fost anchetat vreo două sau trei zile nu mai rețin exact câte zile, a mai trecut o perioadă de timp și după aceea într-una din zile a venit tov.BUCICOV cu mașina și l-a luat pe individ; din băieții noștri au mers Mircea Stefan, (care este decedat la ora actuală) și tov. Bucicov.

Acesta este raportul pe care-l dau.

7.XI.1967

Cpt. Drăghici C-tin

I N F O R M A R E
=====

În anul 1955 la ce dată și în ce lună nu-mi amintesc exact, am fost chemat de tov.general maior TANASE EVGHENIE, era atunci ministru adjunct în cadrul M.A.I. și am primit ordinul să aranjez o vilă în care va trebui să fie ținut un om. S-a precizat că trebuie să selecționez câțiva ofițeri destoinici, rezistenți și capabili să păstreze secretul. Mi s-a indicat o vilă pe Soseaua București - Ploiești, km. 23-24. Nu mi s-a spus cine va sta în această vilă. Am ales oamenii și am înaintat tabelul tov. general TANASE EVGHENIE, am făcut schița vilei pe care de asemenea am prezentat-o spre aprobare.

Intr-o seară am plecat cu o mașină la B.J. de unde împreună cu încă doi ofițeri am luat pe deținutul CALMANOVICI și respectînd toate măsurile de precauție și securitate l-am transportat la vila de la km.23-24. Vila era deja păzită de grupul de ofițeri în ținută civilă, aduși acolo cu vreo 2 zile înainte. Cînd am plecat să-l ridic pe deținutul Calmanovici de la B.J. - tovarășul general TANASE EVGHENIE și tov. POSTEUCA VASILE de la C.C.al P.C.R., mi-au spus pe cine trebuie să-l aduc, numindu-l pe nume. Mi s-au dat ordine stricte și am fost prevenit că în cazul dacă se va întîmpla ceva cu deținutul - evadează sau se sinucide- răspund cu capul. De față era și șeful direcției colonelul MLADIN. Paza vilei și a arestului nu trebuia să fie vizibile din afară, ofițerii erau în ținută civilă, iar armele le aveau camuflate. Deținutul CALMANOVICI a stat într-o încăpăre a vilei singur și cu ușa închisă, iar în holul vilei la ușa acestei încăperi a fost instalat un post de pază, care supraveghea prin geamul ușii pe deținut.

La aducerea deținutului de la B.J. în vila i s-a mai făcut o percheziție corporală, s-au căutat obiecte tăioase, lame de ras, etc. s-au luat cureaua de la pantaloni și șireturile, etc. ca să nu aibă posibilitate să se sinucidă.

Cu întregul efectiv de pază s-a prelucrat ce comportare trebuie să aibă ei față de deținut, s-a arătat că este un dușman

periculös, capabil să încerce evadarea și măsurile ce trebuiesc să fie luate în caz cînd încearcă să evadeze și anume, să fie împiedicat să facă acest lucru, fără folosirea armei de foc și numai în cazul extrem, după somații legale să se deschidă focul și în acest caz să nu fie împușcat mortal. Incăperea pentru dormit era amenajată normal, avînd toate cele necesare, leggerie pentru dormit, paturi, perene, etc.

Deținutul era hrănit cu aceiași rație ca și ofițerii de pază, mîncarea se aducea de la cantina C.C. al P.C.R. de două ori pe zi cu mașina de către ofițerii de pază, cu rîndul. Eu controlam paza în timpul zilei și noptii, iar tov. colonel MLADIN STEFAN șeful direcției, cîte 2-3 ori pe săptămînă. Din paza acestui obiectiv au făcut parte și următorii ofițeri: DUCA CONSTANTIN, BESLIU TUDOR, JITARU ANDREI, ANTON GHEORGHE, DRAGUT MAIN și alții, de al căror nume nu-mi aduc aminte. Acces în timpul zilei și al noptii în această vilă aveau numai comandantul direcției, adjunctul, iar în consemn particular s-a indicat că numai tov. ministru adjunct general maior TANASE EVGHENIE are dreptul să dispună ce persoane au dreptul să intre în vilă și să viziteze deținutul. Era indicat și numele tov. POSTEUCA VASILE că are dreptul să vie să stea de vorbă cu CALMANOVICI. În timpul zilei intrarea se permitea pe baza recunoașterii vizuale iar noaptea pe baza de parolă, care era schimbată în fiecare noapte de către subsemnatul sau șeful direcției. S-au dat indicații oamenilor să nu intre în vorbă cu deținutul, să nu se discute cu el decît strictul necesar referitor la masa, spălat și nevoile lui. Nu s-au dat nici o indicație în privința dacă deținutul are sau nu dreptul să vorbească, s-a precizat însă că să i se răspundă numai strictul necesar, da sau nu, și numai referitor la nevoile sale urgente. Ofițerul care asigura supravegherea directă a deținutului avea datoria zilnic să raporzete asupra comportării și tuturor manifestărilor deținutului. Raportul se prezenta verbal șefului direcției sau mie, care eram adjunct.

Nu pot să precizez cu exactitate cînd deținutul Calmanovici a început să fie anchetat, totuși mi se pare că s-a luat contactul cu el de către cei în drept în primele zile, iar după aceea a trecut un timp mai îndelungat cînd a început anchetarea lui în mod mai frecvent(să fie cam 30-40 zile după aducerea lui de la B.J.).

În timpul cînd se afla în vilă, am fost întrebat de situația lui și de către tov. ministru DRAGHICI ALEXANDRU. Întrebarea s-a

referit la măsurile de pază și tratament. Am raportat că paza este asigurată, iar hrana este abundentă și de calitate. Tov. ministru a spus că este bine acest procedeu, dar să nu facem lux și risipiă.

În acest timp cât a durat detențiunea deținutului Calmanovici în vila de la km.23-24, a intervenit un fapt care ieșea din comun. Din atitudinea de izolare în sine și plimbare permanentă prin cameră, în timpul nopții mai bine zis seara, deținutul era scos și la plimbare timp de o oră și jumătate secondat de aproape de doi ofițeri, el a început să încerce să intre în vorbă cu ofițerul care-l supraveghea în cameră, rugându-l să transmită o știre familiei sale. La primele încercări, ofițerul care era de pază - ANTON GHEORGHE - nu a răspuns nimica, a venit în direcție și mi-a raportat acest fapt, eu la rândul meu am raportat șefului meu direct și tov. ministru adjunct TANASE EVGHENIE, care mi-a spus dacă încearcă să dea ceva în scris, să fie luată scrisoarea, să vedem ce urmărește. Nu precizez dar mi se pare că prima scrisoare dată de Calmanovici era pe hîrtie de pachet, de la țigări și era adresată soției sale în care el își depăna amintirile despre viața lor de bucățele gustoase pe care i le gătea și despre situația sa.-

Ofițerul a știut să cîștige încrederea lui CALMANOVICI și au urmat și altele adresate soției, avocaților sau altor persoane de numele cărora nu-mi amintesc.

Scrisorile erau scrise pe fișii de pînză cu creion chimic unele, iar altele cu roșu, îmi aduc aminte de o scrisoare care a fost scrisă pe pînză care era scoasă din căptușala hainei, scrisoarea, care era adresată unei personalități politice din occident - Suedia după cât îmi aduc aminte, numele ei îmi scapă din memorie și în care Calmanovici cerea să facă intervenția la unele foruri și personalități, să inițieze o campanie în presă din occident, pentru a-l ajuta și-l salva din situația în care se află el.

Nu pot preciza cîte scrisori a scris, cred că cel puțin 10-15. Materialul pe care a scris, a provenit din căptușala hainelor și cred că și din cîrpe care erau folosite pentru vase sau alte nevoi. Creioanele sau cerneala roșie cred că i-a fost procurate și de către ofițerul care a stabilit relații cu el, nu s-a sesizat nimeni de acest fapt deoarece era în interesul anchetei.

Toate scrisorile au trecut prin mîna mea, nu le-am citit pe toate din motive de timp și le-am predat superiorilor mei care erau în drept să dispună de măsurile ce era necesar să fie luate.

././.

Ofițerul era (și sînt convins de acest lucru) instruit cum să procedeze ca să nu stîrnească bănuiala deținutului, fapt care a contribuit la obținerea din partea acestuia a unor materiale care se ajute la lămurirea cazului și justa lui rezolvare.

Nu pot preciza cu certitudine dar am avut această părere că Calmanovici în timpul cînd a fost ținut în vilă la Km.23-24 era convins că corespondența sa ajunge la destinație. Nu-mi aduc aminte dacă Calmanovici a încercat să-și organizeze o evadare prin coruperea ofițerilor, fapt exclus, deoarece oamenii erau educați cu spiritul vigilenței de clasă și au fost verificați în diferite acțiuni și ocazii.

În comportarea lui Calmanovici în timpul deținerii lui în vilă au fost diferite atitudini care se schimbau aproape de la zi la zi. Ba era trist și tăcut, se plimba nervos prin cameră, ba era vesel și fredona unele melodii, dormea, foarte mult, mîncă mult, avînd în permanență poftă de mîncare. Avea o atitudine rebelă vocifera singur în cameră, striga că nu este vinovat, că este distrus , această atitudine numai după vizite pe care îi făceau anchetatorii, cînd i s-a comunicat că trebuie să plece înapoi la B.J. (bineînțeles fără să se pronunțe B.J.) a făcut un scandal enorm, s-a opus și a trebuit să fie legat și dus cu forța, a fost așezat în mașină după ce patru oameni l-au ridicat în mîini.

Menționez că transportul s-a făcut în timpul zilei într-o mașină închisă (un gaz 69). Despre efectuarea pazei am raportat tov. ministru adjunct TANASE EVGHENIE, iar în lipsa lui am informat pe șeful meu direct colonelul MLADIN STEFAN.

Cu tov. POSTEUCA VASILE nu am discutat niciodată despre această acțiune și nici cu alte persoane. Această acțiune a făcut parte dintr-un șir de acțiuni ordonate de superiorii mei direcți, iar îndeplinirea sarcinilor, executarea promptă și conștiincioasă al ordinelor conducerii, era o datorie elementară pentru un militar.

8.XI.1967

Colonel rezervă
(ss) Bucicov Valerian

DECLARAȚIE
=====

Subsemnatul maior SIRBU VALERIU din M.A.I. Direcția VIII-a declar următoarele :

În anul 1955 luna feb. sau martie am primit ordin din partea conducerii profesionale de a pleca în misiune cu maiorul ANTAL GHIURI, cpt.DRAGHICI CONSTANTIN CHETA ION, POSIUC EUGEN, MIRCEA STEFAN și JITARU ANDREI, aceștia doi din urmă sînt decedați, la un obiectiv la km.24 pe șoseaua București-Ploiești unde trebuia să facem paza și securitatea acestui obiectiv, unde era ca arestat individul CALMANOVICI.-

După cît îmi mai reamintesc a mers cu noi și colonelul BUCICOV VALERIU unde la numit șef pe maiorul ANTAL GHIURI și totodată spunîndu-ne la toți să avem grije ca nu cumva să se întîmple ceva că răspundem cu viața.În cameră cu el făcea de serviciu maiorul ANTAL GHIURI, PASIUS EUGEN și JITARU ANDREI, iar afară în exterior făceau DRAGHICI CONSTANTIN, CHETA ION, MIRCEA STEFAN și cu mine.-

Din tot ce cunosc eu îmi aduc aminte că maiorul ANTAL GHIURI ne-a spus că s-a împrietenit cu CALMANOVICI și a început să scoată o serie de material de la el și să îl predea colonelului BUCICOV ca acesta spunîndu-i că nu a putut scoate anchetatori de meserie ce a soos el de la CALMANOVICI și mai spunîndu-mi că arestatul i-a spus să se ferească de mine, fiindcă el mă cunoaște pe mine,dar știe de unde, că eu am metode de penitenciar.-

Eu i-am spus maiorului ANTAL că poate să mă cunoască că deoarece eu l-am mai păzit înainte.-

Acestea sînt toate ce cunosc eu, dar ce vorbea maiorul Antal cu arestatul Calmanovici cum procura materialul de la el, și cum îl dădea colonelului BUCICOV nu mai știu, dar cunosc că de cîte ori venea colonelul BUCICOV, ședea numai cu el de vorbă adică cu maiorul ANTAL GHIURI. Pe acolo a mai venit și tov. general TANASE EVGHENIE fost ministru pe timpul acela. În afară de ce am arătat mai sus, nu mai cunosc nimica și aceasta îmi este declarația pe care o dau.

(ss) Mr.Sîrbu Valeriu

7.XI.1967

NOTA DOCUMENTARA

=====

Subsemnatul maior GYORGY ANTAL, ofițer M.A.I. din 1954 în cadrul direcției fost a IX-a.

La începutul anului 1955 am fost chemat de către col. BUCICOV VALERIU și m-a luat în mașina sa fără să-mi spună în mod concred unde mergem și ce facem.

Am sosit la Săftica, cam la km.24 la vilele M.A.I., unde am găsit un grup de ofițeri din cadrul direcției noastre, cu posturile deja instalate în exterior și un alt post în interior în camera în care se găsea CALMANOVICI sub stare de arest, fost șef al financiarului în cadrul vechiului C.C. al P.C.R.

La fața locului fiind, am primit ordin din partea col. BUCICOV VALERIU că în camera aceasta se găsește un bandit foarte periculos și de aceea am instalat posturile duble și aveți grijă nu cumva să scape, iar tu vei răspunde cu capu pentru misiunea aceasta și pentru buna desfășurare a misiunii cât și pentru efectivul existent.-

Pentru aceasta am dat ordin ca să vă aducă lemne și mâncare, veți primi din București zilnic venind cu mașina.

La începutul misiunii col.BUCICOV a ordonat că nu are voie nimenea să plece din cadrul obiectivului, tocmai datorită importanței acestei misiuni.-

Col.BUCICOV venea în control circa 2-3 zile și se interesa de modul cum își făceau datoria de serviciu.-

După circa 8-10 zile col.BUCICOV ordonase grupului de ofițeri prezenți la această misiune, că au voie să se plece din cadrul obiectivului acasă câte unul pe rând câte o zi.-

Col.Bucicov fiind la vilă în control, mi-a ordonat mie personal ca atunci când vei veni tu la București, să vii la mine, după vreo două zile, când m-am prezentat la ordin, am fost întrebat de către col.Bucicov, dacă omul a cerut să discute cu mine sau nu. Eu am raportat că "da" a avut dorință să discute cu mine, dar eu am refuzat în mod categoric.

./../..

Colonelul BUCICOV a întrebat dacă n-a încercat eventual să evadeze. Am raportat că nu, s-a putut constata la el nimic în privința aceasta.

Raportez că : atît eu cît și ofițerii în misiunea aceasta care au asigurat securitatea lui CALMANOVICI nu am primit ordin sau consimțămîntul de a discuta cu Calmanovici sau a nu discuta cu el.

Raportez : fiind în cabinetul col.BUCICOV, în continuare am raportat despre Calmanovici că după cîteva zile de ședere în acest obiectiv, am putut constata starea grea a lui Calmanovici și că simțea nevoia de a discuta cu cineva și după mai multe rugăminți din partea lui Calmanovici de a permite eu lui de a spune o poezie frumoasă.

Eu constatînd starea sa chinuită am permis acest lucru de a spune o poezie. Menționez că col.BUCICOV în urma acestui raport, nu m-a observat că am discutat cu CALMANOVICI, arătînd evoluția a primelor încercări, ca după mai multe zile am permis totuși de a discuta cu el schimburi de cuvinte și fraze ajungînd pînă la poezii.

Menționez faptul că col.BUCICOV nefăcînd mie observație pentru fapta comisă față de Calmanovici dar nici indicații concrete nu am primit din partea lui în afară de a avea grijă de a nu scăpa, poate și pentru faptul că el știa că eu nu sînt de specialitate și că nu am nici capacitatea necesară pentru lucruri asemănătoare.-

Col.Bucicov în urma raportului m-a spus : vezi mai departe ce vrea și în ce apă se scaldă, iar eu la rîndul meu constatam că col.Bucicov vrea ceva să-mi spună dar în mod concret nu puteam să-mi dau seama că cam ce ar vrea.-

Inapoiindu-mă în cadrul obiectivului discuțiile noastre cu Calmanovici a început să se dea amploare. Calmanovici a cerut permisiunea mea de a povesti cîte ceva din viața lui, iar eu am fost de acord de a asculta. Povestirea de către Calmanovici : spunea că este ing. constructor, are un băiat tot ing.constructor care a terminat studiile în U.R.S.S. Că în viața familiei sale a dus o viață frumoasă și liniștită. Că a fost șeful financiarului C.C. al P.C.R. că a lucrat cu Foriș. Că a fost lector în cadrul școlii superioare de partid.-

În continuare precizînd anul, luna și data cînd un civil a sunat la șa apartamentului său și la deschiderea ușii, a fost întrebare dacă el este tov.CALMANOVICI și că este invitat pînă la M.A.I.

Am fost poftit într-o mașină care aștepta pe strada și urcîndu-mă în mașină am constatat că în apropierea casei mele mai era și o altă mașină și un grup de cetățeni.

Calmanovici spunea : sosind la M.A.I. am fost supus unei batjocuri și brutalități, am fost făcut bandit, hoț etc. și de atunci a trecut 4 ani de zile.-

A descris viața din pușcăriile prin care a trecut, iar cînd a fost transportat cu mașina se pune ochelarii negri, și întreba însoțitorii săi dacă știe unde se află, dacă ar dori să primească conducerea unui șantier mare de construcție, dar important este că acum mă găsesc aci în această cameră dar nu știu unde mă aflu, dar mai semnificativ este aceea că nici pînă în prezent nu știu pentru ce am fost arestat, și ținut în detenție și mai departe ce va urma.-

CALMANOVICI spunea în continuare că atunci cînd omul știe că este vinovat și are la activul său o faptă care trebuie pedepsit este altceva, știe pentru ce anume suferă, dar eu nu știu.

După istorisirea situației sale eu am răspuns lui Calmanovici că : dacă este așa după cum a istorisit este într-adevăr nevinovat dar eu personal nu pot ajuta și nici ușura situația lui pentru că nu am nici o competență.-

Calmanovici spunea : este adevărat dar constituie (constat) din partea dumată o înțelegere pozitivă și ușurare dar totuși despre aceasta vom discuta dacă sînt și eu de acord mai tîrziu, adică atunci cînd din nou voi intra eu în post.

Despre aceasta am informat și colectivul de ofițeri că am discutat cu deținutul și că urmează să se mai discutăm, dar din partea colectivului de ofițeri nu am primit nici-o dezaprobare.-

În schimbul următor, am început din nou discuțiile noastre cu Calmanovici, referitor la ajutor ce aș putea eu face pentru el, propunînd următoarele : că dacă vreau și sînt de acord să ajut ce aș putea face eu, spunînd despre tov. său și adresa cît și un număr de telefon pentru a trimite prin mine tovarășului său un prim mesaj, probabil despre situația lui.

Continuarea discuțiilor noastre cu Calmanovici :

Eu am așteptat la cererea lui Calmanovici de a gândi asupra planului, după care Calmanovici a făcut un prim mesaj și apoi am fost instruit în mod temeinic pentru a lua legătură cu tovarășul său prin telefon, locul indicat de către el, parola stabilită pentru mine și tovarășul său pe baza căruia mă va recunoaște pe mine la locul întâlnirii.-

Iar la terminarea acestei misiuni la rîndul meu trebuia să raportez lui CALMANOVICI : felul și modul procedurii dacă am reușit sau nu, dacă nu am reușit ce am făcut cu materialul primit iar dacă am reușit cum anume am făcut.

Mesajul primit din partea lui Calmanovici eu la rîndul meu am predat lui colonelul BUCICOV V. și menționez că eu ocazia predării a primului mesaj am predat tot lui Bucicov V. și adresa legăturii lui Calmanovici cît și numărul de telefon al acestuia împreună cu parola stabilită.-

Mesajul predat lui Bucicov am constatat un zîmbet bucuros luînd mesajul și plecînd cu el în cadrul ministerului, apunînd : vezi fi atent și vezi că poate mai urmează ceva.

Eu am raportat că voi întîmpina greutăți la darea răspunsului pentru Calmanovici, dar eu am primit un răspuns negativ, fără importanță din partea colonelului BUCICOV.

Eu constatînd poziția negativă din partea colonelului BUCICOV V. referitor la formularea răspunsurilor că nu am fost ajutat cu nimic, pe de o parte și al faptului că am constatat și bucuria la primirea primului mesaj, am plecat și am început a formula singur aceste răspunsuri.-

Reușind ca răspunsurile pe care le-am formulat și am dat lui Calmanovici l-a convins în mod categoric că sînt adevărate.

În continuare, scrisul mesajelor de către Calmanovici au fost înlesnite de către mine astfel : de fiecare dată informînd ofițerii din postul exterior de a nu face **apariție** în dreptul geamului spunînd că omul lucrează, iar eu la rugămintea lui Calmanovici l-am dat stilou de fiecare dată de cîte ori a solicitat el.

După primele 2-3 astfel de corespondențe predate lui col. BUCICOV V. a început vizitele Comisiei de anchete formată din tov. PETRE LUPU și POSTEUCA VASILE.

După anchetele făcute de tov. mai sus numiți, Calmanovici povestea și mie parțial din anchete : referitor la întrebările puse lui și răspunsurile date de el, dar am putut constata la el o stare nervoasă și ezitate și nici cu mine nu vorbea în mod deschis ca alte dăți, iar alte ori se contrazicea singur, dar eu nu i-am arătat lui că de multe ori se contrazicea singur.-

Intr-una din zile predînd materialele (corespondența) lui col.BUCICOV, spunea : ce dracu ai făcut cu acest om pentru că a lucrat mari experți cu el sovietici și români și n-a putut scoate de la el nici 10 %.

In altă zi colonelul BUCICOV m-a ordonat la sosirea mea în cabinetul său pentru a preda materialele scrise de către Calmanovici că : nu mai are nevoie de nimic, să nu mai aduci nimic.

Calmanovici după una din anchete spunea : că cine dracu este acel blond că tare m-a repezit și mi-a făcut bandit (Posteucă V.).

Col.BUCACIOV cînd a venit cu mașina G.A.Z. pentru a ridica pe Calmanovici de la vilă, a fost astfel :

Calmanovici n-a vrut să se lase să iasă din cameră și nici să se urce în mașină.Colonelul Bucicov a ordonat : să fie încatșat la mîini, cătușele au fost pregătite anterior de col. Bucicov.

Grupul de ofițeri la ordinul lui col.BUCICOV s-a tăbărît pe el și a aplicat cătușele s-a iscat o vălmășeală dar Calmanovici nu s-a putut fie băgat în mașină că țipa tare, în continuare Calmanovici a fost legat la gură cu un prosop luat pe sus și astfel s-a putut băga în mașină după care colonelul Bucicov l-a chemat și pe lt.maj.MIRCEA STEFAN în mașină și au plecat împreună.

Precizări : In problema tov. general EVGHENIE TANASE de a fi luat parte la anchetarea lui Calmanovici sau nu, eu sînt în dubiu.

Insă după plecarea lui Calmanovici și venirea tînărului anchetator cu care noi am rămas în continuare în cadrul obiectivului, fiind reținut și anchetat de către tov. general Evghenie, fost locțiitor al ministrului și PINTILIE GHEORGHE despre acest anchetator tînăr colonelul Bucicov avea cunoștință.

Discuțiile noastre cu colonelul BUCICOV V. cu ocazia predării materialelor scrise de către Calmanovici, col.BUCICOV m-a întrebat dacă Calmanovici n-a vrut sau n-a încercat sau n-a propus cumva o eventuală evadare.

Eu am raportat că nu. Calmanovici n-a vorbit despre un asemenea plan dar nici încercări n-a făcut.-

Consideră că dacă Calmanovici ar fi avut un asemenea plan nici nu avea nevoie de a discuta cu mine și aceasta prin faptul că, în camera lui Calmanovici fiind de serviciu lt.maj. Jitaru Andrei în stare ebrietate, Calmanovici în loc să fie acționat asupra ofițerului, fiind și pistolul acestuia pe masă, s-a întâmplat astfel: Calmanovici s-a apropiat de acest ofițer și l-a trezit pentru a nu fi văzut de către ofițerul din exterior.

Calmanovici dacă ar fi acționat asupra ofițerului și intrînd în posesia pistolului putea să acționeze și asupra ofițerilor din exterior și să se facă dispărut.

Verificarea lui Calmanovici de către mine în problema evadării sale dacă are un asemenea gînd :

Înainte de a intra de serviciu la el în cameră, am procedat astfel :

Avînd la mine două pistoale, am descărcat una din ele și cartușele le-am pus în buzunar, iar la intrarea mea în post în timpul nopții, am pus pistolul pe masa existentă în acea cameră și după un timp oarecare stînd pe scaun m-am prefăcut că dorm și chiar sforăiam ușor.

Am fost curios cum va acționa Calmanovici asupra mea. Calmanovici s-a sculat s-a apropiat de mine și m-a trezit în loc să fi pus mîna pe armament să fi acționat asupra mea, spunînd fiți atent că vă vede omul din exterior.

Inițiativa scrisului pe pînză:

Stim că toate scrisurile pe care am primit eu din partea lui Calmanovici, pentru a fi predate legăturii stabilită și care au fost predate totalmente lui col.BUCICOV V. s-a întâmplat astfel :

- În urma discuțiilor avute cu Calmanovici, referitor la ajutorul meu, eu am spus că eu periclitez situația mea prin faptul că pot să fiu prins dar nu-mi aduc aminte exact despre care metode era vorba : a cifrului pe carte sau pe hîrtie, iar eu nefiind

prealabil de acord probabil tot în problema sistemului cifrului pe carte, Calmanovici mi-a spus în continuare că :

- În continuarea șederii sale în pușcărie (adică un timp mai îndelungat a reușit să folosească sistemul de scris pe o bucată de pânză, dar ideea nu a fost rea prin faptul că a dat și rezultate foarte bune din cauza că la percheziție nu se aud fîșnete. Auzind aceasta, propunere l-am admirat mult pe Calmanovici și am fost de acord cu el. Precizez în legătură cu aceasta că inițiativa nu a fost a mea.-

Dacă am scris și eu pe pânză ? Eu nu am scris pe pânză și nici pe altceva în afara de numărul de telefon, adresa, legăturii sale și parola indicată de către Calmanovici.

Iar în problema scrisului cifrat este posibil dar eu nu mi-aduc aminte cu luciditate.

Ajutor dat de mine lui Calmanovici în legătură cu problema scrisului au fost următoarele :

- stilou de cîteva ori solicitat.
- asigurarea liniștei prin atragerea atenției ofițerilor din exterior de a nu se apropia de geam.
- hîrtie nu am dat niciodată sau cel puțin nu mi-aduc aminte un asemenea lucru.

Dar pot preciza următoarele lucru că cel puțin eu personal nu am primit niciodată de la Calmanovici texte așternute pe hîrtie ci numai pe cîrpe.

In problema întreruperii scrisorilor de a urma cursul dat ?

O precizare concretă nu aş putea face eu personal, datorită cărui fapt s-au produs în planul lui Calmanovici deși foarte vag, ceva mai amintesc că Calmanovici a vorbit despre aceasta.

Dar după mine, ar fi fost faptul și cauza hotărîtoare următoarele : că comisia de anchetă a fost intrat în posesia textelor și la ancheta următoare Calmanovici își putea da seama în urma întrebărilor puse de comisie.-

Problema valizei lui Calmanovici a fost astfel :

- Eu intrînd în posesia informației din partea lui Calmanovici despre faptul că a mai expediat din pușcărie și alte

scrisori, dar pe ultima scrisoare n-a mai reușit-o s-o expedieze și că scrisoarea se găsește acuma în umărul hainei care se găsește în valiza lui și valiza nefiind în camera sa, ci separat.

Eu știind acest lucru, am solicitat pe cpt.DRAGHICI am mers împreună am găsit haina în valiză și scoțind scrisoarea din umărul hainei care la fel am predat-o lui colonelul BUCICOV. Această scrisoare la fel a fost scrisă tot cu cerneală și pe o bucățică de cîrpă.

Problema protestului din străinătate :

După un număr mare de scrisori primite de mine de la Calmanovici și predate de mine lui col.BUCICOV și Calmanovici la rîndul său a trecut în mai multe anchete, la una din zile Calmanovici m-a întrebat despre faptul că ce aș zice eu despre precizarea unui demers pe lîngă P.C.F. pentru ca P.C.F.la rîndul său să intervină prin proteste sau alte mijloace în vederea eliberării sale din detenție.-

Eu am răspuns : ideea nu e rea, dar pentru aceasta trebuie să aveți posibilități necesare pentru a face demersuri din partea unor oameni competenți pentru a putea a vea o reușită pozitivă dar Calmanovici n-a stat mult pe gînduri și a început redactarea materialului respectiv.-

Pentru cele așternute pe hîrtie răspund și o semnez.

(ss) maior Gyorgy Antal

R E F E R I R E
=====

În legătură cu cazul CALMANOVICI îmi aduc aminte următoarele :

Am fost chemat la cabinetul tov.GHEORGHIU, comunicându-se că va trebui de executat o sarcină împreună cu tov. TANASE E. de la M.A.I.

Sarcina,era de precizat, dacă Calmanovici a avut legătură cu COFLER, asta este principal restul problemei cu Cofler este lămurită.-

Dacă scrisorile interceptate sînt scrise și trimise de Calmanovici.

Acestea erau sarcinile pe care trebuie de executat cu tov. TANASE EVGHENIE, așa țin minte, după cît îmi aduc aminte, eram noi doi în cabinet, nu îmi amintesc că altcineva să fi fost în cabinet, dacă eu sau tov. TANASE era primul în cabinet, n-aș putea să afirm cu certitudine.

Referitor la primul punct, Calmanovici a recunoscut că a avut legături cu COFLER , nu a negat și a dat în scris.

În ce privește a doua problemă cu scrisorile scrise pentru a fi trimise în străinătate, care au fost interceptate, după cît îmi amintesc scrisorile erau pentru țările nordice, către partidele socialiste, în sprijinirea eliberării lui Calmanovici.

A recunoscut că a scris și a trimis scrisori pe căi ocolite, deoarece se consideră nevinovat și că declarația pe care a făcut-o, a fost sfătuit să facă așa.

După cele declarate în legătură cu COFLER și scrisorile pentru străinătate, făcînd insistența că declarația a făcut-o cum a fost sfătuit, mi s-a părut așa de neverosimilă, această afirmație a lui Calmanovici, nu am conceput că așa ceva este posibil, ca cineva să fi dat astfel de sfat.În baza acestora mi-am format părerea că dînsul caută cu orice preț să scape din închisoare pentru a pleca din țară, discuția s-a purtat la vila M.A.I. din Săftica. De alte probleme în cazul Calmanovici, nu-mi amintesc să fi primit vreo indicație.-

27 oct.1967

(ss) V. Pasteucă

București

I N F O R M A R E

=====

Subsemnatul PERLEA GHEORGHE cu domiciliul în București, Intr.Aniversării nr.3, raionul T.Vladimirescu, fost ofițer de securitate, în prezent pensionar, în legătură cu problema Calmanovici informeu următoarele :

În anul 1955, lucrînd în Direcția VIII-a anchete, am primit dosarul cu materiale privind pe condamnatul Calmanovici din procesul Pătrășcanu.-

Lucrarea mi-a fost dată de către tov. BUTYCA Francisc, directorul unității și tov.MORARU GHERAN, care conducea în acel timp serviciul I anchete și care lucrase în problema Pătrășcanu.-

În urma analizei materialelor din dosar , materiale ce consta din unele memorii adresate Comitetului Central al Partidului și unele scrisori scoase ilegal din penitenciarele pe unde a trecut, am primit sarcina să anchetez pe Calmanovici pe latura acestor materiale și apoi să fac propuneri.-

Mi s-a atras atenția că Calmanovici este un element înrăit și că nici la anchetele inițiale nu ar fi vrut să recunoască faptele lui.-

Am început ancheta și am stabilit scopul memoriilor ce el le trimisese, legăturile prin care el a trimis aceste scrisori, precum și locurile de unde le trimisese.-

Pe această linie s-a dus ancheta.

În cadrul anchetei, mi-am amintit, că tov.Butica și Moraru Gheran au făcut afirmația că el - Calmanovici- nu ar fi recunoscut în timpul anchetei inițiale, legăturile de spionaj cu legătura engleză, respectiv cu Ștefănescu "Mosorel " și că poate acum va recunoaște ceva că tot este la noi în anchetă . În urma acestui fapt, desigur că în anchetă s-au purtat discuții și pe această linie.-

La aceste discuții, precizez că a participat împreună cu mine și tov.MORARU GHERAN care lucrase în această problemă și care așa cum am arătat mai sus, conducea în acel timp serviciul I.

.//..

Eu personal, am raportat tov. Butica Francisc că ceea ce dă el la anchetă în legătură cu legația engleză, și despre legăturile lui cu STEFANESCU, că i s-a făcut legătura cu acesta de Dragoș Pop, etc. sînt din nou niște aberații și cred că este cazul ca să se încheie lucrarea, pentru că nu a rezultat nimic altceva decît s-a lămurit că el a vrut să scoată o serie de scrisori pe linie clandestină dar nu a reușit. De asemenea am făcut afirmația că a fost anchetat și de alte organe superioare și că nu are rost să mai se reia ancheta de la început, acest lucru fiindu-mi spus și de tov. BUTICA FRANCISC și stabilind împreună încheierea lucrării.

În această situația fac mențiunea că eu nu am studiat materialele privind ancheta lui Calmanovici, conform indicațiilor date și m-am ocupat exclusiv de materialele sus-menționate, așa cum rezulta din dosar și epuizîndu-se, am încheiat lucrarea, așa cum rezultă din referatul lucrării, pentru a fi trimis la spre a-și ispăși pedeapsa.-

În momentul de față elucidat, în timpul discuțiilor ce le-am avut cu dînsul, am putut să-mi dau seama că ar fi fost nevoie ca să se reia ancheta cu Calmanovici și ceilalți, pentru ca să se stabilească nevinovăția lui.-

Cert este că în acel timp nimeni nu mi-ar fi luat în considerație acest fel de propunere și nici nu mi s-a sugerat vreo astfel de propunere, ideea fiind preconcepută deja, că condamnatul Calmanovici este un element înrăit și dușman al partidului și aceasta a rezultat din discuțiile mele cu tov. Gheran Moraru și tov. Butica Francisc în timpul analizei problemei Pătrășcanu.-

În această situație eu nu am avut altă posibilitate decît să închei lucrarea pentru că se infiripase și în concepția mea aceiași ideie preconcepută despre Calmanovici.-

Aceasta este în concluzie situația în această problemă și pe care eu am redat-o în tocmai reamintindu-mi, -absolut toate amănuntele.-

(ss) Perlea Gheorghe

fost ofițer anchetator

în Direcția VIII-a M.A.I. pînă în 1960

în prezent pensionar.

telefon 21.77.46 (Antonescu) str
Aniversării 3, raionul T.V.

29 octombrie 1967

General maior COSMA NEAGU
din M.A.I.

R A P O R T

=====

În vara anului 1964, am fost chemat de tov. general lt. NEGREA VASILE prim-adjunct al ministrului și mi-a prezentat pe numitul ION MOCSONY - STIRCEA, spunându-mi că va trebui să păstrez o legătură cu acesta, pentru a-l ajuta să-și rezolve unele probleme de ordin personal - serviciu, aducerea în București a sorei și nepoatei acestuia, etc.

Prezentarea aceasta a fost făcută în biroul tov. general locotenent NEGREA, după care eu cu STIRCEA ne-am retras în biroul alăturat cabinetului tov. general locot. Negrea, unde am purtat primele discuții. După despărțirea de Stîrcea, am revenit în biroul tov. Negrea și am raportat discuțiile purtate cu Stîrcea.

Intrucît nu fusesem prevenit asupra faptului că mi se va face legătura cu Stîrcea și nici despre acesta nu știam nimic, tov. general locot. Negrea mi-a explicat că Stîrcea va pleca din țară la soția sa care se află în Elveția, iar noi (eu și tov. Negrea) va trebui să-l prelucrăm pe acesta de așa manieră încît ajuns afară să nu se angajeze în acțiuni dăunătoare țării.

Mi s-a ordonat să-i dau 4000 lei, ce ea ce am și făcut, și să rămîn în contact cu el.-

La prima sau la cea de a doua întîlnire, Stîrcea m-a întrebat dacă eu cunosc "afacerea Pătrășcanu". Am răspuns că nu cunosc acest caz, cerîndu-i explicații pentru că mă întreabă. Mi-a răspuns că ar fi vrut să știe motivul pentru care " a trebuit să fie împușcat Pătrășcanu ". Nu m-am angajat în această discuție, reținînd-o și raportînd-o ulterior tov. general locot. NEGREA. Tov. general locot. NEGREA mi-a spus că Stîrcea a fost martor în procesul Pătrășcanu iar eu am făcut bine că nu m-am antrenat cu Stîrcea într-o asemenea discuție.-

./../.

La întîlnirile ulterioare, Stîrcea a mai întrebat de 1-2 ori de ce atrebuit să fie împuşcat Pătrăşcanu, întrucît el, Stîrcea, care l-a cunoscut bine pe Pătrăşcanu, îl aprecia ca pe un om foarte competent. Odată fiind la tov. general locot. Negrea împreună cu Stîrcea, acesta a pus şi tovarăşului Negrea aceeaşi întrebare, la care tov. Negrea i-a răspuns : "Dumneata ai fost amestecat în proces, ştii mai bine decît noi ".

În discuţiile ulterioare, tov. general locot. NEGREA mi-a spus că nici dînsul nu cunoaşte cazul Pătrăşcanu decît în general, întrucît deşi a lucrat la anchete în timpul cercetărilor cazului Pătrăşcanu, de acest caz se ocupa un colectiv special condus de SOLTUTIU. Tovarăşul NEGREA lucrase cu Stîrcea în ultima perioadă a detenţiei acestuia în legătură cu evenimentele de la 23 August 1944, şi anume Stîrcea ca participant la aceste evenimente a scris pe hîrtie tot ce cunoştea.-

Alte date în legătură cu cazul Pătrăşcanu nu cunosc.

Din cîte cunosc comportarea lui Stîrcea după ce a plecat în Elveţia, apreciez că poate fi întîlnit şi angajată o discuţie cu el pe această temă, discuţie care să fie înregistrată cu ajutorul unui minifon.

General maior
(ss) N. Cosma

29 iulie 1967 64

I N F O R M A R E

=====

Subsemnatul lt.colonel FLEANCU ST. AUREL din Direcția II-a, aflînd în ședința ținută cu activul de bază din M.A.I. că conducerea partidului nostru are în atenție cercetarea împrejurărilor în care a fost condamnat LUCRETIU PATRASCANU, găsesc de datoria mea a aduce la cunoștință următoarele aspecte care ar putea ajuta în restabilirea adevărului.-

La data de 28 august 1964, am fost chemat de către lt. colonel IOANA CONSTANTIN și trimis la cabinetul tov.ministru adjunct NEGREA VASILE. Mi s-a spus că acolo se află tov.col.- Cosma NEAGU șeful direcției, care-mi va încredința unele sarcini profesionale.-

Ajuns la șeful de cabinet al tov.NEGREA VASILE, acesta mi-a spus să mai aștept întrucît tov.ministru și toc. colonel Cosma discută cu un cetățean.

Peste cîteva minute a apărut tov. colonel Cosma care mi-a spus să merg la C.E.C. și să achit suma de 25 lei, taxă pentru pașaport, pe numele MOCSONY STIRCEA ION, iar apoi să revin cu chitanța la cabinet.-

După ce am achitat taxa sus-amintită și m-am întors la minister, am fost pus de către tov. colonel Cosma în legătură cu un cetățean pe care să-l însoțesc la serviciul control străini și pașapoarte, pentru a i se elibera pașaportul.-

În drum spre pașapoarte am aflat că persoana pe care o însoțeam și căreia m-am prezentat "EIRU " se numește MOCSONY STIRCEA ION, fost arestat și urma să plece definitiv în Elveția unde se afla deja soția sa.-Acesta m-a întrebat, destul de insistent, dacă tov. NEGREA este sau nu prim-adjunct al ministrului.-

Văzînd că ocolesc răspunsul la întrebarea sa, Stîrcea Ion și-a exteriorizat bucuria că va pleca din R.S.România.Tot-odată mi-a spus că ajuns în occident, va căuta să ducă o acțiune în favoarea turismului românesc, îndrumînd spre țară oameni bogați, dornici să vîneze urși, mistreți, etc. pe această cale obținîndu-se valută străină.-

.//..

După ce i s-a înmînat pașaportul, m-am despărțit de STIRCEA ION, fără a ști că peste cîteva zile voi fi solicitat din nou în acest caz.

Astfel, în ziua de 3 septembrie am fost chemat din nou la cabinetul tov. NEGREA unde se afla tov. COSMA. De această dată am primit ordin ca să merg la domiciliul lui Stîrcea Ion, București, Calea Victoriei nr.165 (locuia din cîte am înțeles, la o soră a sa cu numele FLORESCU ILINCA), în calitate de "organ vamal " pentru a verifica ce lucruri intenționează sus-numitul să ia cu el în străinătate, întrucît în seara respectivă pleca definitiv din țară - cu trenul. (În calitate de "funcționar vamal" eu trebuia să apar numai față de rudele lui Stîrcea Ion, acesta știind deja că sînt de la securitate).

Mi s-a atras atenția să văd dacă nu cumva Stîrcea Ion printre lucrurile ce le-a pregătit a le lua cu el, are obiecte de artă sau valori.

Verificînd bagajele acestuia am constatat că erau formate din unele lucruri de ordin personal și familial, fără valoare.

Cu prilejul acestei vizite, din ordinul tov.NEGREA i-am dat lui Stîrcea Ion suma de 20 dolari, contra-chitanță, spre a-i folosi în străinătate pentru primele mici cheltuieli.Tot din ordin a doua zi dimineată, am aranjat cu organele de la punctul de frontieră să nu-i facă acestuia greutăți la ieșirea din țară.

De la plecarea lui Stîrcea Ion și pînă în prezent s-au adunat la mine cîteva materiale în cazul Stîrcea.Este vorba de unele note informative, extrase din controlul secret al corespondenței și o chitanță a acestuia pentru suma de 4000 lei ce i-a fost dată(cred de tov.Cosma) cu aprobarea tov.Negrea.

Toate aceste materiale au fost predate de mine în ziua de 29 iulie a.c. tov. vicepreședinte Stoica spre a fi înaintate organelor de partid care cercetează cazul Pătrășcanu.

În încheiere subliniez că deși nu cunosc de cînd anume cazul Pătrășcanu face obiectul analizei și cercetării conducerii P.C.R., ca membru de partid și ofițer de securitate am găsit de datoria mea să aduc la cunoștință faptele mai sus enumerate.Judecată de mine astăzi, plecarea lui Stîrcea Ion mi se pare a fi fost cam precipitată, deși neavînd alte elemente, s-ar putea să greșesc în apreciere.-

Am încredere că fiind vorba de o problemă de importanță deosebită, cercetarea aspectelor semnalate se va face în așa fel încât să nu se cunoască la M.A.I. cine a informat.

Menționez că Stîrcea Ion îl cunoștea pe tov.Cosma sub numele de "GRIGORESCU NICOLAE" și avea telefonul 16.47.25 din biroul ofițerului de serviciu, Direcția II-a.

(ss) Lt.col.Fleancu

NOTA INFORMATIVA

=====

Cu privire la cele întâmplate în cursul anului 1963-1964, țin să fac următoarele precizări.

În ianuarie 1963, din ordin superior, am fost mutat din clădirea centrală a penitenciarului Gherla, în așa numita zarcă, o mică clădire, complet izolată, construită în secolul XV. În luna mai 1963, primind încuviințarea de a scrie, m-am adresat Comisiei Centrale de Control arătând că procesul Pătrășcanu a fost o înscenare și am cerut reconsiderarea cazului meu.

La 23 iunie 1963, am fost pus în lanțuri și expedit la Malmezon, ca de obicei, în celula izolată a vagonului-dubă. De la 24 iunie 1963, până la 1 august 1963, am stat izolat în localul nou al arestului Malmezon.

În ziua de 1 august un tânăr anchetator, m-a chemat și mi-a spus că sinceritatea mea la proces era bine cunoscută și mi-a cerut să confirm declarațiile de la proces, urmînd ca după aceea să fiu grațiat. I-am răspuns că întreg procesul a fost o înscenare și dacă la proces am acceptat să fiu actor de teama glonțului, în 1963 nu mai pot accepta. M-a asigurat că el a studiat cu atenție dosarul, că a audiat și martori.

În ziua de 3 august 1963 același anchetator a revenit cu încă unul, vizibil șeful primului, care mi-a cerut din nou confirmarea declarațiilor și a primit același răspuns. În ziua de 5 sau 6 august cei doi au revenit cu alt anchetator, între două vîrste, probabil șeful primilor doi, care mi-a cerut din nou confirmarea declarațiilor de la proces, în schimbul grațierii imediate. Aceștia i-am explicat pe larg cele două anchete, și i-am propus să fiu dat în judecată pentru calomnie. La sfîrșitul convorbirii noastre, noul anchetator evident impresionat de spusele mele, a închis dosarul și n-a mai replicat.

La 24 august 1963, am fost dus în cabinetul maiorului ENOIU. Conversația noastră a fost aproximativ următoarea :

Enoiu : Ei, nu vrei să-ți confirmi declarațiile de la proces ?

Eu: Categorie nu. Asemenea procese sînt o rușine și nu mai trebuie să aibă niciodată loc în țara românească. A fost o mizerabilă înscenare, în dosare nu este nici un cuvînt adevărat. Vă rog să mă dați în judecată fiindcă am calomniat "Securitatea "

Enoiu : Asta n-ai s-o obții. Ai făcut o întîmpinare la Comisia Centrală de Control, sînt însărcinat să-ți comunic răspuns. Este negativ, nu se aprobă reconsiderarea cazului duminic. Nu vrei să-ți confirmi declarațiile de la proces, ca să fii grațiat ?

Eu : Nu, am ajuns un mic proprietar de viață și cel puțin atîta dătez nenorocitului acesta de popor, nu protest.

Enoiu : Ieși afară .

La 6 septembrie 1963, am fost dus în fața unui nou anchetator de altă factură decît Enoiu, probabil un intelectual inimos. și cred șeful anchetei. Acesta mi-a spus aproximativ următoarele :

"Am auzit că ești un om inteligent. De ce nu înțelegi că viața este în joc ? Scrii ; da, am făcut crime, am fost spion, am fost trădător, dar am făcut 16 ani de temniță și pînă într-o lună te plimbi pe Calea Victoriei ".

Eu am reafirmat cele spuse lui Enoiu și am cerut din nou săă fiu dat în judecată pentru calomnie. La sfîrșitul convorbirii noastre, anchetatorul, vizibil tulburat și enervat a exclamat : " Ești un prost, un înțelegi nimic ".

La 16 septembrie 1963, am fost pus în lanțuri și transportat la izolatorul din Aiud (este vorba de subsolul unde se țin deținuții pedepsiți).

!După vreo săptămînă am fost dus la zarcă(locul pentru recalcitranți, într-o celulă mai era hitleristul Mohnarski Ernet din Brașor. Pentru a mi da seama ppnă unde era decisă securitatea să meargă cu mine, m-am hotărît să declar greva foamei timp de 15 zile și nu mai mult (știam că comandantul penitenciarului nu trata deținuții, altfel decît i se ordona de la București). Abia

după 10 zile mi s-a cerut să dau declarația obișnuită asupra motivelor grevei. Nu s-a prezentat nici un doctor și nici n-am fost alimentat artificial. În a 15-a zi am încetat greva foamei, așa cum îmi propusesem. De astă dată a venit doctorul, dar în loc de regim alimentar special, am fost lăsat la arpacaș și varză, care de altfel era deci clar că se dorea moartea mea, a durat cel mult două săptămîni.

Apoi am fost mutat în celula nr.1 (ulterior am aflat că la celula nr.3, era general Eremia, la celula nr.5 col.Ardeleanu, la celula nr.7 era Iacob și la celula nr.9 fusese Vasile Luca care însă dispăruse de prin februarie 1964).Deci toți comuniștii. În rest erau numai legionari recalcitranți, care nu-l puteau uita pe Codreanu. Aici regimul alimentar se compunea din 65 grame pîine, 350 grame turtui înghețat, dimineața apă caldă înegrită cu orz prăjit, la prînz un castron cu apă caldă și cîteva boabe de arpacaș sau cîteva felioare de cartofi, sau varză ~~sîcîcî~~ ~~xxx~~ acră. Aparent era aceeași mîncare ca și în afara Zarcăi, însă diluată în proporție de 1/20 apă caldă, din cînd în cînd mi se dădeau cîteva vrescuri pentru foc.

Medicul n-a venit niciodată, chiar și atunci cînd aveam febră mare și niciodată n-am fost scos la raportu-

În schimb pedepsele semnate de colonelul Crăciun, curgeau fie pentru că nu puteam sta 17 ore din 24 în picioare, fie pentru că eram surprins bătînd la perete. În total am făcut zeci de zile de izolator, unde se mîncea odată la două zile. În luna mai 1963, mîinile și picioarele îmi erau încă degerate. Din cauza unei mișcări neatențe, am făcut o hernie dublă.

În ziua de 30 iulie 1964, am fost scos de la zarcă și dus la celular, clădirea principală a penitenciarului, bineînțeles tot singur într-o celulă după ce fusesem în prealabil trimis cu numărul zero, pentru a nu suferi "pentru a nu suferi de căldură". În aceeași zi, am fost scos împreună cu Iacob, Ardeleanu și Eremia și duși să vizităm muzeul antilegionar. În afară de noi comuniștii, în sală mai erau col.Crăciun și Enoiu. Col.Crăciun ne-a ținut o cuvîntare în care ne-a spus că din acel moment ne putem considera liberi și ne-a dat indicații cum să ne comportăm în libertate. Am rugat să fiu pus în aceeași celulă cu Iacob și s-a aprobat.

În aceeași seară am fost dus într-o cămăruță din subso-
lul clădirii penitenciarului. În fața mea erau ENOIU și CRĂCIUN.
Discuția a avut următorul curs :

Enoiu : Sînt însărcinat să te întreb ce atitudine vei
avea în libertate, față de proces și dacă vrei să pleci în străi-
nătate ?

Eu : nu-mi iau nici un angajament probabil că voi spune
că am fost agent de siguranță, spion, complotist, asasin
În ce privește plecarea în străinătate, vă asigur că nici nu-mi
trece prin cap. Aici sînt născut, aici am supt lapte de la mama,
aici am morți îngropați, aici este țara mea. Puteți spune oricui că
refuz să plec.

Crăciun : Unde ai de gînd să tragi la București ?

Eu : Dacă ai mei mai trăesc, bineînțeles că mă voi duce
la sora sau fratele meu. Dacă au murit, mă voi duce la GEO BOGZA
sau BARBU CIMPINA. Cred că au să-mi deie un colț unde să-mi pun
capul.

Crăciun : Ideia cu Geo Bogza este bună. Erați prieteni?

Eu : Da, foarte buni prieteni.

Cu aceasta s-a terminat discuția noastră. Această discuție
am povestit-o lui Iacob. În seara zilei de 1 august, pe la ora 8
seara, am intrat în celula noastră un plutonier politic care a
înmînat lui Iacob biletul de eliberare și 76 lei de drum, adăugînd
că va pleca cu trenul de 10,30. Iar către mine " dumneata pleci
cu trenul 1 noaptea, singur. Vei primi mai tîrziu banii de drum".
Am întrebat la perete pe EREMIA și ARDELEANU ce li s-a dat lor și
mi-au răspuns că au banii și biletul și pleacă la 10,30. Cum în cur-
sul zilei aflasem de la legionari care plecau că nu există nici
un alt tren decît cel de 10,30, am intrat într-o panică soră cu
nebunia. Brusc mi-a venit în minte discuția cu Enoiu, am cu în-
fățișare de unealtă pentru treburi negre. I-am spus lui Iacob că
pentru noaptea aceia mi se pregătește pe străzile întunecate și
și goale ale Aiudului, un glonte rătăcit sau un autocamion asasin
și dacă află că nu sînt la București, să spuie că am fost asasinat
.... După o bucată de vreme, puțin înainte de a pleca, plutonierul
a revenit însă, mi-a dat banii și biletul de eliberare, spunîndu-mi
" și dumneata pleacă cu ceilalți la orele 10,30 ". Cine m-a salvat?
Uneori am impresia că dătoroz viața lui , care n-a vrut să-și ia
răspunderea.

București 3 noiembrie 1967

Cu salutari tovarășești
H. Zilber

Pentru edificarea dv. și altora, alături două fotografii făcute la câteva zile după eliberare, pentru carnetul de identitate.

P.S. Menționez că fiind în executarea pedepsei, am fost ținut în strictă izolare, singur în celulă din 20 aprilie 1954 pînă la 10 sau 11 august 1957, la penitenciarul Aiud, la zarcă și din septembrie 1963 pînă în august 1964, cînd am fost eliberat. Comandantul penitenciarului Aiud colonelul Koler mi-a spus că acestea sînt dispozițiile primite și a adăugat : " cînd mi se va ordona să-ți dau fazan, îți voi da fazan ".

Condițiile deținerii au provocat o hernie bilaterală ca urmare a slăbiciunii. În 1963-1964 n-am avut nici un fel de îngrijire medicală și nici n-am fost chemat la raport cînd am cerut. De asemenea în iarna 1957, am contractat o gripă foarte gravă care a durat patru luni, fără îngrijire medicală, deși am cerut-o insistent.-

H. Zilber

București.

3 noiembrie 1967

N O T A

=====

Tin să precizez tratamentul la care am fost supus de la 6 februarie 1948 pînă la 1 august 1964.

1.-6 februarie - 2 aprilie 1948, singur în celulă, ciorbă cu puțină mămăligă la prînz și seara, dimineața nimic. Dormit pe saltea.

2. 2 aprilie 6 august 1948, singur în celulă (în Calea Rahovei) în celula nr.35 beci), dormit pe ciment cu rogojină, ciorbă cu puțină mămăligă la prînz și seara.

3. 6 august - 8 septembrie 1948, tot în celula nr.35 din Calea Rahovei, dar am încă trei în cameră, cu mîncare foarte bună, dormit în pat cu saltea.

4. 9 septembrie - 9 decembrie 1948, în odate cu mai mulți în subsolul de la M.A.I. mîncare ceva mai bună tot numai de două ori pe zi.

5. 9 decembrie 1948 - august 1949 tot în subsolul la interne, cu mai mulți condamnați.Mîncare și dimineața.Pentru prim oară am început să fiu scos la aer un sfert de oră, noaptea după ora 12,00.

6. 2 septembrie 1949 - decembrie 1953, singur în celulă la Malmezon și Uranus . Mîncarea relativ bună de trei ori pe zi plimbare 10-15 minute noaptea.

7. Ianuarie 1954 - 15 aprilie 1954, am stat la Malmezon cu GEORGE IVASCU.Mîncare relativ bună, plimbare ziua 10-15 minute

8. 20 aprilie 1954- 11 august 1957, singur în celulă, în zarca de la Aius, primele 6 luni am dormit pe jos, apoi pe sac de paie.Am început să fiu scos la aer cîte 10 minute pe zi, din octombrie 1954 . Mîncare proastă, însă de trei ori pe zi. Zeci de zile de izolare pentru orice abatere de la un regulament care nu mi s-a citit niciodată.

9. 11 august 1957 - mai 1960 în camera comună la Pitești mîncare de înfometare, 10 minute plimbare pe zi.

./..

10) mai 1960-decembrie 1962, în camere comune la Dej, mîncare relativ bună și bună îngrijire medicală. Plimbare 10 minute pe zi.

11) Ianuarie 1963- 23 iunie 1963, cu încă doi deținuți în zarca de la Gherla. Mîncare relativ bună, ziare și cărți. Plimbare 15 minute.

12) 24 iunie 1963 - 16 septembrie 1963, singur în celulă la Malmezon.

13) 17 septembrie 1963 - 1 august 1964, singur în celulă la zarca din Aiud, cu regim de exterminare.

Prin urmare, din 198 luni cît am stat închis, 111 luni le-am petrecut singur în celulă. Deși am cerut de mai multe ori, nu s-a aprobat să fiu scos la nici un fel de muncă. Ca o curiozitate, semnez că în toate cele 198 luni de temniță, am văzut în total soarele cel mult 1000 ore. Bineînțeles că nu am avut nici o știre de la familia mea, care, între timp s-a prăpădit toată.

H. Zilber

10 noiembrie 1967

N O T A

=====

Tin să atrag atenția asupra faptului că este puțin probabil ca dosarele procesului PATRASCANU să fie numai opera așa-zisului colectiv de anchetă (SOLTUTIU, MORARU, etc.). Iată de unde rezultă această concluzie :

1.-Din septembrie 1952 pînă în aprilie 1953, Moraru mi-a spus în cîteva rînduri că este posibil ca procesul să nu aibă loc.

2. După ce. la 5 mai 1953 ALEXANDRU DRAGHICI mi-a cerut să recunosc complotul din str.Arhitect Drăgoescu, ancheta a fost reluată pe această bază, iar în septembrie 1953, MORARU mi-a arătat dosarul spunîndu-mi " cu acest dosar merg în fața oricărui tribunal din lume și te asigur că te condamnă ". Totuși a adăugat: " Rămîne acum ca partidul să decidă dacă va avea sau nu loc un proces. "

3. La proces nu mi s-a dat dreptul să citesc dosarul așa încît nu știu dacă sînt și documente false. Colonelul Ardeleanu și trei din anchetatori din 1963, mi-au spus că din lectura dosarului rezultă categoric vinovăția lui Pătrășcanu și a mea. Acelaș lucru l-a afirmat ROSMAN unor prieteni ai săi.-

Prin urmare, pînă la intervenția unor persoane de bună meserie a vocătească căroră DRAGHICI le-a cerut avizul, colectivul SOLTUTIU nu a fost în stare să construiască un scenariu valabil. Acestea s-au fixat asupra complotului din str.Arhitect Drăgoescu și probabil că aceleași persoane au alcătuit și dosarul de proces dosar de care Moraru era atît de mîndru.

Nici DRAGHICI, nici GHEORGHIU-DEJ, ca și colectivul de anchetă Soltuțiu nu aveau capacitatea necesară pentru a pune la punct o operație juridică de amplexarea procesului Pătrășcanu. Ei puteau decide cel mult asupra oportunității unui proces Pătrășcanu, strict secret, în aprilie 1954, după șase ani de la arestare inculpaților. Deci organizatorul sau organizatorii din umbră, trebuie să fi fost juriști foarte buni cunoscători a ce înseamnă un

dosar care să deie impresia că conține dovezi valabile. Altfel nu s-ar explica de ce focarășii care s-au ocupat de problema procesului Pătrășcanu înainte de aprilie 1967, ajunseseră la concluzia că ALEXANDRU DRAGHICI nu știuse că fusese vorba de o înscenare și principalul vinovat aș fi eu.

De aceia îmi permit să sugerez ca cercetarea să nu se mărginească la uneltele care au acționat direct, să caute și juriștii care au stat în spatele crimei.

H.Zilber

București 9 noiembrie 1967

P.S. Cu privire la motivul pentru care s-a insistat atât de mult să confirm declarațiile de la proces, în schimbul grațierii cred că este vorba de o asigurare pentru istorie. Dacă vr-odată aș fi ajuns în fața vreunui for și aș fi continuat să afirm că sînt nevinovat, s-ar fi spus "orice criminal în închisoare sau în libertate susține că a fost condamnat nevinovat. În fața anchetatorilor care dispun de dosarul cu probe, nu mai îndrăznește să susțină același lucru". Zilber a procedat în cursul detenției ca orice criminal. Când l-am pus însă din nou în fața probelor și a recunoscut din nou vinovăția. Pentru sinceritatea lui, după 16 ani de temniță, l-am propus pentru grațiere ".

Tin să atrag atenția că toate comutările de pedeapsă și toate grațierile individuale, de care am cunoștință, au fost însoțite de asemenea confirmări, între altele TOROSIAN și STIRCEA .

76

Aprilie 1954, sînt condamnată la 12 ani t.g. În zori de zi sînt scoasă din celula de la Malmezon. Iscălesc într-un birou o hîrtie. Nu știu ce am iscălit. Textul era acoperit cu o hîrtie albă. Nu sînt în stare să întreb. Sînt vîrîtă într-o despărțitură a unei dube automobil. Lîngă mine este împinsă o femeie. Se sperie. Strigă . Este VICTORIA SIRBU, am văzut-o la proces. Stau lipită de ea toată ziua. Este primul om cu care vorbesc din ianuarie 1950.

Vorbește mult, este agitată. Imi spune că a fost bolnavă [redacted]. De fapt este [redacted]. A fost condamnată la 8 ani . Se consideră nevinovată de acuzațiile aduse, dar îmi spune că consideră condamnarea meritată. Imi explică încîlcit dece. Nu prea pricep. Se pare că își reproșează anumite gînduri, nu fapte. Se consideră înrăită. Imi recita versuri făcute de ea. Foarte frumoase. Crede că tot lotul nostru va fi împreună. Vom avea activitate culturală. Na vom ocupa de hainele bărbaților. Parcă visează trează.

După cîteva ore mașina se oprește. Sîntem dați jos. Putem să ne facem nevoile. Dar cum ? Sîntem înconjurați de un cerc de milițieni. Unii au puști mitraliere îndreptate spre noi. La început am crezut că vor să ne execute. Doi mănîncă pîine albă cu brînză. Îi rugăm să se întoarcă cu spatele. Zadarnic. Nu avem încotro. Ea suferă mai mult decît mine. Plecăm mai departe.

O voce de bătrîn, probabil Ștefănescu, se vaită. Parcă geme, parcă plînge. [redacted]. În despărțitura noastră este întuneric.

Ajungem undeva, într-o curte din închisoare. Ea spune că e Aiud. Trecem într-o mașină mică militară. Sîntem legați la ochi. !Auzim cîinii - glasuri, trecem prin sate. Mai mergem mult. Se înserează. Ajungem am aflat mai tîrziu, la Dumbrăveni. Sîntem despărțite. N-am s-o mai văd.

Dumbrăveni - sosesc la Dumbrăveni, pe la ora 6 seara. Trepte de piatră înăcinate de pași, un enorm spațiu gol de

77
ciment vopsit sinistru în alb și negru, avînd de jur împrejur pe 3 etaje, o galerie cu rampă de fier și trei rînduri de celule cu uși groase, solid încuiate și străpunse de cîte o vizetă cu capac de tinichea prin care poți fi permanent supravegheat. Pe toate rampele de fier sînt întinse rufe la uscat. Rufe de deținuților.

Sînt dusă la etajul întîi într-o nesfîrșită odaie goală, tot cu ciment pe jos. Într-un colț un teanc de saltele de paie. O milițiancă îmi aduce o gamelă cu arpacaș. Nu pot mîncă. Îmi spune să iau o saltea și să mă culc. E un frig puternic. Becul abia luminează.

A doua zi în zori, toaca. Încă nu știu că înseamnă "scularea" apoi uși se deschid, se închid. Intră un grup de oameni mulți. Ies. Nu mi s-a spus nimic. Mai tîrziu tropote de pași. Cine va bate în ușe discret:

- Cine ești ?

- Lena Constante.

- Vai, te știu. Vorbesc fete despre tine. Ce bine că vei fi cu noi. Să știi că nu o ducem rău. Sîntem toate împreună. E și MICAELA CATARGI. Ai țigări ?

Fuge și se întoarce cu cîteva țigări pe care mi le vîră pe sub ușe.

- Mîine vom fi împreună. E secție deschisă. Nu fi amărîtă. Poate avem noroc să fim în aceeași cameră.

A fugit. Uși se închid, se încuie. Liniște și frig. Mă întind, am țigări dar nu am chibrituri. Milițianca nu vrea să-mi dea. Mai tîrziu sînt dusă într-o altă aripă a clădirii, tot cu trei etaje, cred dar nelocuită. Sînt singură în toată clădirea, închisă într-o odaie care a fost proaspăt văruiată, pe jos varul nu a fost încă spălat. Mi se aduce în mijlocul camerei o saltea de paie, o gamelă cu apă, o tinetă de fier și ușa se încuie. E liniște, înfiorătoare liniște și tare, tare frig. Sînt imbrăcată subțire dar am o haină de blamă de oaie.

Zac vreo două săptămîni acolo. Îmi este foame. După condamnare nu am putut înghiți nimic o săptămînă. Frică, frig, foame: cei trei "F" care îți pustiesc ființa. Mi se aduce mîncarea cu mari întîrzieri. De cîteva ori sînt obligată să urlu la geam pînă mă aude careva trecînd prin curte căci am fost uitată.

Cîte 2-3 zile trecea pînă să fiu scoasă să duc la WC-eu tineta. Imi trec zilele privind curtea mare prin care se plimbă în monom interminabile şiruri de femei. Mi-au fost luaţi de multă vreme ochelari de miop. Nu disting feţele deloc. !Sînt şi prea sus. Poate la etajul 2, poate la 3 ? Sînt văzută la geam şi un miliţian năvăleşte în cameră, îl închide şi nu mai am voie să mă apropiu de geam.

Intr-o seară de frig mai cumplit, după închidere mi se dau cîteva surcele şi cîteva coceni de porumb, un pat de fier, trag patul lîngă sobă mă încălzesc. De pe coceni am cules cîteva boabe uitate de porumb. Vre-o 6-7 . Le coc cu grijă. Mă culc. Mănînc boabele de floricele. Aprind o ţigară. Focul luminează puţin camera. Am stat pînă atunci în întuneric. Nu am bec. Plîng o cumplită stare de fericire. Mi-e cald . Adorm. Sînt scoasă de acolo şi dusă în clădirea principală la etajul 2. Intr-o celulă cu un pat un cuier, o bancă, o sobă. Singură. Tot singură. Mîncarea - arpacaş mazăre, fasole, uneori macaroane, foarte des varză acră sărată. Nu este rea dar total insuficientă. Cînd cazanul de mîncare ajunge la urmă la uşa mea, de multe ori aud lingura rîcnind pereţii de lemn pentru a putea strînge cîteva linguri de mîncare. Porţia de pîine este foarte mică şi dă nenorocire pîinea este foarte bună.

Dimineaţa primesc ~~trei~~ terci. Dar numai pe fundul gamelei nu sînt niciodată sătulă. După ce mănînc îmi este şi mai foame. Imi lipsesc ţigările. Picioarele mă dor. Merg greu, sînt scoasă zilnic cîteva momente la plimbare. De cîte ori ies din celulă trebuie să-mi ascund obrazul în prosop ca nu cumva să fiu văzută de vreo detinută căci trec pe sub geamurile clădirii. Precauţie ridicolă. Din prima zi foarte închisoarea a aflat că sînt acolo. În timpul plimbării nu am voie să primesc decît înaintea mea. Să ridic capul, să privesc cerul, norii, nu am voie. Nu am voie nimic.

Nu am voie să citesc, să scriu, să cînt, să dorm, nici măcar să stau întinsă pe pat. Pe pat se stă numai de la lo seara la 5 dimineaţa cînd sună toaca. Ce fac toată ziua ? Pe VICTORIA SIRBU o aud din cînd în cînd bătînd tare în uşe, ţipînd plîngînd tropăind, nu vreau să ajung așa. Fac versuri. Mă plimb prin celulă ore în şir şi compun piese în versuri pentru copii. Cînd sînt prea obosită repet tot ce am compus înainte. Maşinal, ca să nu mă gîndesc. Să nu mă gîndesc la mine. Intre 8 şi lo seara sînt frîntă.

Consimt să mă plimb, prim cameră ca să nu adorm. Merg împleticindu-mă să nu mor. Număr orice : feluri de flori, de pomi, nume geografice, istorice, cu A, cu B, etc. Sună toaca, iar în pat, salteaua e plină de paie groase și de făină de paie. Când făina se lasă la fund, paiele nu mă lasă să dorm. Mă scol de 2-3 ori pe noapte și întorc salteaua. Aina de blană mi s-a luat. Pentru mine era o prietenă. Nu o mai am, sînt singură și zilele se scurg.

La W.C. adun din gunoaie cîteva chistoace dar nu am chibrituri. Le ascund în dosul sobei. Le voi fuma la iarnă. Tot în gunoaie pescuiesc cîteva cîrpe aruncate de legionară. Deținutele s-au schimbat. Primele au plecat. Astea au sosit de la Mislea. Am impresia că sînt foarte bogate. Au țigări, pachete. Se aude prin pereți rîsete. Aruncă la gunoi mult arpacaș, multe cîrpe bune. Am acum două batiste de 20 cm. și încă cîteva bucățele de pînză. Le destram cînd primesc uneori un ac de cusut și cîrpesc cu ață răsucită. Nu am schimburi, nu am haine. Fusta mea este plisată dar foarte subțire, o fac salvări. Vine toamna. Este foarte frig. Fac o hemoptizie. O băltoacă mare de sînge pe podeaua de lemn. Bat în ușe. Vine milițianca. După un ceas un sanitar. Nu-mi face nimic. Pleacă știu că trebuie să stau întinsă, complet nemișcată. Mă întind pe pat, aud vizeta dar mă lasă în pace. Trebuie totuși să spăl sîngele, să car tineta. A doua hemoptizie. După 10 zile vine doctorul. Pentru mine el este o brută. Cîtva timp înainte, pentru ami scoate doi dinți, două rădăcini, îl pusese pe sanitar să-mi taie gingiile, chinuindu-mă înfiorător. Imi prescrie 10 injecții și regim. Așa zis T.B.C. Stiu că nu este pentru în camera vecină sînt 3 legionare T.B.C-ste. Aude milițiencele vorbind cu ele. Întrebîndu-le ce vor să mănînce, uneori am văzut chiar mîncare rea lor : friptură, cacao, unt.

Eu primesc mîncarea obișnuită plus 5-6 bucăți de zahăr, o linguriță de marmeladă, o lingură de undelemn, o bucată de pîine în plus (dar mi s-a tăiat terciul) și un litru de lapte pe săptămînă. Mi se dă de 5 ori pe săptămînă o foarte mică cană de lapte. Dar și acest regim nu durează decît 45 de zile. Doctorul îmi spune că sînt vindecată. Nu m-a ascultat la plămîni niciodată. "Ca să nu răcesc ". Vine iarna, se dă zilnic o rație de cărbuni și de lemne. Prea puține, e iar foarte frig.

Prin luna iunie, sau poate iulie, 1954, am avut 2-3 zile vecină pe ELENA PATRASCANU. Am putut vorbi cu ea prin perete alfabetul lung, pentru fiecare literă bați tot alfabetul pînă ajungi la litera dorită. Pauză, încă apoi reîncepi să bați alfabetul pentru o nouă literă, lung. Îți trebuie răbdare. Prea multă. Ne-au prins am fost ~~mutată~~ mutată la etajul III. Singură, pe tot etajul, zgomotele fetelor nu mai ajunge la mine.

Desenez pe geam cu săpunul. Sînt pedepsită o zi de carceră. Cobor cîteva trepte și în urma mea ușa se închide și se acoperă cu o pătură ca să nu răzbată vreo dîră de lumină prin crăpături. Bîjbii. Cu mîinile întinse în lături sînt pereții umezi vîscoși. Mi-e frică de gîndaci de șobolani. Nu am pe ce sta. Mă așez pe trepte, piatră, umezeală, închid ochii. Trebuie să încerc să cred că am murit. E liniște, întuneric, sînt moartă. Stau moartă. Toată ziua nimeni nu vine am bătut în ușa, nimic, nu am nici apă, bat, nimic, nu mai bat. Nu-mi pot face nevoile, nu mai bat.

Mulți ani mai tîrziu am aflat de la o legionară că nici una dintre ele nu a fost pedepsită cu carceră.

Intr-o zi cînd primesc ac de cusut, cos pe o cîrpă triumphiurile unui joc de table și fac zaruri și piese din pîine. Mici de tot, joc cu mine. Măi trece timpul, sînt văzută, seara la închidere, mi se aduce la cunoștință că regulamentul interzice jocurile de noroc. Caută să explic că eu joc cu mine, zadarnic. Trebuie să desfac cusăturile.

Noaptea, percheziție din cînd în cînd, nu am nici un fel de bagaj, nu văd pe nimeni, nu vorbesc cu nimeni, număr zilele cu miile, fac versuri, cu miile.

Sufăr de picioare, merg schiopătînd și simt în coapse un frig chinuitor, mă duc la medic diagnostic; frig reumatic, fără leac, nu-mi prescrie nimic, milițianca spune că cobor treptele ca un cal de circ.

Vine iar primăvara, în grosimea peretelui în geam, două vrăbii își fac cuibul, ~~pe~~ pun pe geam un pic de terci, fărămituri puține căci mie mie roame, nu mă îndur, dar vrăbiile îmi țin de urît, sînt doi stropi de viață liberă, vrăbiile au aripi, vine politicul, vede fărămiturile, vrăbiile; sînt scoasă inopinat la plimbare, la întoarcerea în celulă vrăbiile mele zboară năuce în fața geamului, se lovesc de zebrele, cuibul lor a fost astupat. Au zburat, s-au dus, sînt iar singură, singură de tot, Dar nu sîntem în anul 1955 ? Intr-o lume civilizată, în plin secol XX. Eu mă

./..

mă înnece, ~~sînt~~ cum mă scufund din ce în ce tot maimjos. Vrăbiile au plecat, mă gîndesc să mă omor. Cînd mă vor scoate la veceu mă voi arunca jos peste balustrada de fier. De la etajul 3, jos este ciment, va fi bine, scap, îi păcălesc.

Ii păcălesc ? Oare nu asta vor, să mor, sătac, să nu mai fiu. Da, în primele zile de Dumbrăveni, văzînd că nu trec într-o cameră comună, am declarat greva foamei. Aşteptam să vină cîneva de la direcţie, să discute cu mine, să pot explica ceva. A venit doar un ofiţer de serviciu şi mi-a spus : "vă trimitem o hîrtie, scriţi că faceţi greva foamei şi iscăliţi !". Atît, nici un fel de întrebare nici o discuţie, şi atunci mi-a trecut prin cap că direcţia ar fi mulţumită să scape de mine şi am renunţat la grevă.

Acum ce să fac ? Am fost scoasă la veceu şi privind mai atent spaţiul gol căscat peste balustradă, am observat ceva ce nu văzusem pînă atunci : la fiecare etaj acest gol era închis de o reţea metalică, o plasă cum au acrobaţii la circ. Atunci întoarsă la celulă, am luat hotărîrea să trăiesc, să-mi păstrez pe cît posibil sănătatea fizică şi morală, să nu mai plîng. Am avut senzaţia că ajungînd la fundul unei mări atîndi, aproape de suocare, am lovit puternic acest fund cu piciorul şi am revenit la suprafaţă.

Aceasta s-a petrecut în 18 mai 1955.

Nu am mai stat mult la Dumbrăveni şi am fost mutată la Miercurea Ciuc. Despre Dumbrăveni mai pot povesti cîteva fapte. De exemplu baia, vara sau iarna o miliţiancă îmi dădea ordin să mă dezbrac în celulă, să-mi pun prosopul pe cap pentru am ascunde faţa şi haina pe mine, oricît de frig să fi fost nu aveam voie să plec îmbrăcată. Ar fi fost o pierdere de timp să mă dezbrac şi să mă îmbrac la baie, aşa cum făceau camerele mari.

Tot la Dumbrăveni, mi s-a cerut să indic numele unei persoane căruia să-i dau procură pentru a ridica obiectele preţioase avute cu mine la venire. Am dat procură pe numele sorei mele, dar niciodată ea nu a primit ceasul de aur, poşeta, ochelarii şi celelalte fleacuri cu care fusesem arestată.

Miercurea Ciuc, am stat la Miercurea Ciuc tot restul detenţiei mele. Are reputaţia de a fi cea mai aspră puşcărie din ţară. Clima este foarte rece, regiunea săracă, închisoarea lipsită

de orice confort, am fost plasată într-o celulă la parter. Un geam destul de mare și plasat nu prea sus pe care se vedeau peste zidul pușcăriei, doi salcâmi mari din curtea unei căzărmi. Erau plini de frunziși și foarte frumoși într-adevăr. După 2-3 zile intră în cameră același ofițer politic de la Dumbrăveni. Privește tăcut geamul și iese. Puțin mai târziu aud zgomot de fierăstrău. Nu-mi vine a crede că a dat ordin să se taie salcâmi. Și totuși ambii salcâmi au fost tăiați. Execuția a durat, peste o oră. Nu știu cum să exprim oroarea ce am simțit-o și durerea adâncă cât timp am auzit scrișnetul fierăstrăului. Stăteam împietrită în fața geamului căutînd să prind în ochi și în memorie fiecare mlădiere de cracă, să rămîne în mine. Dar cînd a căzut și al doilea salcîm, s-a întins în fața mea un cer măreț, pustiu roșcat căci apunea soarele cu nori mîngăietori, și a apărut un acoperiș vechi de țiglă, pe semne a unei mari clădiri și pe un coș al casei, un cuib de berze.

Și a fost astfel, poate mai frumos încă, dar politicul nu a știut că și așa este frumos.

Tot cu acest ofițer politic mi s-a mai întîmplat un fapt ciudat oarecum penibil. Eram scoasă din cînd în cînd la plimbare într-o curte mare pietruită. Pe atunci între pietre creșteau senocuri de iarbă. În fund pe dreapta erau 3 pecuri, cu uși. Alături lăzi de gunoi. Picioarele mă dureau. Mergeam greu uneori mi se dădea voie să mă sprijin pe o mătură cu băț. Schiopătînd, fără dinți, cu pletele în dezordine, îmbrăcată cam zdrențuit, cu pantofii rupți de tot, cu mătura în mînă arătam desigur ca o vrăjitoare.

Intr-o zi în lada de gunoi văd niște fire verzi de ceapă nouă. Mă aplec rup cam doi centimetri de fir și trec mai departe. Peste cîteva minute politicul intră grăbit în curte, se duce glont la lăzile cu gunoi și începe să le scotocească. Imi venea să-i arăt bucățica de ceapă dar zinduindu-mă mai bine, l-am lăsat în pace. Mi-am dat seama însă că mă supraveghease prin geamurile de la etaj.

La Miercurea Ciuc, în primul an s-au mai exact pînă la iarnă, regimul a fost mai blînd, cam prin august ~~din cauza~~ am răspuns eu în sfîrșit vecinilor mele care băteau din cînd în cînd în perete. Mi-au propus să mă învețe morse. Eu lucram pe atunci la o piesă de teatru și aveam nevoie de unele arhaisme. Le consultam și din cînd în cînd schimbam cîteva cuvinte cu ele.-

Sufeream de foame și de frig, frigul îl suportam mai ușor, decât foamea, deși mă chinuia mult mai rău. Dar îmi era rușine că îmi este foame deși vedeam bine că mîncarea este insuficientă. Intr-o zi spunînd unei milițience că porția de mîncare este mică, mai mică decât de obicei, am auzit-o spunînd altei milițience : " Flămînda aia cere mai multă mîncare ". Aceste vorbe m-au înjosit și foamea a devenit pentru mine un soi de problemă morală.

Mi-a trebuit mult curaj pentru a îndrăzni să întreb pe colegele mele dacă ele sînt sătule și răspunsul lor prompt: "niciodată " m-a liniștit în sfîrșit.

Este totuși degradant ca un om normal și putînd muncii cît de cît să simtă o permanentă foame. Fiecare dintre noi cînd că vrea să depășească stadiul animalic, să simtă în el prioritatea spiritualului dar foamea este necrutătoare. De aceea se obțin multe de la un om flămînd și eu eram bucuroasă văzînd că pe mine foame nu mă putea decât demoraliza și atîta tot.

Milițienii, bărbați și femei în parte veniseră cu noi de la Dumbrăveni, mă știau deci de mai bine de un an și în general se purtau convenabil. Adică respectau regulamentul. În iarnă însă regimul s-a asprit. Am fost obligată să fac în așa fel patul încît să nu mai pot deloc așeza pe el, fără a deranja complicata etichetă a păturii și al cearceafului. Aveam voie să stau pe bancă sau în picioare. Statul pe bancă îmi era cu neputință. Eram prea slabă. Picioarele și ele mi se umflau cînd nu le țineam întinse. Trebuia deci să mă plimb prin cameră pînă la ameteală. Îmi era tare frig.

Hainele mi s-au rupt de tot. Mi s-au dat efecte cazone foarte murdare. Apă aveam puțină. Putere de loc. Trebuia să spăl și scîndurile. Celula avea în lățime 7 scînduri lungi. Spălam una pe zi, stînd pe bancă. Am ieșit de cîteva ori la medic căci mergeam din ce în ce mai greu. Îmi dădea piramidon.

Am făcut o listă de medicamente dictate de el cerîndu-le de acasă printr-o petiție adresată ministrului. Nu am primit răspuns. În decembrie am avut voie să scriu o c. poștală acasă. Nu figura pe ea decât o lungă listă de haine și doar cuvintele : sînt bine, vă sărut. Am cerut lighean, săpun, vată , perie de dinți, etc.

Intr-o zi de toamnă spre iarnă, vecinele mele bat în perete

și mă întreabă dacă și eu am primit hainele de la magazie căci se pleacă în altă parte. Eu nu aveam decît haina de blană, dar nu o primisem.

M-a apucat iar teama. Ne vor despărți. Voi fi iar singură de tot, deși ele mi-au spus că sînt cazuri legionare, lucru care mi-a făcut o impresie penibilă, s-au purtat cu mine frumos și îndatoritor deși pentru ele eu eram "comunistă". Aflînd că sînt desculță, au lucrat pentru mine pe ascuns o pereche de ciorapi din multe resturi de lînă și au izbutit să mi-o treacă. Ciorapi scurți, dar de lînă, groși și calzi. (Ele mi-au spus că au asistat la conferința lui Pătrășcanu la Cluj).

Deci, ele au plecat și am rămas singură. Celula lor era la stînga mea. La dreapta o celulă goală mă despărțea de Elena Pătrășcanu, singură și ea. Auzeam uneori vocea ei. Discuta cu vreo milițiancă. De multe ori mi se părea foarte nervoasă. Poate, nnu sigur, și ea flămîndă.

În ziua plecării legionarelor s-a făcut în pușcărie liniște deplină. Parcă dispăruseră toți. Nici un pas nu mai trecea pe sală. Mîncarea întîrzia. Tîrziu am fost poftită să ies cu bagajul. Mai nimic. Am pășit cu groază în urma milițienței. Si aveam dreptate să fiu îngrozită căci am fost dusă la etajul 1, pe un culoar separat de restul clădirii printr-un perete de lemn cu ușe zăvorîtă. Cum am intrat într-o celulă la fel cu cea de jos, dar avînd geamul astupat cu un oblon din șipci de lemn, astfel aplicate și încălecate că nu vedeai deloc afară.

Deodată, pe cînd priveam buimăcită, au izbucnit niște hohote deznădăjduite de plîns. Plîngea mi se părea alături de mine, Elena Pătrășcanu. Cum aș putea spune durerea, disperarea, stupefacția, revolta, neausul pe care l-am simțit atunci? m-am rugat de ofițerul de serviciu, l-am implorat să mă ducă înapoi, i-am spus că și așa sînt mioapă și că în acel întuneric mă înăbuș. A fost singura dată cînd am simțit că nervii mei mă lasă. M-a oprit plînsetul vecinei. Am vrut să o ajut, am tăcut. M-au lăsat singură. M-am repezit la perete, dar nu mi-a răspuns ea. Ne despărțeau alte două deținute numai noi 4 politice, ascunse la un capăt de pușcărie în care a doua zi a sosit drept comun.

La 4 ianuarie 1956, am primit primul și singurul pachet de acasă. Nu tot ce cerusem, dar haine destule și groase. Zadarnic însă mă îmbrăcam cu 3-4 rînduri de haine. Frigul acela să-i zic

"reumatic " nu putea fi învins. Un frig dureros, din os parcă, amortînd carnea, chinuindu-te permanent.

La Miercurea Ciuc focul se făcea în sobe de pe culoar. Se aprindea iute sau deloc. Nimeni nu-l mai controla căci aveam drept la o singură rație. Foarte des așteptarea înghețată a ore 12-13 cînd se făcea focul se solda cu alte 24 de ore în plus de frig năpraznic. Geamurile înghețau, mîinile erau vinete. Nu aveam decît un singur mijloc de a lupta pentru un ceas după cu frigul. Mă freecam cu apă rece, chiar cu bucăți de gheață. Pînă la roșu. Făceam gimnastică. Am învățat să dorm în chip de mumie, aveam un singur cearceaf, nu mă culcam pe el, ci cu el mă înveleam. Între cearceaf și pătura subțire, așezam toate hainele mele. Pînă și ciorapii își găseau locul. Răsuceam pătura, o legam strîns la picioare ca să nu mă pot mișca și încet căldura răzbătea pînă la mine sau mai bine zis picul meu de căldură izbutea să încălzească straturile de haine.

De fapt toți acei ani de singurătate au fost doar o luptă crîncenă de supraviețuire. Fără nici un ajutor de la nimeni.

Descoperisem că urcîndu-mă pe pat, prin partea de jos a oblonului, unde un spațiu de 5-6 cm. fusese lăsat neastupat, vedeam în curtea cazărzii. Venise primăvara, curtea era plină de iarbă și pădării. Vedeam uneori și pe soldați. Era plăcut. Într-o zi iar au intrat în odaie, au inspectat-o și au mai pus o scîndură la geam.

Uneori se auzea un radio cîntînd poate pe stradă, l-au oprit de tot. Cam tot pe atunci s-a înrăutățit regimul alimentar. Pîine numai de două ori pe săptămîină, restul zilelor mămăligă. Fasole, cartofi, varză; arpacaș, mai rar. Tot rar carne de pe capete de vită, sau burtă.

Sînt nevoită să vorbesc despre lucruri meschine, căci meschină este toată viața de pușcărie. Visam noaptea de noapte două vise. Primul : visam că mănînc lucruri dulci. Mă trezeam însetată. Al doilea, aveam voie să mă duc pentru o zi acasă și rătăceam pe străzi, ajungeam acasă și porneam cu groază înapoi.

În pușcărie se dădeau și regimuri medicale și T.B.C. Se aduceau și pe tăvi mari și se puneau pe jos lîngă ușile fiecărei camere. Adeseori regimurile cuprindeau macaroane cu brînză. De fiecare dată mirosul pătrundea în cameră și eyaspera foamea.

Țîmp de 7 ani și mai bine de penitenciar, nu-am mîncat

./..

nici o fructă și legume verzi, castraveți și varză doar de câteva ori. Marmelada (cît un timbru) a apărut odată cu surogatul de cafea prin 1958. Atunci terciul a fost înlocuit cu 100 grame pîine dimineța și la prînz numai mămăligă.

Un lucru de care am suferit foarte mult a fost lipsa totală de vată, sau alte înlocuitoare ale vetei strict necesare unei femei. Lipsa de igienă în acele momente este greu de suportat și duce la greutăți imposibile de redat. Lipsa de educație a unora dintre milițieni în această privință a fost uneori penibilă.

Cînd sînt mai multe femei într-o cameră, lipsurile se mai compensează, dar eu eram singură. Nici un ajutor de la nimeni. Mii și mii de zile. Fiecare zi compusă din cel puțin 18 ore fiecare oră din 60 minute și fiecare secundă o simțeam trecînd.

Nu aveam scăpare. Trebuia să simț scurgerea timpului. Cred că în asta consta și pedeapsa. De aceea era absolut interzis somnul peste zi, ca și oricare ocupație. Eram nevoită să nu fac nimic. Pentru a nu-și pierde timpul cu mine nici măcar tineta nu mi-o duceam singură afară și nici dăleata de apă nu mi-o căram eu. Scoteam totul la ușă și dreptul comun mai tîrziu politicele îmi aduceau totul la ușă. Asta însemna un minus de aer curat pentru mine și mai ales de mișcare. Spațiul limitat al camerei îl străbăteam de sute de ori pe zi, dar anchiloza picioarele înainte. Am ajuns să nu mai pot umbla decît ținîndu-mă de pereți. Mi se umflau și ganglionii de la gît. Prin pereți am aflat că îngrijire medicală există în pușcărie. Pe semne nu pentru mine. Am făcut o singură cu temperatură mare am primit două injecții și 2 zile regim. A trecut totuși.

Am stat doar noi patru ascunse printre drept comun pînă în vara 1956 iulie sau august. Prin martie, ELENA PATRASCANU a avut voie să lucreze modelaj în cameră. Am aflat că i s-a dat o lădiță cu pămînt. Cam o lună mai tîrziu, într-o noapte a fost scoasă din cameră și milițiențele spuneau că a plecat acasă.

În vara 1956 altă schimbare. A sosit toată Mislea, politicele nu mai au voie să lucreze. S-au întors și legionarele. Eu am fost mutată cu două camere mai sus. Acum la dreapta mea este camera de izolare, carantină și pedepse. Locuiesc în această cameră pînă în 1958.

(ss) Lena Constante

10 dec. 1967

././..

(Nu am avut timp să scriu mai mult. Dacă găsiți necesar pot continua pînă la eliberare - iulie 1961. Pentru a reda clar atmosfera nu am putut scrie mai rezumat).

---!!!----- LENA Constanța

I N F O R M A R E

=====

Subsemnatul cpt.DRAGOMIR GHEORGHE, fac prezenta informare cu privire la aplicarea regimului deținuților în Penitenciarul Pitești, în perioada de 04.01.1954 - la 01.07.1959, când am lucrat acolo în funcția de ofițer de serviciu.

În această perioadă în penitenciarul Pitești au fost aduși și ținuți, deținuți de drept comun (preveniți și condamnați) și deținuți contrarevoluționari (preveniți și condamnați).

Referitor la aplicarea regimului deținuților în Penit. Pitești, în această perioadă, relatez următoarele :

Izolarea deținuților de drept comun era făcută pe secții iar în cadrul secțiilor pe camere care aveau o capacitate de cazare între 10 și 50 deținuți. O parte dintre ei erau izolați pe infracțiuni în camere mai mici (3-4 deținuți la un loc), iar în unele cazuri chiar câte un singur deținut la un loc.

Deținuții contrarevoluționari erau izolați pe secții separat de deținuții de drept comun, iar în cadrul secțiilor erau izolați pe camere. Camerele aveau capacități diferite de cazare de la 4 la 30 deținuți poate și mai mulți. Menționez că dintre deținuții contrarevoluționari condamnați și dintre cei preveniți erau izolați în camere (celule) și câte unul singur sau doi deținuți la un loc.

Cazarea deținuților : În general tuturor deținuților indiferent de categoria penală li se asigura cazarmament și lingerie necesară de către penitenciar pe baza normelor ce existau în perioada aceea. Menționez că ~~baza normelor~~ au fost unele perioade când penitenciarul era aglomerat și din această cauză nu se asigura în întregime lărgimea de corp prevăzută de regulament.-

Asigurarea hrănirii deținuților se făcea diferențiat pe norme de hrănire la care aveau dreptul deținuții. Deținuții de drept comun care ^{nu} munceau și deținuții contrarevoluționari primeau aceeași normă de hrană care se prepara la un loc.

Deținuții de drept comun care munceau pe lângă norma de hrănire de bază mai primeau și norma de hrănire prevăzută ca supliment pentru această categorie de deținuți. De asemenea pentru deținuții de drept comun și contrarevoluționari care erau bolnavi se pregătea regim dietetic în raport de boala pe care o avea.

Drepturile la pachet și vorbitor :

De aceste drepturi beneficia numai deținuții de drept comun în limitele prevăzute de regulament. Deținuții contrarevoluționari în această perioadă nu beneficiau de dreptul de a primi pachet sau de a avea vorbitor cu familia.

La corespondență cu familia aveau dreptul numai deținuții de drept comun, respectiv trimiteau și primeau c.p. de la familie, deținuții contrarevoluționari nu aveau acest drept. Deținuții contrarevoluționari aveau dreptul să facă cereri, sesizări, memorii la organele de partid și de stat pe care le puteau adresa închise sau deschise.-

Asistenta medicală, se acorda prin grija cabinetului medical care funcționa în penitenciar. Zilnic era organizată pe secții vizita medicală a deținuților atât a deținuților contrarevoluționari cât și a celor de drept comun. Deținuții bolnavi erau duși la cabinetul medical de către supraveghetori pe baza notei date de doctor, cu care ocazie le făcea controlul medical și le dădea și medicamente. La unii deținuți se făcea tratament medical la camere iar alții erau internați în infirmeria penitenciarului.-

Măsura în care se asigura medicamentele necesare deținuților în raport de afecțiunile pe care le avea, nu pot să-mi dau seama, dar menționez că cu ocazia unor percheziții ce se executau se găsea asupra deținuților medicamente neconsumate sub formă de comprimate sau prafuri, acest lucru se petrece la ambele categorii de deținuți.

Rețin că deținuții de drept comun pe baza avizului medicului penitenciarului și cu aprobarea comandantului, puteau să procure anumite medicamente prin familie.

Privind reeducarea deținuților :

Cu deținuții contrarevoluționari nu se ducea nici un

fel de muncă de reeducare, respectiv ei nu primeau ziare, reviste, cărți, etc. Deținuții de drept comun au beneficiat de acest drept începînd de prin anul 1955, cînd a început să se desfășoare muncă cultural-educativă cu ei, primeau ziare, cărți, li se prezenta diafilme, etc.

Aceasta este informarea pe care o fac și o semnez.

(ss) Cpt. Dragomir Gh.

I N F O R M A R E

=====

Subsemnatul maior DRAGOMIR C. MIHAI, comandantul Penitenciarului Tg.Jiu, informez următoarele:

Am fost numit și am executat serviciul la Penitenciarul Pitești în perioada 01.04.1956, pînă la 01.02.1958 mai întîi ca lucrător (ofițer) personal de la 01.04. pînă la 30.08.1956 ca după aceea ofițer de serviciu la penitenciarul Pitești, pînă la 1 februarie 1958, cînd am plecat la un curs de perfecționare și apoi mutat de la această unitate.-

Pe perioada cît am funcționat ca ofițer de serviciu la Penitenciarul Pitești, referitor la executarea escortării, supravegherii și aplicării regimului la deținuți, raportează următoarele : În Penitenciarul Pitești, pe perioada cîd am funcționat, și-au executat pedeapsa, deținuți de drept comun și contra securității statului, în camere comune. Deținuții de drept comun în camere de cazare de cîte 50-100 deținuți iar cei contra securității statului în camere de cazare de cîte 4-5 sau 6 deținuți în camere, iar cei ce se găseau în anchetă la organele de securitate chiar și cîte 1 sau 2 deținuți, temporar pe timpul anchetei, care stăteau izolați.

Cei ce comiteau abateri de la regulamentul de penitenciar erau pedepsiți disciplinar de comandantul penitenciarului pînă la 7 zile în celule separate. Raportează că nu cunosc nume de deținuți și nu-mi reamintesc fiindcă perioada este mare de atunci, de deținuții care și-au executat pedeapsa în această perioadă și nici ce categorii de infracțiuni întrucît în camerele de deținere nu intram decît la apelul de seară și dimineață activitatea cea mai mare fiind desfășurată de subofițerii ce executau serviciul de supraveghere.-

Precizez că la drepturile de hrană toți deținuții aveau aceleași drepturi pe baza normelor în vigoare. Cu excepția cînd aceștia erau pedepsiți disciplinar, cînd li se dădea o rație mai mică de alimente, pe perioada executării pedepsei. Inșă nu pot preciza în ce cantități, fiindcă numai îmi reamintesc normele de hrănire.

Deținuții pentru fapte contra securității statului, erau îmbrăcați în haine penale și purtau obligatoriu costumul penal. Asistența medicală s-a acordat la toți deținuții de medicul angajat al penitenciarului, fără a avea dreptul să primească de la familiile lor medicamente sau îmbrăcăminte și nici un fel de lucruri care erau interzise de regulament.

Deținuții contra securității statului nu aveau voie să primească de la familiile lor pachete, vorbitor, cărți poștale, bani, decât cu aprobarea Ministerului Afacerilor Interne, spre deosebire de cei de drept comun care primeau aceste drepturi lunar cu aprobarea comandantului. Nu-mi reamintesc ca vreun deținuț condamnat pentru fapte contra securității statului să fi primit vreun pachet cu aprobarea M.A.I.

Cu acești deținuți nu s-a desfășurat nici un fel de muncă cultural-educativă, fiind interzisă desfășurarea activităților cultural-educative de către instrucțiunile în vigoare, de atunci, iar lucrătorul cu munca cultural-educativă angajatul civil POPESCU, nu avea voie să facă acest lucru, nepermițându-se acest lucru de ordinele și instrucțiunile în vigoare și comandantul penitenciarului.

Cu restul deținuților de drept comun s-a desfășurat muncă cultural-educativă ca : munca cu cartea, conferințe, gazete de perete, întreceri în muncă și cititul presei, însă după câte îmi amintesc, cititul presei în perioada aceea nu era voie să se facă nici cu deținuții de drept comun și nici să se dea ziarele în camere pentru a fi citite de ei și altele activități culturale de șah, volei, vizionări de filme cu deținuții care muncesc, care s-au desfășurat .

Separat pe categorii penale, se executa plimbarea cu deținuții în curți separate de plimbare.

Mai precizez că în acea perioadă deținuții condamnați pentru fapte contra securității statului nu se foloseau la muncă, fiind interzis acest lucru de eșaloanele superioare ale penitenciarelor și numai ulterior am auzit că și unii din aceștia au fost folosiți la munci agricole la unele unități de penitenciare, stabilindu-se de către Direcția generală a Penitenciarelor ce anume categorii de infracțiuni vor muncii.

Nu cunosc ce obligații și drepturi aveau deținuții la unitățile unde au muncit, fiindcă nu am lucrat la aceste unități.

8 noiembrie 1967

(ss) Dragomir C.Mihai"

C.N.S.A.S.

8.11.1967

RAPORT INFORMATIVA

=====

În anul 1954, la 1 iunie am ieșit sublocotenent și am fost repartizat la Formațiunea 0690 Mislea, raionul Cîmpina regiunea Ploiești în funcția de șef birou producție, am lucrat cu deținute contrarevoluționare pînă în anul 1956.

Aceste deținute munceau la lucratul covoarelor și la confecții.

În producție intrau la orele 6,30 și lucrau pînă la orele 18,00 cu una oră pauză, pentru masă, de la orele 18-19 serveau masa de seară, la ora 19,00 se făcea apelul pe camere și se închideau camerele, pînă la ora 21,00 aveau program administrativ în cameră, la 21 se dădea stîngerea pînă la ora 04,00 dormeau încuiate în camere la ora 4 se dădea deșteptarea făceau program administrativ de cameră pînă la ora 5,30 și iarăși intrau în producție.-

Nu aveau drepturi la pachet, vorbitor și nici carte poștală deținutele C.R.

Asistența medicală ~~era~~ asigurată de un S.Med.care era felcer, el avea la cabinetul medical una doctoră deținută de care se folosea pentru acest lucru cred că avea aprobarea comandantului L.D.

Nu cunosc precis deoarece nu eram în măsură să cunosc acest lucru.

Deținutele aveau fiecare pat, cearceaf și pătună și saltea pentru a dormi, acest lucru raportează că-l aveau numai deținutele ce munceau.

Stiu că erau și deținute care nu munceau erau izolate de comandantul L.D. împreună cu ofițerul operativ de la securitate, aceștia aveau ~~grana~~ mai puțin consistență față de cei ce munceau.

./...

Am auzit discutându-se prin unitate că ar fi fost în acea formațiune și numita PATRASCANU, nu am văzut-o, nu o cunosc eu personal. Menționez că deținutele izolate aveau și ele pat, pătură, saltea pentru dormit și ieșau zilnic la plimbare 20 minute. Amănunte nu cunosc deoarece eu lucram pe linie de producție.

În 1956 deținutele C.R. au fost transferate și ne-au venit deținute D.C. acestea munceau, le era asigurată o hrană mai consistentă, bineînțeles conform normei de hrană aprobată de M.A.I. aveau dreptul la asistență medicală, care era asigurată de un medic angajat, avea fiecare pat pentru a dormi cu lenjeria respectivă, primeau pachet, vorbitor și carte poștală cei ce munceau în fiecare lună, iar cei ce nu munceau primeau aceste drepturi la 3 luni conform regulamentului.

Menționez că specificul Formațiunii 0690 Mislea, era de femei deținute.

În 1961, am fost transferat la Penitenciarul Pitești în funcția de ofițer de serviciu acolo, am găsit deținuți c.r. și deținuți d.c. erau separați pe secții și camere.

Deținuții c.r. la Penitenciarul Pitești nu munceau le era asigurată hrană de 3 ori pe zi, zilnic se scoteau la plimbare, aveau asigurată asistența medicală de medic angajat al penitenciarului, aveau pat, saltea, cearceaf și pătură fiecare. Erau și aici unii deținuți ce erau izolați față de alții, ei aveau alt regim.

În penitenciarul Pitești, se găseau deținuți condamnați pentru trecere de frontieră, spionaj, foști legionari, sabotaj.

Nu cunosc și nici nu am auzit de unii deținuți care au fost arestați pentru ca au făcut politică comunistă (membrii P.C.R. din ilegalitate).

Deținuții de drept comun la penitenciarul Pitești, o parte munceau, iar cei ce aveau probleme speciale nu munceau (anchetă, neîncheiată).

Li se gătea mîncarea separată pe categorii de pedepse și așa se distribuia și la această categorie de deținuți le era asigurată hrana, asistența medicală, dormitul, plimbarea în mod organizat conform regulamentului. Aceasta este raportul pe care-l dau și-l semnez propriu.

08.11.1967

(ss) Cpt. Găvan Gheorghe

Mai adaug căci cu deținuții contrarevoluționari nu se făcea nici un fel de muncă cultural-educativă în acel timp.

Cu deținuții de drept comun se făcea muncă cultural educativă în unitățile pe unde am fost și avea rezultate bune.

(ss) Cpt.Găvan

Vara sau toamna anului 1953, internat cu pază în Spitalul nr.9, neurologie 2, mi se comunică de către tov.cpt. MORARU că în cel mult 2-3 săptămîni (cîteva) voi fi pus în libertate.

De cu vreo săptămîină înainte de a mi se comunica aceasta, am început să mă simt foarte rău, dureri abdominale mari și presiuni la cord, pulsul în medie 1,40 - 1,50 pe minut.

Mă consultă medicul prof. univ. chirurg Stefan Popescu.

Diagnostic : apendicită"care trebuie neîntîrziat operată.Zeamă de cuțit.Altfel nu răspund ". Sînt prezenți sau iau cunoștință despre aceasta, conf. universitar medic șef H.Facon și medicul primar Constantinescu, amîndoi medici la neurologia menționată. Se pune și problema anestezicului, pentru că se știe că am insuficiență hepatică, urmare a unei hepatite infecțioase.

2

Tov.căpitan MORARU era în cunoștință de boala mea, dar nu și de diagnostic și de urgență. Nu este de găsit, însă, nici în ziua următoare zilei în care mi s-a pus diagnosticul și s-a cerut urgență.

Profesorul Facon și personalul de pază anunță M.A.I.

După o zi două apare în camera mea un medic locotenent de securitate - mai fusese la mine în cîteva rînduri- de înălțime mijlocie, tînăr, figură femenină, îngenuă, delicat, timid - și o altă persoană în civil, tot de mărime mijlocie, mai curînd brun, distant cînd glacial, cînd cu aroganță.

Medicul locotenent mă întrebă cum mai stau cu sănătatea și după ce-i spun cele legate de consult, inclusiv urgența operației, tace, persoana în civil distantă, întrebă unde pot fi găsiți medicii; persoana distantă și medicul lt. ies.

./..

3) O zi după. Vizită medicală obișnuită. Conferențiarul univ. prof. medic Facon este de nerecunoscut : contractat și de un alb-albastru de var abia stins. Medicul primar Constantinescu, indecis între stînjelit și resemnat. Nici o vorbă despre operație, despre urgență, despre căutarea în continuare a căpitanului MORARU. La întrebarea mea despre acestea, conf. medic Facon își pipăie ochelarii și iese. Constantinescu îl urmează.

4) Oblig venirea cpt. de securitate MORARU . Ii comunic toate cele petrecute. În aceeași zi, sau în cea următoare, mi se comunică aprobarea M.A.I.-ului de a fi operat, mă va asista medicul locotenent de securitate mai înainte menționat.

5) Filmul și textul celor ce au avut loc după cortină.

Persoana distantă în civil, însoțită de medicul locot nu i-a găsit pe medici și s-a adresat unei alte persoane din personalul medical al neurologiei 2, încredințînd-o să spună doctorilor ca să nu mi se comunice necesitatea operației și în orice caz să nu mi se facă. A și amenințat (cum ?) Persoana încredințată n-a îndrăznit să refuze încredințarea, dar nici s-o îndeplinească direct și s-a adresat TAMAREI VOLOSENCO soră șefă a neurologiei 2. Aceasta din urmă n-a ezitat : s-a dus la doctori și le-a spus.

6) Acestea toate pe un drum sau altul - coroborate cu f faptul care nu fusese cu nimic ascuns, că trebuia să mi se facă operație urgentă și operația nu mi se făcea - au ajuns la multe urechi și la multe comentarii. O parte a rezumatului comentariilor : " Specialul (așa mi se spunea) se duce ".

Comentariul tov. cpt. MORARU " ce să vă mai ascund, că nu mai este nimic de ascuns. Numai că după ce a făcut..... ce a făcut, a făcut și prost. Cu intermediari și amenințari. Așa a aflat și personalul de serviciu ".

7) Ziua operației - nu în fapt, ci ca programare. Medicul locot. trebuia să vină la mine cu o seară înaintea zilei operației ca să mă pregătească, iar în ziua și la ora operației, să mă asiste.

N-a venit nici seara și nici a doua zi dimineața la ora fixată pentru operație, operație care ar fi urmat să aibă loc la pavilionul de chirurgie generală, unde eu și cu omul de pază ne deplasasem din timp.

Cu vreun sfert de oră după ce a fost depășită ora fixată pentru operație, se apropie de mine o soră sau felceră medicală, cu un lichid într-o seringă și-mi spune că are dispoziții să mi-l injecteze. Ii răspund că nu e sigur că mai fac în acea zi operația, medicul locotenent nevenind încă, iar dacă vine este o întrebare, când. Sora sau felcera insistă, zicînd că așa i s-au dat dispoziții și că în orice caz, injecția nu poate să-mi facă rău. Mă consult cu persoana de pază. Răspunsul persoanei de pază: "Cum credeți dv. ". Fac injecția, mai rămînem o oarecare vreme la chirurgia generală și apoi ne îndreptăm spre neurologie 2 și intrăm în camera noastră (oamenii de pază stăteau în aceeași cameră cu mine). Aveam deja amețeli de pe drum și o destul de mare stare de slăbiciune. Amețelile și starea de slăbiciune îmi cresc și li se adaugă vîjiituri în cap și urechi, grețuri, deocamdată fără fomă, ficat pistonat, vîzul din ce în ce mai întunecat, fără să-l pierd cu desăvîrșire. Aud slab, cu senzație de mare distanță iar echilibrul nu mi-l mai pot ține altfel decît rezemat. Si totul fierbe în mine ca un gheizer. Omul de pază aleargă în toate părțile dă și telefoane la M.A.I. Nici un doctor nu vine, nici o soră. Vine pînă la urmă dintre doctori medicul primar CONSTANTINESCU (îl recunosc greu, dar îl recunosc) care văzîndu-mă cum sînt, iese și în toată acea zi nu mai revine. Același doctor Constantinescu va încerca peste cîteva zile să mă convingă că injecția buclucașe nu mi-a fost făcută cu rea intenție. "S-a greșit pur și simplu, a greșit și doctorul, a greșit și sora, așa cum putem greși și eu și dv. și cum greșește toată lumea".

Mă vor salva un vonisment, o transpirație și - dintre surori - o soră medicală care la cererea mea îndrăznește să-mi facă masiv invertoză. Voi rămîne după aproximativ trei ore numai cu o mare senzație de oboseală și cu o leziune la ochiul drept, leziune certificată medical și prezentată și acum; la aproximativ patru ore după ora fixată pentru operație, vine și medicul locotenent de securitate. Imi spune că a fost reținut în altă parte, sau că n-a avut mijloc de locomoțiune. Mă uit lung la el. E ori cît de ciudat ar părea asocierea, liniștit și trist, (Era născut, poate, să îngrijească flori).

Vine și un ofițer de la pază și pleacă promițându-mi că va face raport. Vine după un timp sau altul, tov. cpt. MORARU, prezent fiind și tov. cpt. medic de securitate LERESCU. Sînt sau par consternați. Tov. cpt. Moraru cînd se ridică zice rar, cu glas sec în violent contrast cu înțelesul vorbelor : " de data aceasta sînt decis să fac scandal ". Nu știu dacă a făcut sau nu scandal dar știu (sau așa am interpretat) că n-a mai anchetat pe linie de activitate a persoanei în civil, distanță la "subsolul " lucrurilor, răspunzîndu-mi așa, cînd într-o altă zi, îi ceream : "Pricepe-mă că nu pot ". Si cu o singură mîină(o mîină-i lipsește) și a cuprins un genunche ca și cum ar fi pecetluit o taină.

O zi, două, după ziua în care se programase operație, fără ca să mi se facă - mi se programează și mi se face. Medicul chirurg prof. Stefan POPESCU pe cînd eu eram încă pe masa de operație " iată ce poate ajunge (ce se poate numi?) un apendice după crize ".

N-am mai fost pus în libertate . Peste aproximativ 6-7 luni voi fi condamnat 10 ani m.s. și după executarea lor voi fi trimis semi-paralizat (parapareză) 6 ani și 4 luni în domiciliu obligatoriu - Bărăgan.

N-am uitat persoana distantă, care chiar dacă n-ar fi știut - a știut - starea bolii mele, rămîne criminală. Pentru că a spune medicilor ca să nu mi se spună că am nevoie de operație, implica ori care ar fi conjuctura, sau faptul că această persoană știa, că este nevoie de operație sau (orice concesie i-ași face) fie și numai că ar putea să fie necesară. Diferența între cele două tentative de climă este în esență, nici una, iar completarea " și în orice caz să nu i se facă " nu mai este surprinzătoare și ar putea și lipsi. Injecția cu "bucluc" ? ar putea lipsi și ea.

(ss) Nicolae Betea

Anii 1956 - 1957, încă o zi de zarcă, loc destinat pe atunci celor socotiți ca cei mai răi dintre deținuți. Stiu că sînt ~~xinavak~~ vînat și programat morții, de data aceasta prin tehnica unui diagnostic fals. Nu știu, însă cum să fac o breșă în dispozitivul de încercuire al acestei conjurații care seamănă și nu seamănă cu unele anterioare, cărora le-am scăpat. Parezele le urcă din ce în ce mai sus și ceea ce suport cel mai greu, este senzația de cauciuc presat deasupra soldurilor .

Se aude deodată, scoaterea siguranței de la ușa celei în care mă găseam și ușa se deschide prezentînd vederii doi sau trei ofițeri de ai închisorii, două persoane civile și discret șapta și un umăr ale sergentului de pază. Inspecție medicală București. Unul din cei doi civili, al doilea medic oficial al închisorii Aiud SERBAN mă prezintă adresîndu-se deferent celui de al doilea civil : Aici polinevrită "(adăugînd poate, cu parareză).

Eu, adresîndu-mă celui de al doilea civil : " nu este adevărat, domnul doctor am [] vă rog să-mi vedeți mersul și să-mi luați reflexele." În vreme ce doctorul Popescu (așa îl chema pe al doilea civil) se îndreaptă spre mine sau în timpul unei oarecare ezitări ale acestuia și în vreme ce începusem să fac pas pentru ca să mi se observe mersul specific - congestionat și aproape necrezîndu-și ochilor, cel de al doilea medic oficial al Aiudului, SERBAN încearcă să mă intimideze și să stopeze lucrurile, urlînd : " Dumneatale care ești bolnav, trebuie să fi disciplinat și să stai la patul dumatăle ".

În anul 1955 sau 1956 ni s-a schimbat regimul de rogojină, cu regimul de pat. Nu-l ascult, bineînțeles pe dr. Serban și merg cîtiva pași. Dr. Popescu îmi privește mersul, îmi cercează reflexele, stabilește nystagmusul și în sfîrșit, clar și calm mă confirmă : " Da, aveți [] ". Si în timp ce același doctor POPESCU, înaintează spre ieșire, eu cer " vă rog să dispuneți domnule doctor ca să mi se înceapă tratamentul antiluetic chiar azi ". Doctorul Popescu din ușe, sau de către ușe : " Vi se va începe tratamentul antiluetic chiar astăzi ".

Medicul oficial Serban nu mai poate nici tăcea, nici vorbi, gura-i face geometrii de vorbe, dar glasul îi rămîne undeva, unde se întîlnesc furia, crima, frica și rușinea.

Ofițerii își caută un pîncț pentru privire ca să se polarizeze - și nu-l găsesc. Si în vreme ce sergentul de pază se apropie ca să închidă ușa, medicul inspector POPESCU nu ezită să mă întrebe " Dan Demetrescu, nu ? răspunsul meu : da, domnule doctor, Dan Demetrescu .

De In ziua aceea închisoarea Aiud, a mai cuprins un bolnav, de data aceasta un medic, medicul oficial SERBAN. Iar colegul meu de proces și de celulă, CONSTANTIN PAVEL- devenit informator- a refuzat să se ducă și să mai dea raportul. De ce ?

Flagrantul delict de tentativă de asasinat al numitului medic oficial Serban este de a realitate constrîngătoare. El, delictul, nu poate fi juridic și etic, îndulcit de nimeni și de nimic.

Serban nu se poate prevala de simpla greșală (și de libertatea de a avea o părere) pentru că o greșală sau alta, are ca notă constitutivă în afară de lipsa de corespondență dintre ceea ce s-a făcut și ceea ce trebuia făcut, lipsa elementului intențional (prezența sau lipsa elementului intențional desparte vina de greșală).

Vina medicului nu este deci aceia de a fi pus un diagnostic greșit - în materie de sistem nervos diagnosticele sînt uneori dificile și de a fi vrut să-l pună "greșit " și de a fi încercat să-l ferească de orice fel de control.

Mai mult : tentativa de asasinat a sus-numitului medic n-ar săădea și nu poate scădea cu nimic, chiar dacă diagnosticul lui ar fi fost cel just, iar greșite ale celorlalți medici, dacă mama lui Hamlet devine ea însăși victimă pentru confuzie făcută între paharele cu și fără de otravă, ea nu e mai puțin vinovată și nici Eveline Brovnind care tăind venele de la mîinile soțului ei, îl salvează crezînd că-l omoară.

Cu condiția agravantă pentru Serban că medicina nu-i o profesie ci o vocație și o oficiare și că antecedentele și următoarele aceste demascări spectaculoare - antecedente și următoarele pe care le voi numi la alt capitol, și în care Serban își face între alții complici pe medicii deținuți MARCOCI, GEORGESCU și un cocoșat CIOBANU, ~~form~~ formează și ele cu toate că nu atît de

ilustrativ, tot atît de atentative de numai puţin încercare de asasinat.

Pînă atunci să-mi fie permis să redactez capitolul : Potemkiniadă şi complicitate la crimă între organele M.A.I. şi conducerea închisorii Aiud (Ca sub titlu : marele actor şi dirijor KOLER).

În situaţia confuză consecutivă demascării celui de al doilea medic oficial Serban, apare în închisoarea Aiud un ofiţer nou, maior sau căpitan, statură mijlocie către scund, mai curînd grea, cumpănit şi în vorbă şi în judecată, şi nu mai puţin în mers. Încerc să fiu scos la raportul lui, încuviinţează şi-i relatez cele petrecute şi înscrise la capitolul I.

Ascultă atent şi-mi cere apoi să fac raport scris, pentru ca să poată ancheta în chipul cel mai riguros. La o săptămînă după ce-i prezint raportul scris, mă cheamă din celulă şi-mi comunică adevărătatea tuturor celor relatate de mine. Nu-mi ascunde însă că personal nu poate lua nici o măsură - sau că e îndoielnic dacă va putea - şi mă sfătuieşte să-l las să trimită raportul meu şi confirmarea de adevărătate celor cuprinse în el, M.A.I.

Sînt de acord. ! După un timp - în care au loc mai multe acte importante, pe care nu le înscriu, însă aici pentru ca să nu întunec centrul de interes din subiectul capitolului, într-o seară în care eu mă găseam între şaptea sau a opta grevă de foame, izolat, sînt scos şi introdus în una din camerele închisorii şi invitat de către sergentul de pază să iau loc undeva în spre fund. După cîteva zeci de secunde apar tov.colonel KOLLER, directorul închisorii, urmat de o suită de ofiţeri M.A.I. şi de medicul oficial SERBAN (ultimul dintre ofiţeri către uşa din dreapta de o slăbiciune aproape scheletică, ochi mari şi gură de cioc de pasăre de pradă).

Regia artistică a spectacolului, trebuie să recunosc a fost desăvîrşită iar talentul actoricesc al colonelului Coler impresionant.

După ce acesta din urmă spune, fără de nici o introducere că are impresia să-mi exagerez boala, medicul oficial Serban fără de pauza măcar a unei respiraţii, începe să citească o listă a

volumului de medicații care mi-a fost făcut într-o anumită unitate de timp. După ce lista a fost citită, colonelul Coler și asistența sa ridică și se îndreaptă fără nici un alt cuvânt spre ieșire. Apuc să-l întreb pe colonelul Coler când mi se va face medicația specificată, promisă de către el cu niște zile mai înainte ? Imi răspunde din mers : "Mai întâi să ieși din greva foamei," spectacolul s-a terminat.

Organele M.A.I. deci cu complicitatea colonelului Coler n-au dat curs nici unuia din elementele actului penal în cauză - în esență voința clară și netă de a ucide și a substituit sofistic și criminal problemei ce fel de medicație mi s-a făcut, falsa problemă a câtă medicație mi s-a făcut, adică a volumului. Am înțeles atunci pe deplin puterea și numărul dușmanilor mei, complici la crimă și i-am cerut corpului și spiritului meu ultimele rezerve pentru a rezista unui alt maraton : acelaia al disperării.

Anexă :

De unde și în ce împrejurări l-am cunoscut pe doctorul POPESCU ? În 1950 sau 1951, după ce cel de al doilea medic oficial al Jilavei, medicul HUSAR a încercat să mă facă să accept tutuirea mea de către el cerînd în schimb să-i spun dumneata sau dumneavoastră. La un anume timp de la aceasta, ore sau zi, poate pentru ca să-mi stabilească gravitatea bolii, și în funcție de rezultatul acestui examen să fiu trimis sau nu la "neagra", a venit să mă consulte. A vorbit și m-a îngrijit corect și la rîndu-mi m-am purtat corect.

Nu l-am cunoscut nici odată înainte de detențiune și nici într-un fel. Nu l-am revăzut și nici nu i-am dat cum nu mi-a dat nici un semn de viață, după . La "Neagră " însă tot am ajuns, dar mai tîrziu și într-o altă împrejurare.

(ss) Nicolae Betea

IORGULESCU SAVIN

1.-In legătură cu o operație de apendicită pe care trebuia să o facă.

Discuția a avut loc în cadrul :

- a) Iorgulescu Savin;
- b) civil (căpitan), picățele de vărsat pe față, scund.

c) Un cpt. de securitate (el răspundea).Pe sală salonului 2 neurologic.

Ofițerul în uniformă prin septembrie 1953 ora 11,30 l-a întrebat cine face tratamentul lui D.Demetrescu. I-a răspuns eu, și sora șefă TAMARA VOISENKO l-a întrebat unde sînt medicii ? Au plecat.In fața lui i-a spus "Tot trebuie să-l luăm, să-l ducem la închisoare.Trebuie să aflăm adevărul . Nici pînă acum nu a spus adevărul.Il ducem și îl schingiuiim și tot aflăm noi ".

2.-Ei discutau între ei, să o facă să nu o facă, de ce trebuie să-l luăm.

Operația nu era fixată cînd să o facă (nu știe dînsul). Ea spus lui să nu refuze pe medici că ei au venit pe acolo, să se intereseze de D. Demetrescu.

Să spuneți medicilor să nu are nevoie de operație, că îi încurcă în cercetare. Să spuneți medicilor ca să nui facă operație pentru că trebuie să-l cerceteze, să transmită din partea ofițerului de securitate.

Ofițerii l-au trimis să spună medicului că aceștia să-i spună bolnavului că nu are nevoie de operație.

Convingerea lui personală din ceea ce a auzit:

a) Am fost la ei la spital, la plecare a ieșit într-o situație mai bună de cum venise, cînd s-a reîntors era într-o situație foarte proastă.

b) Vreau să-l facem bine ca să aflăm adevărul de la el.

c) Convingerea lui este că voiau să-l distrugă dar după ce află adevărul de la dînsul.

I-a spus lui TAMARA VOROSSENKO :

A venit cineva de la securitate și că-l va lua pe deținuți într-una din nopți.

- să nu i se spună bolnavului că are nevoie de operație.

Scopul pentru că i-a trimis scris. să-i comunice medicilor. Mie mi-a fost jenă să le spun medicilor.

II

Din 15 sept. 1953 nu s-au mai văzut. Nu a discutat această problemă cu Iorgulescu Savin. Nu au primit scrisoare ci au folosit intermediari.

I N F O R M A R E
=====

Cu privire la formele și metodele de reeducarea deținuților condamnați pentru infracțiuni contra securității statului pe timpul cît s-au aflat la Penitenciarul Aiud.

Lucrez în serviciul reeducare deținuți, începînd cu 1 octombrie 1956 și pînă în prezent adică de peste 11 ani. În această perioadă am desfășurat activitate de control și îndrumare la mai multe unități subordonate D.G. Penitenciarului dar îndeosebi la penitenciarele Aiud și Gherla de care răspundeam pe linia serviciului, pentru care raportează următoarele

Activitățile de reeducarea deținuților din penitenciarul Aiud s-au desfășurat în conformitate cu prevederile instrucțiunilor muncii cultural-educative aprobate în anul 1956 a ordinelor și a planurilor de masuri aprobate de conducerea M.A.I. și D.G.P.C.M. în strînsă colaborare cu măsurile întreprinse de organele securității de stat.

În perioada 1956-1964 la Penitenciarul Aiud se aflau deținuți condamnați pentru activitate dușmănoasă, legionari, vîrfuri și membrii ai partidelor burgheze, criminali de război polițiști, jandarmi, care au săvîrșit crime împotriva umanității, preoți deținuți care au făcut parte din diferite secte religioase, foști membri ai partidelor burgheze, care au desfășurat acțiuni dușmănoase împotriva statului, precum și deținuți condamnați pentru fapte de drept comun. Aceștia erau separați în secții și camere de deținere în raport cu infracțiunile comise și nevoile organelor de securitate și locul de deținere. Activități de reeducare mai importante sau desfășurate la secția zarcă și celularul mare care cuprindeau categorii și vîrfuri foarte înrăite.

Cele mai bune rezultate s-au obținut în perioada 1960-1964, cînd la comanda penitenciarului s-a aflat col.

CRACIUN GHEORGHE, care a reușit să îndeplinească armonios măsurile de reeducare stabilite pe linia D.G.P.C.M. cu cele de securitate, avînd o bogată experiență.

Pentru desfășurarea acestor activități sau folosit cadre din aparatul D.G.P.C.M. și de securitate, devotate și cu o bună pregătire ideologică și culturală, care și-au unit eforturile pentru realizarea sarcinilor stabilite de partid cu privire la reeducarea deținuților.

În conformitate cu prevederile instrucțiunilor muncii cultural-educativ cu deținuții condamnați pentru infracțiuni contra securității statului care au fost folosiți la diferite munci productive s-a organizat următoarele activități :

- alfabetizarea neștiutorilor de carte ;
- calificarea în diferite meserii.
- organizarea de întreceri în muncă.
- conferințe deferențiate .
- organizarea de biblioteci.
- vizionări de filme și diafilme.
- activități sportive.
- gazete de perete.

Activitățile de club s-au desfășurat în săli special organizate, poavazate cu afișe privind specificul de muncă și comportarea deținuților, fotomontaje cu realizări ale regimului democratic popular, grafice, pliante etc.

Deținuții analfabeți se recrutau de regulă din rîndul deținuților care au trăit în mediul rural și erau școlarizați cu ajutorul unui deținut învățător sau profesor.

Calificarea deținuților se executa prin muncă productivă și cursuri teoretice de meserii ca : ajustor, lăcătuș, tinichiu, instalator apă canal, strungar, rabotor și turnător.

Pentru predare la cursurile teoretice se foloseau deținuți aleși din rîndul celor care aveau specialitatea respectivă și a comportare bună care își desfășoară activitatea sub îndrumarea cadrelor. În anul 1964, numărul deținuților calificați de Penitenciarul Aiud, era de 89 deținuți raportat la un efectiv de aproximativ 400 deținuți care lucrau în atelierele gospodăriei anexe M.A.I.

Intregerile în muncă între deținuți se organizau pe bază de obiective concrete legate de îndeplinirea planului, calitatea produselor, îngrijirea utilajelor etc. La început au existat rezistente și rețineri ale unor deținuți care și din ~~pus~~ spirit de conservare, refuzau să-și ia angajamente, afirmând că-și așa muncesc destul pentru comuniști. Mai târziu întregerile și consfătuirile de producție s-au consolidat, reușind să stimuleze și procesul de inovații și raționalizări, care în perioada 1963-1964 cuprindea peste 300 propuneri de inovații și raționalizări din care peste 100 cu eficiență, economică sporită. În anul 1963 prin planul de măsuri aprobat de conducerea M.A.I. deținuților fruntași în producție li s-a acordat condiții de cazare mai bune (dormitoare separate) și stimulente în plus.

Tematica conferințelor a fost întocmită diferențiat pe teme privind combaterea misticismului și a superstițiilor, triumful marxism-leninismului și criza ideologiei burgheze contemporane, etc.

Începând cu anul 1963 în planul de măsuri aprobat de conducerea M.A.I. s-a prevăzut a se cere sprijinul organelor locale de partid pentru a trimite în unitate activiști de partid și de stat, profesori și conferențieri, scriitori și ziariști, care să țină expuneri în fața deținuților.

Bibliotecile pentru deținuți au cuprins cărți de literatură beletristică și în special de autori sovietici și cărți de știință popularizată și științifice. Începând cu 1963, deținuților legionari și foști membri ai partidelor burgheze, li s-a repartizat cărți scrise de autori români clasici și contemporani. Începând cu același an s-a accentuat activitățile prin : recenzii, simpozioane, șezători literare și concursuri literare gen "Cine știe răspunde ".

În anul 1962 în baza planului de măsuri aprobat de conducerea M.A.I. s-a introdus cititul presei (ziarul Scînteia și Scînteia Tineretului) și a revistei "Știință și tehnică ". Numărul de abonamente se stabilea la ziare în proporție de un ziar la 25 deținuți și o revistă la 300 deținuți. Comandantul locului de deținere împreună cu organul de securitate hotăra asupra ziarelor care ni se dau deținuților. Introducerea ziarelor a creat posibilitatea de a se verifica modul de interpretare a

diferitelor ştiri combătându-se interpretările duşmănoase şi pe cei care le propaga. Au existat şi cazuri când mii deţinuţi au afirmat că ziarele respective au fost redactate expres pentru deţinuţi. Pentru combaterea acestei propagande a fost nevoie ca o parte din deţinuţi să fie scoşi pentru a cumpăra ziare direct de la chişcă.

Ca activităţi sportive s-a organizat echipe şi s-au asigurat materiale pentru jocul de volei şi tenis de masă, şah. Incepînd cu anul 1963, s-a permis şi jocul de baschet pentru care s-a amenajat terenul respectiv şi s-a asigurat echipamentul.

Deţinuţii izolaţi cu 15 zile înainte de eliberare, au beneficiat de o serie de activităţi pregătitoare, fiind puşi la curent cu noutăţile survenite în afară. Mulţi dintre cei care trebuia să fie puşi în libertate nu cunoşte banii şi nici valoarea lor.

Cu deţinuţii condamnaţi pentru infracţiuni contra securităţii statului care nu munceau, s-a organizat activităţi privind cititul cărţilor de literatură beletristică, conferinţe şi diafilme.

Munca individuală în rîndul deţinuţilor elemente influente a exercitat un rol deosebit. Ca rezultat al muncii informative desfăşurată de organele de securitate s-au organizat demascări, diferenţiat în funcţie de infracţiunea comisă şi apartenenţa politică, prin declaraţii scrise şi verbale. De asemenea s-au expus tablouri şi fotografii înfăţişînd crimele sau actele de trădare săvîrşite de unele elemente aflate în penitenciar. S-au prezentat dovezi diferite cu privire la pregătirea şi desfăşurarea actelor de instigare la crime împotriva umanităţii şi sabotaj. Aceste acţiuni s-au soldat cu desolidarizarea unor deţinuţi şi crearea opiniei acestora împotriva unor deţinuţi care întreţinea o atmosferă duşmănoasă, în rîndul lor şi chiar împotriva unor vîrfuri care-i domina.

Paralel cu aceste metode, cu unii deţinuţi care se bucurau de influenţă în rîndul celorlalţi s-au organizat plimbări de cunoaştere a realizărilor regimului democrat popular cu care ocazie au fost prezentate :

- obiectivele industriale construite;
- construcţiile de locuinţe şi aşezăminte social-culturale.
- exponate ale economiei naţionale.

- publicații tehnico-științifice .
- grafice și fotomontaje.
- panouri privind dezvoltarea țării în anii cincinalului

De asemenea s-au prezentat scrisori și fotografii din partea familiilor care reflectau creșterea nivelului de trai al acestora.

Ca rezultat al hotărîrilor luate de partid și de stat s-a produs punerea în libertate înainte de termen a tuturor deținuților condamnați pentru infracțiuni contra securității statului începînd cu luna decembrie 1963 și pînă în iulie 1964. Cu această ocazie s-au comis și unele greșeli în sensul că o parte dintre deținuți, nu ar fi trebuit să beneficieze de prevederile acestor hotărîri nefiind reeducați . Manifestări dușmănoase și afirmații s-au făcut chiar cu ocazia punerii lor în libertate arătînd că punerea lor în libertate s-a făcut sub presiunea americanilor.

În încheiere raportează că organele de partid au fost informate la timp cu privire la stadiul muncii de reeducare din Penitenciarul Aiud, cu care ocazie s-a acordat sprijin pentru îmbunătățirea conținutului și eficacității muncii de reeducarea deținuților.

17 XI.1967

(ss)Cpt.POLIFRONIE Virgil

N O T A

=====

PRIVIND CONCORDANTA DINTRE PREVEDERILE REGULAMENTELOR
PRIVIND REGIMUL IN LOCURILE DE DETINERE A CONDAMNATILOR
PENTRU INFRACTIUNI CONTRAREVOLUTIONARE, IN RAPORT DE DISPO-
ZITIILE LEGALE.

A) Separatiunea :

Prevederile actuale din "Regulamentul privitor la aplicarea regimului în locurile de deținere " art.9, nu sînt în totală concordanță cu dispozițiile art.36-38 din codul penal, deoarece stabilesc alte criterii de separare a deținuților politici decît cele prevăzute în codul penal.

De exemplu, art.38 din codul penal prevede că "condamnatul de detențiune simplă execută pedeapsa într-o secțiune specială a penitenciarului, destinată pedepselor politice. Condamnatul la această pedeapsă nu poate fi ținut în celulă decît la cererea sa sau ca măsură disciplinară ".

Regulamentul stabilește un regim bazat pe alte criterii decît natura pedepsei politice(apartenență politică funcția avută,etc)ceea ce ar face ca, în unele cazuri cei condamnați la pedeapsa de detențiune simplă să nu beneficieze de dispozițiile legii.

B) Vorbitor :

Dreptul la vorbitor este reglementat prin art. 36 - 38 din codul penal, la cel puțin odată pe lună.

Prevederile din regulament sau din ordinele M.A.I. prin care se restrînge sau se anulează acest drept, sînt contrare dispozițiilor legii (art.36-38 cod penal).

C) Corespondența :

Prevederile privitoare la corespondență cuprinse în regulamentul și ordinele M.A.I. sînt în concordanță cu dispozițiunile art.36-38 cod penal.

D) Pachet :

Prevederile din regulamentul și ordinle M.A.I. sînt în concordanță cu dispozițiile legale.

E) Banii :

Această problemă nu este reglementată prin dispozițiile codului penal sau alte dispoziții legale.

F) Fumatul :

Codul penal sau alte dispoziții legale nu reglementează această problemă.

G) Asistența medicală:

Reglementarea din regulamentul și ordinele M.A.I. corespunde dispozițiilor legale.

H) Hrana deținuților :

Normele de hrană sînt stabilite potrivit H.C.M.

I) Echipament :

Dispozițiile M.A.I. care prevăd că deținuții contra-revoluționari nu pot purta decît echipament penal, contravin prevederilor art.39 din codul penal, potrivit cărora "condamnații la detențiune nu sînt obligați să poarte costumul penitenciarului, dacă își pot procura îmbrăcăminte pe cheltuiala lor "

J) Plimbarea :

Reglementarea M.A.I. corespunde prevederilor legale (art. 39 aliniatul ultim din codul penal).

K) Munca :

Prevederile M.A.I. referitoare la repartizarea și organizarea muncii sînt în concordanță cu dispozițiile legale (art.17 din Decretul nr.720/1956).

N O T A

=====

În ziua de 5 noiembrie 1967, m-am deplasat la Penitenciarul Aiud, făcînd următoarele constatări :

- În sistemul celular, pedepsele se execută cîte 4 și chiar 6 deținuți în cameră.
- În alte pavilioane, executarea pedepselor se execută în comun.

În toate pavilioanele există încălzire centrală.

Mai există secția ZARCA în care în prezent nu se execută pedepse, fiind la parter, folosită ca magazie depozit pentru materiale.

Vizitînd secția zarcă am constatat că este construită pe sistem celular în scopul executării izolate a pedepselor.

Din relatările conducerii penitenciarului și a unor cadre de subofițeri care au făcut de pază în zarcă, rezultă că aici era locul cel mai greu de executarea pedepselor din toate secțiile în care se executau pedepse din Penitenciarul Aiud.

În această secție se asigura o izolare perfectă prin construcția unor pereți groși și se putea asigura o supraveghere mai atentă. Fiind dispusă în cu ferestrele spre nord, care în timpul detenției au fost acoperite cu jaluzele speciale tip penitenciar, era foarte friguroasă.

Cadrele care au executat serviciul de pază în secția zarcă arată că în timpul iernii în zarcă peste mănți, purtau șube, iar peste cisme li se făcea din pături pîslari.

În mod unanim toate cadrele cu care am discutat (Plut. Ranca Viorel, serg. major MOLDOVAN IOAN, Plut. MICU MARIN, plut. maj. UNGUREANU BAZIL, și plut. STAN IOSIF) și care timp îndelungat au executat serviciul de pază în secția

zarcă, arată că aici își executau pedeapsa cele mai înrăite 115
elemente din conducerea legionară, guvernul antonescian,
conducerea P.N.T. și P.N.L., fapt pentru care acestora li se
asigura condiții grele de deținere.

Nu erau scoase la muncă, nu aveau dreptul la pachet,
vorbitor, scrisori, etc. Regiune de izolare, de separațiune în-
delungată, hrană insuficientă și toate celelalte privațiuni, au
creiat în rîndul deținuților faimă de cel mai greu loc de deți-
nere din Aiud.

Verificînd unele documente, am constatat că într-un
proces verbal încheiat de procurorul militar NAGY CAROL de la
Proc. militară Cluj, se menționează nerespectarea art.28,30
și 31 din regulamentul respectiv la categoria deținuți speciali
de către conducerea penitenciarului, care motivează nerespectarea
prevederilor regulamentare în baza ord. M.A.I.olo.260/55 (pro-
ces verbal din 12.12.1956).

Am verificat dacă se cunoaște condițiile în care ele-
mentele din grupul PATRASCANU și-au executat pedeapsa în ZARCA,
Din discuțiile purtate cu subofițerii menționați mai sus, care
au făcut de pază în acea secție, numai plut.major UNGUREANU
BAZIL își aduce aminte de ZILBER HERBERT și ne-a precizat că
nu știe că pentru acesta să fi primit indicații mai deosebite
decît le-a avut pentru ceilalți. În zarcă se relatează că toți
deținuții aveau același regim de executare a pedepselor.

Am verificat și foaia de observație clinică nr.62/56
privind cazul CALMANOVICI EMIL, din care am scos notele în
creon pe care le anexez la prezenta notă.

Col.Ardeleanu Filimon

Completare :

Un aspect important de care au vorbit toate cadrele
menționate în notă care au executat serviciul de pază în
secția zarcă, este asigurarea unei izolări stricte și o pază
foarte severă, care pe lîngă faptul că a fost dublată pentru
a asigura o permanentă supraveghere în celulă, nu tolera nici
o ușurare în executarea programului zilnic. Exemplu în timpul
zilei obligatoriu se sta în picioare sau pe marginea patrulei.

Era interzis să stea culcați și pentru încălcarea
regimului stabilit, se aplicau sancțiuni de către conducerea

penitenciarului cu izolarea .Am văzut sectorul de izolare pentru executarea sancțiunilor. Celula se compune dintr-un pat rabatabil, care se coboară din perete noaptea și se dă deținutului o pătură. Toată ziua se stă în picioare.

(ss) Col.Ardeleanu Filimon

FOAIE DE OBSERVATIE CLINICA nr.62/956

CALMANOVICI EMIL

Intocmită : 8 martie 1956

Data ieșirii : 12 martie 1956, ora 5,30

Se internează pentru emaciere foarte pronunțată. Edem a gambelor și lăbii picioarelor, ușoară cianoză a tegumentelor feței și toracelui, edemul ușor al mâinilor- tegumentate de pe abdomen, pergamentare. Facies simian. Inconsistență [REDACTED]

Istoricul bolii :

După o grevă a foamei de 40 zile, în care timp se instalează o [REDACTED], după care [REDACTED], dar după începutul alimentației normale apare edem a membrelor inferioare, a mâinilor și incontinențe [REDACTED], fără incotinență de urină. De 3 zile i s-a administrat plasmă umană (intravenos) și intramuscular pe secția unde a stat.

Condițiile de viață și muncă :

Bolnavul spune că pe data de 6 ianuarie 1956 declară greva foamei pe care o menține până la 15 februarie 1956, în care timp a fost alimentat artificial, conform normei și că a renunțat la grevă fiind foarte slăbit. Lua alimentația cu supe de zarzavat. Apoi a trebuit la regim obișnuit fără a se vedea vreo îmbunătățire a stării generale. Intre timp a apărut ușoare edeme hipostatice a membrelor inferioare.

09 martie : în tot cursul zilei a avut circa [REDACTED].

10 martie : In cursul nopții mai multe [REDACTED]. Dimineața o stare de sfârșeală.

(T.A. 10 1/2 - 7)

Se face tratament.

Dos. cu foi de obs. clinice 1956, fila 5-8.

1.XI.1967

2.11.67

118

118

N O T A

=====

- privind pe VICTOR RADULESCU POGONEANU.

1.-VICTOR RADULESCU POGONEANU a fost condamnat în luna octombrie 1947 după care a fost încarcerat în Penitenciarul Galați, pînă în luna august 1951, cu excepția perioadei 16 iulie - 24 august 1948 cînd a fost pus la dispoziția Dir. generale a siguranței.

În această perioadă nu rezultă să fi suferit de vreo boală.

2.-La data de 15 august sus-numitul este transferat la penitenciarul Sighet, unde a stat pînă la data de 7 iulie 1955. Din această perioadă nu există nici un fel de materiale din care să rezulte starea sănătății lui.

3.-La 8 iulie 1955, este adus și încarcerat în arestul Direcției de anchetă penală din Calea Plevnei la celula 3 dispensar. Pe certificatul medical întocmit odată cu introducerea în arest, Dr. ENESCU pune următorul diagnostic : "Suferă de paraplezie spastică, otazo niscralizată".

La data de 25 iulie 1955 Dr. ENESCU întocmește un referat în care propune ca VICTOR RADULESCU POGONEANU să fie trecut la regim special, suferind de paraplezie spastică, propunere care s-a aprobat.

4.- La data de 29 iulie 1955, sus-numitul este transferat la Penitenciarul R.Sărat unde a stat pînă în luna martie 1962, cînd a fost internat în spitalul Văcărești, unde la scurt timp a decedat.

Din documentele întocmite în perioada cît a stat în carcerat în Penitenciarul R.Sărat, rezultă următoarele :

- La 19 dec.1955 condamnatul a solicitat să fie examinat de medic, în urma cărui fapt, medicul GUIMBERG ION a întocmit un referat către conducerea penitenciarului propunînd să fie văzut de o comisie de medici (nu rezultă dacă comisia l-a văzut,

ș//..

- La 18 ianuarie 1956, a fost dus la Spitalul din localitate unde i s-a făcut o radioscopie gastrointestinală.

- La data de 25 mai 1956 sus-numitul a cerut printr-un memoriu să fie din nou consultat din punct de vedere medical.

Ca urmare la memoriul său, Direcția penitenciarelor și coloniilor de muncă prin adresa nr.44/128431 din 23 iunie 1956 i-a comunicat că șeful direcției lt.col.TABARCA ION nu a aprobat să fie examinat din punct de vedere radiologic cum el solicitase.

- La data de 8 iulie 1956, Dr.Grimberg Iancu arată într-un referat că POGONEANU suferă de gastrită și colită, fiind necesar o radiografie.

- La 8 noiembrie 1956 același medic^a, recomandat regim alimentar, norma "27" pe timp de 75 zile, care se aprobă.

- Pe un referat întocmit la 25 febr.1957 medicul indică regim alimentar fiind suferind de "maladie hipertonică, policolită reumatică".Același diagnostic rezultă dintr-o fișă medicală cu data de 25 martie 1957, prin care se aprobă regim medical pe timp de 30 zile.

- Intr-un alt referat medical din luna aprilie 1957 se arată că POGONEANU suferă de "Melită trasucără dorsa-lombară (paralizie spastică a membrelor inferioare, hipoartizie cutonată, fenomene de tripla retracție, tulburări spineniere și vizicole)" solicitându-se internarea în spital.

- La 21 mai 1957 într-un referat medical se arată că bolnavul suferă de boala expusă mai sus, recomandându-se regim dietetic pe luna iunie 1957, care se aprobă.Același regim alimentar se aprobă și pe lunile iulie-decembrie 1957.

- In perioada iunie - noiembrie 1961 apare cu regim dietetic.

- Pe un referat medical din luna ianuarie 1962, apare cu diagnosticul " Anchiloză distrofică gradul III ", recomandându-se regim alimentar și pat pe timp de 10 zile care se aprobă.

La data de 3 martie 1962 a fost internat în Spitalul Văcărești iar la data de 10 martie 1962 a decedat avînd următorul diagnostic : " Luis paralicic ireversibil, toxemie-mielită-paraplegie pielocistită distrofie.

Alte date nu rezultă din dosarele de penitenciar sau cele de anchetă.

(ss) Indescifrabil

NOTA

=====

In raport de diagnosticul din 8 iulie 1955, arestatul a putut să fie audiat în acel timp.

(ss) Indescifrabil

2.11.1967

C.N.S.A.S.

D.G.P. DIR.PAZA SI REGIM
ofițer control
Lt.col.BANCILA DUMITRU

NOTA EXPLICATIVA
=====

- cu privire la munca de reeducare ce se desfășoară
cu deținuții aflați în secția "zarcă" Aiud.

In perioada septembrie 1956 - ianuarie 1959 am exercitat
funcția de locțiitor politic la Penitenciarul Aiud.

Una din atribuțiile de bază ale muncii mele era și
organizarea și desfășurarea activităților cultural-educative cu
deținuții. Aceste activități conform instrucțiunilor și ordinelor
(din acea perioadă) le organizam cu deținuții drept comun și
C.R. dar numai cu cei ce munceau.

La secția zarcă erau închiși 60-80 deținuți, reparti-
zați câte unu sau doi într-o celulă . In câteva celule erau
chiar 3-4 deținuți. Repartizarea lor se făcea de organele M.A.I.
regionale iar în unele situații chiar de conducerea M.A.I.

Cu acești deținuți nu se făcea nici un fel de muncă
de reeducare. Imi amintesc că în 1957, după contrarevoluția din
Ungaria, la zarcă s-a găsit o bucată de ziar. S-au făcut cercetări
cum a pătruns această bucată de ziar la zarcă.

Deținuții de la Zarcă nu aveau voie să vorbească, iar
supraveghetorii nu aveau voie să întrebe nimic.

Atât supraveghetorii cât și ofițerii cunoșteau că la
zarcă sînt vîrfurile partidelor : legionar, P.N.T. și P.N.L.
Acest lucru nu se cunoștea în mod oficial ci din "scăpările" ce
le aveau uneori organele operative.

In concluzie, cu deținuții de la zarcă nu se făcea
nici o muncă de reeducare, decît aplicarea strictă a regimului.

Regimul uneori era foarte aspru, în sensul că se folosea bătaia, conform indicațiilor verbale ale fostului adjunct al M.A.I. MURESANU.

(ss) Lt.col.Băncilă

18.11.1967

C.N.S.A.S.

cu regimul deținuților din SECȚIA " ZARCA " ¹⁾ a Penitenciarului AIUD

Denumirea regulamentului	Prevederile regulamentului	situația de fapt
-Regulamentul asupra regimului de executarea pe - depselor, promulgat prin decretul regal nr.1439 / 1942.	<u>Separatiunea :</u> - ziua în comun, noaptea separat.	Penitenciarul Aiud, fiind unul din cele mai mari penitenciare, cu condiții de separare și sistem celular, a fost destinat pentru a executa pedeapsa vîrfurile legionare, foști membrii ai guvernului antonescian, elementele înrăite. În cadrul penitenciarului, fiind mai multe pavilioane, deținuții erau separați după anumite criterii :
- Regulamentul asupra regimului penitenciar aprobat aprobat de ministrul afacerilor interne în 1952.	- Deținuții CR erau separați de deținuții de D.C. în penitenciare sau secții separate.	a) cei care munceau erau separați într-un pavilion în camere comune;
- Regulamentul asupra regimului în penitenciare, aprobat de ministrul afacerilor interne în 1955.	- deținuții C.R. erau separați de deținuții de D.C. în penitenciare sau secții separate.	b) cei care nu munceau erau separați în camere comune, sistem celular;
-Regulamentul asupra regimului în locurile de deținere aprobat de ministrul afacerilor interne în 1962.	- deținuții C.R. executau pedeapsa în penitenciare speciale destinate, în funcție de apartenența politică și gravitatea infracțiunii.	c) o secție inapți, camere comune.
		d) <u>secția "Zarcă"</u> , care se caracterizează printr-o construcție veche din 1881 sistem celular. Construcția fiind veche cu ziduri groase și ferestre îndreptate spre nord, camerele erau reci și umede.
		Introducerea deținuților în Secția ZARCA între anii 1958-1964 se făcea de comandant cu aprobarea directă a conducerii M.A.I.

¹⁾ În secția ZARCA erau încarcerați foști membrii ai guvernului antonescian, foști conducători ai organizației legionare, elemente înrăite și recalcitrante din rîndurile legionarilor.

Denumirea regulamentului	prevederile regulamentului	situația de fapt
<u>Vorbitor :</u>		
- Regulament ediția 1942	- de 3 ori pe lună	- prin ordinul nr.8492/1954 s-a ridicat dreptul la vorbitor.
- Regulament ediția 1952	- 1 vorbitor pe lună	- în cazuri speciale, cu aprobare.
- Regulament ediția 1955	- de două ori pe an.	- cei care nu muncesc nu au dreptul.
- Regulament ediția 1962	- cu aprobarea ministrului afacerilor interne.	- cei care muncesc, lunar un vorbitor.
Acordarea vorbitorului pentru cei din secția ZARCA, se făcea de comandant cu aprobarea conducerii M.A.I.		
<u>Correspondența</u>		
- Regulament ediția 1942	- primește și trimite una pe lună.	- prin ordinul nr.8492/1954 se acordă dreptul la corespondență numai în cazuri speciale.
- Regulament ediția 1952	- o scrisoare pe lună	
- Regulament ediția 1955	- de două ori pe an cu aprobare, în cazuri speciale.	- cei care nu muncesc nu au dreptul.
- Regulament ediția 1962	- cu aprobarea ministrului afacerilor interne.	- cei care muncesc, o carte poștală lunar.
Deținuții din secția ZARCA se încadrau în aceleași prevederi.		
<u>Pachete :</u>		
- Regulament ediția 1942	- se primeau alimente fără a se limita cantitatea.	- conform ordinului 8492/1954 se acorda numai în cazuri speciale.
- Regulament ediția 1952	- 5 kg.alimente pe lună.	- cei care nu muncesc nu au dreptul
- Regulament ediția 1955	- un pachet 5 kg.alimente la 3 luni, cu aprobare în cazuri speciale.	- celor care muncesc li se acordă lunar un pachet cu alimente a 10 kg.
- Regulament ediția 1962	- cu aprobarea ministrului afacerilor interne.	- Celor din secția ZARCA numai cu aprobarea conducerii M.A.I.

Denumirea regulamentului	prevederile regulamentului	situația de fapt
<u>BANII:</u>		
- Regulament ediția 1942	- diferențiat de la 1/4 la 3/4 din prețul muncii.	
- Regulament ediția 1952	- 50 lei lunar de la familie	- cei care nu muncesc nu au dreptul
- Regulament ediția 1955	- 50 lei lunar de la familie	- cei care muncesc au dreptul la
- Regulament ediția 1962	- cu aprobarea ministrului afacerilor interne.	50 lei lunar.
<u>FUMATUL :</u>		
- Regulamen ediția 1942	- se îngăduia celor cu comportare bună.	Cei care nu muncesc nu au dreptul.
- Regulament ediția 1952	- era îngăduit în afara camerelor de dormit.	Cei care muncesc au dreptul la
- regulament ediția 1955	- era permis în afara camerelor	600 țigări lunar.
- Regulament ediția 1962	- cu aprobarea ministrului afacerilor interne .	Cei din secția ZARCA nu aveau dreptul decât cu aprobarea conducerii M.A.I.
<u>ASISTENTA MEDICALA :</u>		
- Regulament ediția 1942	- obligatorie și gratuită. In cazurile grave, condamnatul putea fi văzut de un medic din afară. Se anunța familia.	
- Regulament ediția 1952	- Asistența medicală gratuită și obligatorie.	
- Regulament ediția 1955	- gratuită și obligatorie.	
- Regulament ediția 1962	- gratuită și obligatorie.	

Denumirea regulamentului	prevederile regulamentului	situația de fapt
<u>HRANA</u>		
- Regulament ediția 1942	- fiecare condamnat primea hrana regulamentară.	
- Regulament ediția 1952	- cea regulamentară.	
- Regulament ediția 1955	- 2400 calorii.	
- Regulament ediția 1962	- se asigurau caloriiile conform normelor în vigoare.	
<u>ECHIPAMENTUL</u>		
- Regulament ediția 1942	- puteau fi echipați cu haine penale sau personale.	
- Regulament ediția 1952	- obligatoriu echip. penal.	
- Regulament ediția 1955	- obligatoriu echip. penal.	
- Regulament ediția 1962	- obligatoriu echip. penal	
<u>PLIMBAREA</u>		
- Regulament ediția 1942	- aveau dreptul numai anumite categorii.	Incepînd din 1962 unele elemente din conducerea fostei organizații legionare sau unii membri ai fostului guvern antonescian, cu aprobarea conducerii M.A.I. au fost duși la unele obiective industriale și orașe din țară, pentru a se convinge de realizările regimului nostru. Totodată s-au dat ziare, unele filme documentare și anumite cărți.
- Regulamentul ed. 1952	- 30 minute zilnic.	
- Regulament ediția 1955	- 20-60 minute zilnic	
- Regulament ediția 1962	- 60 minute zilnic.	
<u>MUNCA :</u>		
- Regulament ediția 1942	- se lucra 8 ore zilnic.	Incepînd din septembrie 1959 pînă în aprilie 1962, Decretul 720/1956 nu s-a aplicat deținuților C.R. din ordinul conducerii M.A.I.
- Regulament ediția 1952	- obligatoriu 8-11 ore zilnic sub regimul tăcerii.	
- Regulament ediția 1955	- cei care se aflau în penitențiar, nu munceau.	
- Regulament ediția 1962	- 8-10 ore pe zi.	

N O T A :

Incepînd din anul 1958 pînă în anul 1964, comandantul penitenciarului Aiud, în probleme de pază, regim și operative, lucra direct cu conducerea M.A.I.

Direcția generală a penitenciarelor nu avea drept de ordin în separarea deținuților și unele probleme de regim.

Incepînd din anul 1958, în luna mai, la o convocare cu comandanții de unități, adjunctul ministrului - MURESANU A. - a dat ordin ca deținuților înrăiți, recalcitranți, care refuză munca, să fie bătuți de un cadru, în prezența comandantului și cu consimțămîntul medicului. Comandantul hotăra numărul loviturilor. Acest ordin a fost valabil pînă în 1960.

Din anul 1960 pînă în iunie 1962, se aplica această măsură în cazuri excepționale.

Din anul 1962 s-a suspendat complet bătaia.

N O T A

- REGIMUL DETINUTILOR CONTRAREVOLUTIONARI.

Perioada valabilității.	Documentul care reglementează regimul de deținere în penitenciare.	Drepturile deținuților și regimul de muncă al acestora.	obs.
1942 Unele articole valabile și după 23 August 1944.	Regulament asupra regimului de executare a pedepselor și a măsurilor de siguranță, privative de libertate, precum și al deținerii preventive. (promulgat prin decret regal nr.1439)	<u>SEPARATIUNEA</u> <u>Articolul 37-38</u> Detențiune grea - ziua comun, noaptea separat în celulă individual. <u>Articolul 40-44</u> Detențiune riguroasă- ziua și noaptea în comun . <u>Articolul 44-45</u> Detențiune simplă- ziua și noaptea în comun, la cerere, noaptea putea fi izolat.	
		<u>VORBITOR :</u> <u>articolul 39, 43, 46 :</u> Detențiune grea - 3 ori pe lună " riguroasă- 6 ori pe lună " simplă - 8 ori pe lună.	

Perioada valabilității.	Documentul care reglementează regimul de deținere în penitenciare.	Drepturile deținuților și regimul de muncă al acestora.	observații
-------------------------	--	---	------------

CORESPONDENTA :

Art.39 :

detențiune grea - 1 pe lună
(primește - trimite)

Art.43 :

detențiune riguroasă - 2 pe lună
(trimite - primește).

Art.46:

detențiune simplă = 4 pe lună
(trimite - primește)

P A C H E T:

Art.39, 43, 46:

Pentru cele trei categorii se putea primi alimente de la familie direct sau prin poștă sau de la cantină. Nu se limita cantitatea. Erau permise alimentele, nu se permiteau băuturo.

B A N I I

Art.38 :

Detențiune grea = pot primi :
- $\frac{3}{4}$ din prețul muncii lor din care :
- condamnați pe viață $\frac{1}{4}$;
- condamnați pe timp mărginit $\frac{1}{3}$
pentru cheltuieli personale.

Art.42:

detențiunea riguroasă :
- primește tot $\frac{3}{4}$ din prețul muncii lor,
din care $\frac{1}{2}$ pentru cheltuieli personale.

Art.45. Detențiune simplă:

primește $\frac{3}{4}$ din care $\frac{3}{4}$ ptr. cheltuieli personale.

Perioada valabi- Documentul care regle-
lității. mentează regimul de de-
ținere în penitenciare.

drepturile deținuților și
regimul de muncă al acestora.

observații

F U M A T U L

Art.39, 188 ; 43, 188; 46, 188:

Era îngăduit numai acelor care
aveau comportare bună și numai
în anumite locuri speciale pen-
tru fumat.

ASISTENTA MEDICALA :

Art.166-171 :

Este obligatorie și gratuită vizita
medicală săptămînală.

În cazuri grave, condamnatul
putea fi văzut și de un medic din
afară.În caz de pericol de moarte
să anunțe rudele apropiate.

H R A N A

Art.182-188 :

Fiecare condamnat primea hrana
reglementară.

ECHIPAMENT :

Articolul 43, 46 :

Puteau fi echipați cu haine de deținuți,dar
puteau să poarte - dacă doreau- echipament
personal.

Perioada valabilității.	Documentul care reglementează regimul de deținere în penitenciare.	Drepturile deținuților și regimul de muncă al acestora.	observații
-------------------------	--	---	------------

PLIMBAREA :

Art.46 :

La plimbarea aveau dreptul numai condamnații politici la detențiune simplă.

MUNCA IN PENITENCIAR:

Art.38, 208-218 :

- 8 ore zilnic și primea din salariu $\frac{3}{4}$. Statul reținea $\frac{1}{4}$.

Detențiunea grea, muncește în mod obligatoriu.

Art.42, 208-218, 45, 208-218:

Detențiunea riguroasă și simplă, munceau numai dacă voiau.

1952

Regulamentul interior asupra aplicării regimului penitenciar, aprobat de ministrul af. interne.

SEPARATIUNEA :

Art.25 :

Deținuții și internații C.R. erau deținuți separat de ceilalți arestați, ziua și noaptea "în comun".

V O R B I T O R:

Art.61, 62 - 1 vorbitor lunar.

Conform ord.8492/54 deținuților CR li s-a luat dreptul la vorbitor.

CORESPONDENTA :

Art.61, 89-95 : lunar putea primi și expedia câte o scrisoare.

Conf.ord.8492/54 virfurile CR nu aveau dreptul la coresp.

Perioada valabilității

Documentul care reglementează regimul de deținere în penitenciare.

Drepturile deținuților și regimul de muncă al acestora.

observații

PACHET

Art.61,78,80 :

- putea primi un pachet lunar în greutate de 5 kg.

Conform ord.8492/1954 dreptul la pachet îl aveau numai cei care aveau comportare bună și nu erau vîrfuri.

B A N I I

Art.61: lunar putea primi 50 lei de la familie pentru cheltuieli.

F U M A T U L

Art.60 : era îngăduit deținuților. În dormitoare și în timpul muncii, nu se fumează.

ASISTENTA MEDICALA :

Art.39-53 : era obligatorie pentru toți deținuții.

H R A N A :

Hrana (art.54-59) deținuților condamnați se dădea pe categorii :

- pentru cei care munceau.
- pentru cei care nu munceau.

Perioada valabilității	Documentul care regle- mentează regimul de deținere în peniten- ciare.	Drepturile deținuților și regimul de muncă al acestora.	observații
---------------------------	---	--	------------

ECHIPAMENT :

Art.29-31 : Toți condamnații și
internații C.R. purtau obligatoriu
echipamentul penal.

P L I M B A R E A

Art.168 : - 30 de minute zilnic.

M U N C A

Articolul 110-126 :

Era obligatorie pentru toți deținuții.

- deținuții C.R. nu erau folosiți la
munci de deservire.
- durata zilei de muncă 8-11 ore.
- munca se executa în comun, sub regimul
tăcerii.
- în colonii se organizau și cursuri
de calificare.
- condamnaților C.R. care munceau li
se aplica Decretul 72/1950 de liberare
înainte de termen.
- primeau din salariul realizat = 40 %.

1955

Regulamentul privitor
la primirea deținuților,
paza și regimul deținuților
în penitenciare, aprobat de
ministrul Af. Interne.

SEPARATIUNEA :

Art.7 : se execută în penitenciare speciale
pentru deținuți contrarevoluționari.

Perioada valabilității.	Documentul care regle- mentează regimul de deținere în penitenciare.	Drepturile deținuților și regimul de muncă al acestora.	observații
----------------------------	--	--	------------

V O R B I T O R

Art.31 : de 2 ori pe an.

Corespondența

Art.31 : de două ori pe an.

P A C H E T

Art.28,30 :

Un pachet la 3 luni, de 5 kg.
cu alimente - cei care nu munceau.

Deținuții C.R. care munceau, puteau
primi un pachet lunar, cu aprobarea
Direcției generale.

B A N I I

Art.30 : deținutul putea primi
lunar 50 lei.

F U M A T U L

Avea dreptul să primească țigări
oricâte se aduceau.

ASISTENTA MEDICALA

Art.60: toți deținuții CR primeau
asistență medicală.

H R A N A

Art.33 : deținuții CR primeau 2400
calorii zilnic.

Perioada valabilității.	Documentul care regle- mentează regimul de deți- nere în penitenciare.	Drepturile deținuților și regimul de muncă al acestora.	observații
----------------------------	--	--	------------

ECHIPAMENTUL

Art.34 : deținuții CR purtau echipament penal obligatoriu.

PLIMBAREA

Art. ~~34~~ 57: 20-60 minute zilnic.
Nu aveau voie să vorbească sau să fumeze.

MUNCA

Deținuții CR care se aflau în penitenciare, nu munciau.

1962

Regulamentul privitor la aplicarea regimului în locurile de deținere, aprobat de ministrul afacerilor interne.

SEPARATIUNEA

Art.9 : deținuții CR erau cazați separat, după apartenența politică și gravitatea infracțiunii comise.

VORBITOR

Art.58 - anexa 4 :
- cei care muncesc primesc un vorbitor lunar, numai cu aprobarea conducerii M.A.I.
- cei care nu muncesc, nu au vorbitor.

Prin ordinul M.A.I. nu aveau dreptul la vorbitor decât în cazuri deosebite.

CORRESPONDENTA

Art.58, 64 - anexa 4 :
- au dreptul la carte poștală numai deținuții care muncesc, cu aprobarea conducerii M.A.I.
- cei care nu muncesc nu au dreptul.

Prin ord.M.A.I. nu aveau dreptul la corespondență decât în cazuri deosebite.

Perioada vala- bilității.	Documentul care reglemen- tează regimul de deținere în penitenciare.	Drepturile deținuților și regimul de muncă al acestora.	observații
------------------------------	--	--	------------

P A C H E T

Anexa 4 :

- | | |
|---|---|
| - cei care muncesc pot primi pachet
lo kg. numai cu aprobarea mi-
nisterului. | Prin ord.M.A.I.
nu aveau dreptul
la pachet decât
în cazuri deo-
sebite. |
| - cei care nu muncesc, nu au drept
la pachet. | |

B A N I I

Anexa 4 :

- cei care muncesc, pot primi
50 lei lunar, cu aprobarea condu-
cerii M.A.I.
- cei care nu muncesc, nu au voie
să primească.

F U M A T

Anexa 4 :

- cei care muncesc primesc 600 țigări
lunar cu aprobarea conducerii MAI.
- cei care nu muncesc, nu au acest
drept.

ASISTENTA MEDICALA :

- Art.83: Deținuților li se asigură
asistența medicală și medicamentele
necesare în mod gratuit, de asemenea
pot fi internați în spitale locale,
în cazuri urgente și în spitalele din
rețeaua medicală D.G.P.

HRANA DETINUTILOR :

Norme M.A.I.- art.57: Cei care muncesc
primesc 2445 calorii; muncă ușoară=3074 calorii;
muncă grea =3490, iar muncă f.grea=4008 calorii.

Perioada valabilității.	Documentul care reglementează regimul de deținere în penitenciare.	Drepturile deținuților și regimul de muncă al acestora.	observații
-------------------------	--	---	------------

ECHIPAMENT :

Art.49 : deținuții nu pot purta decât echipament penal.

PLIMBAREA

Art.29 : plimbarea se execută zilnic câte 1 oră cei care nu muncesc.

MUNCA :

Decretul 720/1956 precizează că toți deținuții pot muncii.

Regimul de muncă este de 8-10 ore pe zi, în raport cu specificul muncii.

N O T A : A) În anul 1958 în luna mai, la o convocare cu comandantul de unități, adjunctul ministrului, MURESANU A., a dat ordin ca deținuților înrăiți, recalcitranti, care refuză munca, să fie bătuți de un cadru, în prezența comandantului și cu consimțământul medicului. Comandantul hotărâra numărul loviturilor.

Acest ordin a fost valabil până în 1960. Din 1960 până în iunie 1962, se aplica această măsură în cazuri excepționale.

Din anul 1962, s-a suspendat complet bătaia.

B) Liberarea înainte de termen conform decretului 720/1956 nu s-a aplicat deținuților C.R. începând din septembrie 1959 până în aprilie 1962 - deși munceau, din ordin superior.

N O T A

=====

Privind situația arhivei unității
în perioada 30 aug.1948 - 1 nov.1967

I. Nu deținem arhivă provenită de la S.S.I.

II. La investigații :

1948-1950 - distrusă prin ardere, fără a exista documente.

1950 - 1958 - dosarele cu sarcinile și copiile lucrărilor obiectivelor investigate împreună cu fișele de evidență personală, distruse pe bază de proces verbal, conform ord.M.A.I.nr.115 din 20 noiembrie 1957 art.57.

1959-1967 - Există dosarele cu sarcinile și copiile referatelor la care se află anexate ciorne, diferite notițe ale lucrătorilor precum și fișele personale cu date de stare civilă a obiectivelor.

III. La filaj :

a) Reprezentanți diplomatici :

1948-1951 - nu există nici o arhivă sau evidență.

1952-1960 - dosarele cu copiile notelor de filaj ale obiectivelor și fișele de evidență acestora, distruse pe bază de proces verbal conform ordinului M.A.I. nr.85 din 1 aprilie 1957, art.83.

1960-1967 - există dosarele cu copiile notelor de filaj.

1951 -1967- avem registre cu obiectivele filate.

b) comercianți turiști, delegații culturale, sportivi,etc.

1948-1955 - nu există arhivă.

1956-1967 - există dosarele cu copiile notelor de filaj și fișele de evidență.

c) pentru elemente dă interior care au fost filate :

1948-1958 - dosarele cu copiile notelor de filaj au fost distruse prin adrese pe bază de proces verbal, conform ordinului M.A.I. nr.85 din 1 aprilie 1957, art.83.

1959-1967 - dosarele cu copiile notelor de filaj a obiectivelor lucrate sînt la arhivă.

1948 - 1967 - fișele de evidență a obiectivelor filate, se află la arhivă.

N.B. Mai deținem registre de intrare-ieșire cu evidența tuturor sarcinilor de filaj și investigații primite în această perioadă.

oooo!!!oooo

N O T A

=====

Ordinul 85/1 aprilie 1957 (Instrucțiuni privind munca de supraveghere operativă a organelor M.A.I.) . Capitolul IX= Evidența și păstrarea dosarului. Art.83.

Pentru ținerea unei evidențe a indivizilor supravegheați serviciile și birourile de supraveghere operativă trebuie să aibă o cartotecă alfabetică. La fișa din cartotecă trebuie arătat numele și prenumele individului, prenumele tatălui, data și locul nașterii, domiciliul și locul de muncă, cât și la cererea cărei direcții (serviciu) s-a făcut supravegherea operativă, precum și numărul dosarului.-

In afară de aceasta, trebuie să existe un registru de evidență a sarcinilor intrate și a notelor de supraveghere operativă transmise altor direcții și înregistrare a dosarelor de supraveghere.Dosarele de supraveghere operativă se păstrează timp de 5 ani, la expirarea cărora se distrug pe baza unui proces verbal.Cartoteca alfabetică rămîne pentru consultare.

Ordinul 115/20 noiembrie 1957, (Instrucțiuni cu privire la munca informativă de investigații a organelor M.A.I. art.57.

Efectuarea fiecărei sarcini de investigații se reflectă în evidența organului de investigație.

Pentru fiecare persoană nou investigată, se completează o fișă de evidență care împreună cu sarcina și copia referatului de investigație se înaintează biroului de evidență. Fișele se păstrează la cartotecă în ordine alfabetică, iar documentele se anexează la dosarele investigațiilor efectuate și se păstrează timp de 5 ani, după aceea se distrug prin ardere pe baza unui proces verbal.

Menționăm că ordinul 115, în prezent este abrogat de prevederile ordinului 800/01.XI.1966.

./..

Instrucțiuni D.S. 64 (ordin 210/1.09.1964) Art.11 :

Persoana care a redactat documentul este obligată ca după dactilografare să distrugă manuscrisul prin ardere sau tocare, fiind răspunzătoare de eventuala pierdere sau înstrăinare a acestuia.

Multiplicarea prin diferite aparate (orning, gestetner, şapirograf, heliograf, etc):

Articolul 12 : La multiplicarea documentelor prin diferite aparate, în afară de regulile stabilite la multiplicarea prin dactilografare, se mai iau următoarele măsuri :

a) Exemplarele trase în plus sau de probă, împreună cu negativul, se strâng şi se distrug prin ardere sau tocare de către cel care a multiplicat documentul, împreună cu persoana care l-a redactat.

b) Pe verso exemplarului ce se opreşte la dosar sau în tabelul care se anexează acestuia, în afară de datele prevăzute la articolul 10 litera b, se consemnează distrugerea prin ardere sau tocare a materialelor respective. De exemplu, "S-au distrus prin ardere 5 (cinci) coli matriţe, 3 (trei) exemplare trase în plus ",etc. după care urmează data şi semnăturile persoanelor care au executat distrugerea.

Articolul 75 Materialele folosite la lucrarea documentelor strict secrete de importanţă deosebită (plumbagină, matriţe, etc) inclusiv ciornele, vor fi distruse prin ardere de persoanele care au executat lucrările. Procesele - verbale încheiate cu această ocazie şi semnate de persoanele respective vor fi prezentate şefilor de unităţi.

Asemănător se va proceda şi la distrugerea exemplarelor trase în plus sau de probă, când multiplicarea s-a executat la gestetner, şapirograf, heliograf, etc.

SITUATIA

=====

- arhivei organelor tehnico-operative.

In perioada anilor 1949-1953 posturile urmărite prin tehnică-operativă se execută din ordinul tov. NIKOLSKI ALEX., PINTILIE GHEORGHE sau a ministrului Afacerilor Interne.

De regulă materialele rezultate din tehnica operativă se execută într-un singur exemplar și erau predate de cele mai multe ori personal tov. NICOLSKI ALEXANDRU.

Nu aveam voie să păstrăm nici o copie. Tov. NICOLSKI ALEXANDRU făcea multe controale în fichetele ofițerilor care se ocupau cu aceste probleme, ca să nu aibă nici o copie. Situațiile cu obiectivele urmărite se făcea și distrugea la fiecare lună.

În această perioadă nu au existat sarcini sau ordine scrise de urmărire cu aceste mijloace.

După această perioadă și pînă în prezent, s-a menținut sistemul de a nu menține copii la organele tehnice. Materialul rezultat din T.O. era trimis la direcțiile operative care urmăreau cazurile respective.

Organele operative trebuiau să păstreze materialele T.O. la dosarul acțiunii și apoi predate la Serv. "C".

La unele obiective sau executat și al doilea exemplar care era trimis de regulă la conducerea ministerului.

După ce ni-l returnau - acest material se distrugea.

La organele tehnice rămînea de regulă următoarele :

- sarcinile aprobate de conducerea ministerului.
- dosarul cu date tehnice de modul cum s-a executat lucrarea și raportul de executare.

In prezent avem următoarea arhivă:

1) Evidența persoanelor ce-au fost urmărite prin interceptarea telefoanelor, începînd cu anii 1959-1960.

2) Evidența persoanelor urmărite prin metoda I.T.X. (ascultarea convorbirilor telefonice și a discuțiilor ulterioare cu ajutorul telefoanelor).

3) Evidența locurilor de ascultare cu microfoane pe străzi și imobile. În prima perioadă 1950-1958 ni se indică numai strada și numărul fără să ni se indice și persoana ce urma să fie urmărită prin acest mijloc. De aceea evidența a fost organizată pe adrese.

~~În timpul~~ Începînd cu perioada 1958- pînă în prezent de regulă cu mici excepții aprobarea conținea și numele persoanelor urmărite.

Dosarul unei lucrări cuprinde : sarcina aprobată (dacă nu era ordin verbal) raportul de executare, reparații executate, persoanele care au participat și cunosc lucrarea, schițe și fotografii, evidența materialelor folosite, raportul de desființare a lucrării, etc. Nu conține nici un fel de material rezultat din ascultare.

Aceste date sînt raportate din ceea ce cunosc din 1961 de cînd mă ocup cu aceste probleme și din ceea ce mi s-a raportat de către ofițeri mai vechi care cunosc modul de lucru din 1949 - 1961.

Să trăiți

(ss) Colonel Diaconescu Ovidiu